היינט 12 זייטען

פרייז 15 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג פ' ויחי י' טבת תרצ"ז | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź, Czwartek, 24 grudnia 1936 | № 296

ענגלאנד און איטאליע האבען געשלאסען א פריינדשאפטס=אפמאך

איטאליע שטעלט אפ די הילף פאר גענעראל פראנקא

פאריז, 23 (ספ. טעל.) די סענסאציע פון טאג איז אין די היגע פאליטישע קרייזען דער פריינדשאפטס=אפמאך, וואס איז די טעג בסודי-סודות אבגעשלאסען געווארען צווישען ענגלאנד און איטאליען. ביידע גרויסמאכטען האבען בעשלאסען צו מאכען א סוף צו דעם פערשארפטען קאנפליקט, וואס האט זיך אנגעהויבען מיט דער מלחמה אין אביסיניען און פון איצט אן וועלען זיי געהן האנד ביי האנד אין די וויכטיגסטע פראגען פון דער אייראפעאישער פאליטיק.

וועגען דעם דאזיגען אבמאך זענען שוין בעקאנט די פאלגענדע פרטים.

1) ענגלאנד אנערקענט די אנעקסיע פון אביסיניען דורך איטאליען. ענגלאנד האט אויך אויס-געפועלט, אז די אנעקסיע זאל אנערקענט ווערען דורך פראנקרייך, בעלגיען און אמעריקא.

2) אלס ערשטער שריט צו דער אנערקענונג פון איטאליענס הערשאפט אין אביסיניען זענען אבגעשאפט געווארען די ענגלישע און פראנצויזישע אמבאסאדעס אין אדיס אבעבא און אויף זייער ארט זענען בעשטימט געווארען גענעראל-קאנסולאטען.

3) אין הודש יאנואר וועט צונויפגערופען ווערען א ספעציעלע זיצונג פון פעלקער-בונד, וואו עס וועלען אפיציעל אנערקענט ווערען איטאליענס רעכט אין אביסיניען און דאן וועט איטאליען ווידער אומקעהרען זיך צו דעם נארמאלען אנטייל אין פעלקער-בונד.

4) אביסיניען וועט אויטאמאטיש געשטראכען ווערען אלס מיטגליד פון פעלקער-בונד.

5) אויף דעם מיטלענדישען ים וועט פארקומען א נאענטע צוזאמענארבייט פון ענגלישען און איטאליענישען פלאט.

6) איטאליען פערפליכטעט זיך צוריקצוציהען זיך פון א ווייטערער אינטערווענץ אין שפאניען, אם די צוויי לעצטע פונקטען האבען אן'אונגעהויער וויכטיגע בעדייטונג.

מוסאליני האט שוין פון א לענגערער צייט געקוקט מיט א קרום אויג, וואס די דייטשען האבען פערגרעסערט זייערע השפעות אין שפאניען. עס איז געווען לייכט פאראויסצוזעהן, אז דעם נוצען פון דער אינטערווענץ אין שפאניען וועט היטלער ארויסשלאגען נאר פאר זיך.

איצט וועט מוסאליני אינגאנצען צוריקציהען זיך פון א ווייטערער אינטערווענץ פאר פראנקאס רעגירונג. די איטאליענישע אפיצירען פון בורגאס וועלען אבגערופען ווערען און אזוי ארום איז נישט שווער פאראויסצוזעהן די מפלה פון די שפאנישע אויפשטענדער.

יעדענפאלס, וועט דייטשלאנד איצט בלייבען אינגאנצען איזאלירט אין שפאנישען קאנפליקט.

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) די ענגלישע צייטונגען מעלדען, אז ענגלאנד וועט איצט אפיציעל אנערקענען די אנעקסיע פון אביסיניען דורך איטאליען, און דערפאר וועט איטאליען זיך פערפליכטען צוריקצוציהען אלע איהרע קרעפטען פון שפאניען און מעהר נישט צו שטיצען די דארטיגע פאשיס-טישע רעוואלוציע. אזוי ארום וועט דייטשלאנד בלייבען איינזאם אין איהר פאליטיק און וועט מעהר נישט בעזיצען די איטאליענישע שטיצע. מען רעכענט, אז שוין אין די נאהנטסטע טעג וועט מוסאליני צוריקרופען זיינע אפיצירען פון דער שפאניש-פאשיסטישער רעגירונגס-רעזידענץ אין בורגאס. מען האפט, אז דאס וועט מאכען א סוף צו די קאמפען אין שפאניען.

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.) דער געוו. נעגוס פון אביסיניען, היילע סעלאסיע, געפינט זיך איצט אין א שווערער פינאנציעלער סיטואציע און ער האט נעכטען פערקויפט אין לאנדאן אויף א ליצי-טאציע זיין גאנץ זילבער פאר א סומע פון 2500 פונט.

ירושלים, 23 (ספ. טעל.) דער יודישער ישוב אין ארץ-ישראל האט אויפגענומען מיט צופרי-דענקייט די ערשטע ידיעה וועגען דעם פריינדשאפטס-אפמאך צווישען ענגלאנד און איטאליען.

מען ווייזט אן, אז די אונרוהען אין ארץ-ישראל האבען זיך אנגעהויבען אין דער צייט פון דער אביסינישער מלחמה און זענען אין א גרויסער מאס ארויסגערופען געווארען דורך איטאליענישע אגענטען. מען גלויבט, אז איצט וועט זיך ענדליך אפשטעלען די אויפהעצערישע ארבייט פון די אויס-לענדישע אגענטען צווישען די ארץ-ישראל'דיגע אראבער.

וואס שייך דער לאגע אין לאנד זענען אין פערלויף פון די לעצטע 24 שעה פארגעקומען א רייהע סאבאטאזש-אקטען, אבער מען גלויבט, אז די ארץ=ישראל'דיגע רעגירונג וועט שוין אין די נאהנטסטע שעה'ן ארויסגעבען די נויטיגע פעראָרדנונגען אויף צו זיכערן די רוה אין לאנד.

די שווייץ וויל נישט איינרייסען מיט די פאשיסטישע גרויסמאכטען

גענף, 23 (ספ. טעל.) די רעגירונג פון זשענעווער קאנטאן האט היינט בעשלאסען אפצונעמען די אויפענטהאלטס-רעכט אין גענף דעם שעף-רעדאקטאר פון „זשורנאל דע נאציאנס", קארלא אפראטא. דער זשענעווער קאנ-טין האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער פעדע-ראלער רעגירונג וועגען ארויסשיקען פראטא'ן פון דער שווייץ, ווייל זיין טעטיגקייט קען גורם זיין דאס ארונטעררייסען די זיכערקייט פון דער שווייץ.

דער בעשלוס פון דער רעגירונג פון זשענעווער קאנטאן שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט דער עקס-טרעמער אנטי-פאשיסטישער איינשטעלונג פון דער רעדאקטירטער צייטונג.

אויך די שווייץ אנערקענט די אנעקסיע פון אביסיניען

בערן, 23 (ספ. טעל.) די שווייצארישע טעלעגראפען - אגענטור מעל-דעט: די שווייצארישע געזאנדשאפט אין רוים איז בעפולמעכטיגט געווארען צו מעלדען דער איטאליע-נישער רעגירונג, אז די שווייצארישע רעגירונג אנ-ערקענט די סובערעניטעט פון איטאליען אויף דער אביסינישער טעריטאריע.

רוים איז אויפגעבראכט...

רוים, 23 (ספ. טעל.)

„טריבונאל" פאלעמיזירט מיט דער אויסלענדי-שער פרעסע אויף דער טעמע פון דער איטאליע-ניש-ענגלישער פריינדשאפט און לייקענט די בעהויפ-טונג, אז דער אפמאך איז א רעזולטאט פון רעווי-דירען די דייטש - איטאליענישע בעציהונגען. אזעל-כע אויספאלען — פיהרט אוים די צייטונג — זע-נען אונזיניגע, וועלכע קענען עלול זיין א נעגאטיווע ענטוויקלונג פון דער אינטערנאציאנאלער לאגע.

רוים, 23 (ספ. טעל.)

אפיציעל וועט דער ענגליש - איטאליענישער אפמאך פערעפענטליכט ווערען ערשט נאך די חגאות.

שטורם אין מעקסיקע

צוליב טראצקיס בעזעצען זיך דארט

אסלא, 23 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות, וואס זענען אנגעקומען ביי-נאכט, איז טראצקי מיט זיין פרוי ארויסגעפאהרען קיין מעקסיקע אויפ'ן נארוועגישען דאמפער „רוט". די נארוועגישע מאכט האט טראצקיס אפרייזע ארומגערינגעלט מיט שטרענגסטער געהיימניש. כדי איבערצוציינגען די בעפעלקערונג, אז טראצקי גע-פינט זיך נאך... אין נארוועגיען, איז נעכטען, נאך טראצקיס אפפאהר, פאר זיין ווילע אוועקגע-שטעלט געווארען א וואך.

אין פערבינדונג מיט טראצקיס אנקומען קיין מעקסיקע, ארדנען איין די דארטיגע קאמוניסטען שטורמישע פראטעסט-דעמאנסטראציעס. אויף מי-טינגען זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס, נישט צולאזען טראצקין אויסשטייגען אויף מעקסי-קאנישע ערד.

„יודען געהן צופיל אויף פעטריקאווער=גאס

די געהען צו חוצפה'דיג"

האט טענות א לאדזשער דעפוטאט

דעפ. ל. מינצבערג גיט איבער זיינע איינדרוקען פון סיים אין א ספעציעלען אינטערוויאו פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט"

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע יודען-טעג אין סיים און בעזונדערס מיט דעם אונערהערטען ארויסטריט פון דעפ. בודזינסקי און דער שארפער ענטפער, וועלכען ער האט אויפ'ן ארט בעקומען פון דעפ. מינצבערג, האבען מיר זיך געווענדעט צום לאדזשער יודישען דעפוטאט, אז ער זאל פאר אונ-זערע לייענער איבערגעבען זיין אפשאצונג פון דער געשאפענער לאגע.

ס'איז מיר ווירקליך שווער אויף דער פראגע צו געבען אן ענטפער, האט געזאגט דעפוטאט מינצ-בערג, איך מוז זאגען, אז אפשר האב איך אליין נישט אזוי פיל אפגעשאצט די לאגע אזוי ווייט וויפיל איך זעה זי איצט אין דער ווירקליכקייט. איך בעוואונ-דער זיך אליין פון וואנען ס'האט זיך גענומען צו מיר אזוי פיל מוט צו זאגען דאס, וואס איך האב געדארפט צו זאגען. די לאגע איז אבער טרויעריג דערמיט, וואס איך זעה נישט, לוידער, די קאמפע-טענטע מענשען, וואס פלעגען שטענדיג זיין און וועלכע מ'האט געקאנט פעראנטווארטליך מאכען פאר אזעלכע ענינים. אין דעם ענטפער, וואס איך האב געגעבען דעם דעפ. בודזינסקי, האב איך אנ-געמערקט, אז היינט דארף א דעפוטאט נישט מאכען קיין בעמיהונגען צו געפינען געביטען, אויף וועלכע ער זאל זיך אויסצייכענען. ס'איז גענוג איין אנטי-סעמיטישער ארויסטריט, אז ער זאל ווערען פע-ריהמט, אט האב איך היינט געהערט. אז דער בער-לינער ראדיא האט גראטולירט בודזינסקי'ן. וועגען דעם לאזט זיך פיל טראכטען...

פון דער צווייטער זייט מוז איך אייך זאגען, אז ווען איך טראכט וועגען דעם אלעם, קען איך זיך נישט אויף קיין אופן מיר פארשטעלען, אז אזעל-כע יונגע דעפוטאטען, וועלכע ווען אפילו זיי זענען נישט געבונדען מיט קיין קלוב און קענען רעדען אלץ, וואס שיסט זיי נאר אין קאפ אריין, זאל האבען מוט צו אזעלכע ארויסטרעטונגען, אויב זיי וואלטען נישט געהאט קיין אונטערשטיצונג פון וועלכע עס איז מאסגעבענדע פערזאנען, אין וועמענס שליחות זיי האנדלען. אבער ווי עס זאל נישט זיין האט דאך געמוזט קומען דער מאמענט צו ווייזען, אז מיר ווע-לען נישט און קענען נישט פערהוילען אחער מאכען דעם אנשטעל פון נאאיווע, וואס פערשטעהן נישט די לאגע.

— אויב איהר ווילט, זאגט דעפ. מינצבערג, אז איך זאל אייך גענוי שילדערן מיינע איינדרוקען, וועל איך אייך איבערגעבען איינציגע בלימלעך, וועל-כע בעשטעטיגען די דאזיגע אויספערשעהמטקייט: באלד נאך מיין רעדע, ווען איך בין ממש געווען ער-

(ווייטער זעה 11-טע זייט)

אראבער דראהען ווייטער
אויב מ'וועט נישט אפשטעלען די עליה
איראק וועט זיך נישט מישען אין די א"י־ענינים

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

דער פיהרער פון די א"י־טעראריסטען האט צו־ געשיקט צו דער ענגלישער רעגירונג א מעלדונג, אז ער וועט ווארטען אויף די רעזולטאטען פון דער קע־ ניגליכער קאמיסיע אין ארץ־ישראל. ער ערקלערט אבער דערביי, אז כל־זמן די יודישע עליה וועט דויערן, וועט אנהאלטען דער אראבישער רעוואלט.

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש)

די פרעסע־אגענטור „אריענט" מעלדעט פון באגדאד, אז איראק וועט זיך נישט וועלען מישען אין די ארץ־ישראל'דיגע ענינים, ווייל די רעגירונג וויל זיך פערנעהמען מיט דער אינערליכער לאגע פון איהר לאנד. איראק האט פון די א"י־געשעהענישען געליטען היזקות אויף א האלבען מיליאן פונט.

ירושלים. דער ירושלים'ער דיסטריקט כא־ ווינער מאיאר קעמפבעל האט די טאג געהאלטען א געשפרעך מיטן ירושלים'ער בירגערמייסטער דר. כאלדי וועגן דער שלעכטער שטאטישער ווירטשאפט און איהם פארגעווארפען, וואס ער, דער בירגערמייס־ טער סאבאטירט כסדר דעם יודישען וויצע בירגער מייסטער אדוו. דניאל אוסטער. ווי עס ווערט מיט געטיילט האט דר. כאלדי ערקלערט דעם גוווערנער: „מיך אהרט נישט, אז ירושלים זאל צוטיילט ווערען אויף צוויי ראיאנען — א יודישען און אנ' אראבישען — לויט דעם מוסטער פון די מוניציפא־ ליטעטען פון יפוי און תל־אביב". דר. כאלדי האט אפילו געבעטען דעם גאווערנער איבערצוגעבען זיין פארשלאג דעם הויך קאמיסאר.

ווי עס שיינט איז די ערקלערונג פון דר. כאל־ די נישט בלויז א פראגע, די אראבער גיבען זיך אב א חשבון, אז נישט איבער וועלען זיי זיין די מוש־ לים בכפה אין דער ירושלים'ער שטאט פערוואלטונג און דעריבער איז זיי העכט, אז ירושלים זאל צער־ טיילט ווערען אויף צוויי מוניציפאלע ראיאנען — הגם עס איז שווער צו גלויבען — אז די רעגירונג וועט אויף דעם מסכים זיין „צעטיילען איז פיל גרינ־ גער" ..... האט דר. כאלדי'ן אויפן רט געענטפערט דער גאווערנער.

ירושלים. אין דער לעצטער אויסגאבע פון דער „פאלעסטיין גאזעט" איז פערעפנטליכט געווא־ רען דער פינאנץ בעריכט פון דער ירושלים'ער שטאט פערוואלטונג פאר'ן יאהר 1935־36. די הכנסות פון פערשידענע שטייערן האבען בעטראפען 77.043 פונט, פון אנדערע הכנסות — 26.962 פונט. די רעגירונג האט זיך בעטייליגט אין דעם בודזשעט מיט 42.430 פונט. בס"ה האבען די הכנסות בעט־ ראפען 142.436 פונט און די הוצאות — 109.372 פונט.

ירושלים. אין צוזאמענהאנג מיט די לעצ־ טענס אלץ עפטערע איבע־פאלען פון אראבער אויף יודען אין דער ירושלים'ער אלט שטאט האט זיך דער וועד הקהילות פון די יודען אין דער אלט שטאט געווענדעט צו דער פאליציי צו שטעלען שטענדיגע וואכען אויף די מסוכנ'דיגע ערטער. די פאליציי איז אבער דערווייל איינגעגאנגען בלויז אויף פאטראל וואכען, אזוי אז עס איז נאך כסדר פאר יודען א סכנה צו גערען דורך די קראמען און ענגע געסלעך פון דער אלט שטאט בעזונדערס אין די אווענדען.

סעקוועסטרירען די געוועהר=פאבריקען
אין פראנקרייך
פאדערען די שטרייקענדיגע מעטאל=ארבייטער פון דער רעגירונג

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

די חגאות וועלען אין פראנקרייך זיך אנהויבען אין דער אטמאספער פונם פעראיסענעם קאנפליקט צווישען די אינדוסטריעלער און די ארבייטער פון דער מעטאל־אינדוסטריע, אין וועלכער עס זענען בעשעפטיגט העכער 100 טויזענד פערזאן.

די היינטיגע צייטונגען גיבען איבער איינצעל־ הייטען פון די נאכט־קאנפערענצען פון פרעמיער בלום מיט די אינדוסטריעלער און ארבייטער־פער־ טרעטער. די אינדוסטריעלער, וועלכע האבען אין תחילת זיך נישט געוואלט שטעלען צו דער קאנ־ פערענץ מיט פרעמיער בלום, האבען אין דער לעצ־ טער מינוט געענדערט זייער שטעלונג און זענען גע־ קומען קיין פאריז צו דער קאנפערענץ, אויף וועל־ כער זיי האבען ערקלערט קאטעגאריש, אז זיי האל־ טען ווייטער אונטער זייער פרינציפיעלע שטעלונג. דאס בעדייטען די ארבייט אין די פאבריקען מאכען זיי אפהענגיג פון דער פולשטענדיגער ניטראליזאציע פון דער אינדוסטריע ד. ה. אז די פאבריקאנטען זא־ לען האבען די פרייהייט פון רעזיזיע און די רעכט יא אדער נישט צוצונעמען צו דער ארבייט די הויפט אגיטאטארען און אנפיהרער פונם שטרייק. די אינ־ דוסטריעלער האבען אין זייער דעקלאראציע ארויפ־ געווארפען די שולד פארן פערשלעפען שטרייק אויף די ארבייטער.

א גרויסע סענסאציע איז געווען די ערקלערונג פונם פארזיצער פון דער ארבייטער־דעלעגאציע אויף דער קאנפערענץ אין פרעזידיום פון מיניסטער רעזידאט: ער האט געזאגט, אז צוליב דער פער־עקשנ־ טער שטעלונג פון די אינדוסטריעלער, וועט די חור־ לעגאציע פון שטרייקענדיגע מיטואך פריה אוועק צום מיניסטער דעלאדיע און איהם פארלעגען ענט־ שפרעכענדע מאסנאמען, בכדי איבערצורייסען דעם שטרייק. אין די פאליטישע קרייזען האט מען די ערקלערונג פערשטאנען אלס א דייטליכע פאדע־ רונג פון די פראפעס אנגעלע פעראיינען, אז די רע־ גירונג זאל סעקוועסטרירען די מעטאל־פאבריקען, וואס ארבייטען פאר דער נאציאנאלער פערטיידיגונג.

סטאלין שווער קראנק
וואראשילאוו איז איצט דער אמת'ער הערשער אין ראטען=פערבאנד

מאסקווע, 23. (ספ. טעל.) באלד נאכ'ן גרויסען „פראצעס פון די „16" אין מאסקווע, הא־ בען זיך אין דער סאוויעטישער הויפט־שטאדט פערשפרייט עקשנות'דיגע קלאנגען, אז סטאלין איז קראנק, די קלאנגען האבען געפונען א געוויסע בע־ שטעטיגונג אין דעם פאקט, וואס סטאלין איז נישט אנוועזענד געוועזן אויפ'ן יעהרליכען פליהער־יום־ טוב און ער האט נישט אויפגענומען די גרויסע צאהל דעלעגאציעס, וועלכע זענען צו איהם גע־ קומען פון אלע עקען לאנד.

אויף דער אנפראגע פון די אמעריקאנער זשורנאליסטען האבען די רעגירונגס־קרייזען אונ־ פארמירט, אז סטאלין געפינט זיך אויף קוראציע אין סאטש אויף קרים, ווי מען גיט אבער איבער, האבען זיך אין יענער צייט געפונען אויף א סאוו־ יעטישען קרייצער אויפ'ן שווארצען ים סטאלין צו־ זאמען מיט זיין נאהענטסטען פריינד ארדזשאניקידזע.

אויפ'ן 8־טען צוזאמענפאהר פון די סאוויע־ טען האט סטאלין אויסגעזעהען בלייך און קראנק. סטאלין געפינט זיך אונטער א שטענדיגער אויפזיכט פון דאקטוירים. ער איז קראנק אויף א פערברייטערונג פון די בלוט־אדערן. אויך די נער־ ווען זענען ביי איהם שטארק אבגעשוואכט.

צוליב דער קראנק פון סטאלינ'ען האט מען גענומען שטארק רעדען וועגען דעם וואוקס פון דעם איינפלוסען פון דער מיליטערישער גרופע מיט וואראשילאוו בראש, אין וועלכען מען זעהט דעם ממלא מקום פון סטאלינ'ען.

אויף וואראשילאוו'ן רעכנען די מעהר געמעסיגטע קאמוניסטען.

עמיסיע פון די ווערט=פאפירען
פון א"י־געזעלשאפטען אין דער טשעכאסלאוואקיי

פראג, 23. (יט"א טעלעגראפיש) די טשע־ כאסלאוואקישע נאציאנאל־באנק האט געגעבען די ערלויבניש אויף אנ'עמיסיע פון א"י־ווערט־פאפירען פון די געזעלשאפטען „ניר" און „המים" (?) אויף א סומע פון 10 מיליאן טשעכישע קראן.

רעטשניצע
פאר וועבערישע־קראנקע
מענער - שוועכע און הויט־ קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען־ דאקטער פון 11־1 און פון 5־7 אווענד
א בעראטונג 3 זל.

אויערן, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעהאנדלונג פון Dr.
. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 27-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צום אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאט־ רישעס פון 9־2 און פון 4־8 אווענד
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־ גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלעקטראטעראפיע

Doktór
A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אן פון 6–8 אווענד.

כעמיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37

פענסיאנאט
„GRAND"
ווישניאווא־גורא
ווילא זאלצמאן
איז אפען א גאנץ יאהר. ספעציעלע ווינטער־געביידע מיט זעמטליכע בע־ קוועמליכקייטען. שעהנע זוניגע צי־ מערן מיט קארידאר, גלעזערנע ווע־ ראנדע, הערליכע טעראסע ביים וואלד ספעצ. אפטיילונג פאר קינדער אונטער דער אויפזיכט פון א לעהרערין ראבאט פאר לעהרערינס מיט שול־קינדער. בעשטעלונגען ווערען אנגענומען אויפן ארט [illegible] דורך טעלעפאן נומער 12 ראדיא און קלאוויר צום ארט.

די בילינסטע קוועלע פון אלערליי
נייע=מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9־10 פריה, 3־5 8־9 אוו.

דאמען=, הערן= און קינדער=
שיך
סאליד און עלעגאנט עמפפעהלט
ST. GROCHAL
Andrzeja 9.
נידריגע פרייזען!

ZAKOPANE.
פיענסיאנאט
„TYTAN"
ul. Zamojskiego, tel. 1637
אונטער דער לייטונג פון ליובא שאב־ רינסקא און גיזא פארבער.
מאדערנער קאמפארט, צענטראל־בעהיי־ צונג, ווארם און קאלט וואסער אין די צימערן, באדע־צימער, אידעאלע בעדינ־ גונגען צום אפרוהען. צוגענגליכע פרייזען.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע־ מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

Szkoła kosmetyki
zatwierdz. przez Minist. Op. Społ.
przy instytucie kosmetyki lekarskiej
„MIMAR"
ul. Sienkiewicza 37, tel. 122-09
Szczegółowe programy i zapisy na kursy kosmetyki i masażu leczniczego, codz. w kancelarji szkoły od 4—7 wiecz

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגיערסקא 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אוו

געדענקט, בלויז
שטשענשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

מעכאנישע לאסעריי ווייסעריי
ש
פיהרט אויס
בילליג, שנעל, גוט
אלער ארט מאשינען=טיילען
J. Reder, Łódź,
11 Listopada 11/13
רוג זאכאדניע

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7 אוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר ווענערישע, הויט, האאר און סעקסואל־קראנקהייט
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פ.מ. און פון 6 ביז 8 אוו

גרויסע מפלות

פון די אויפשטענדיגע ארום מאדריד

מ א ד ר י ד, 23 (ספ. טעל.)

דער ראט צו פערטיידיגען מאדריד פערעפענט ליכט פאלגענדע קאמוניקאט:

נאכ'ן ערפאלגרייכען אפשטויסען די געוואלטיגע אטאקעס פון די אויפשטענדיגע וועלכע האבן גע־דויערט פינף טעג, איז דאס רעגירונגס־מיליטער אין משך פון 29 שעה אריבערגעגאנגען אין א העפטיגער גענען־אטאקע אויפ'ן אפשניט פון מאדריד און אויף צפון־מערב פון מאדריד. דער ערפאלג פון די דאז־יגע קאנטר־אטאקע איז אומעטום געווען א פולי־שטענדיגער. אויפ'ן אפשניט פון אוניווערזיטעטס־קווארטאל זענען די לעצטע הייזער פון דער דאזיגער פארשטאט צוריק אריבער אין די הענד פון די מילי־ציאנערען. אין קאראבאנטשעל איז די שלאכט גע־ווען זעהר פארביטערט, לסוף האבן די אויפשטענ־דיגע זיך געמוזט צוריקציהען, איבערלאזענדיג אויפ'ן שלאכט־פעלד א סך טויטע און פערוואונדעטע ווי אויך קריגס־מכשירים.

אויפ'ן אפשניט הומער־פאזועלא דע אלארקאן האט דאס רעפובליקאנישע מיליטער אפגענומען פון שונא באאדיל דעלא־מאנטע און האבן איבערגע־טראגען זייערע פאזיציעס אויף פיל ווייטערע ליניעס פון וועלכע די אויפשטענדיגע האבן פריהער גע־האט געעפענט א שוואך פייער אויף די רעפובי־ליקאנער. אין דעם קאמף האבן די מיליציאנערען צוגענומען ביי די אויפשטענדיגע 6 טאנקס

משוגעת אוז חוצפה

אזא איז דער ענטפער פוז גענ. פראנקא — ערקלעהרט אמבאסאדאר מאיסקי

ל א נ ד א ן, 23 (ספ. טעל.)

רייטער מעלדעט וועגען פערלויף פון דער היינ־טיגער זיצונג פונ'ם נישט־אינטערוועניץ־קאמיטעט. דער סאוויעטישער אמבאסאדאר מאיסקי האט אויף דער זיצונג ערקלערט: לעזענדיג די נאטע פון גע־נעראל פראנקא, קום איך צו דער איבערצייגונג, אז דער דאזיגער ענטפער איז א פשוט אפ'חוזק'ן פונ'ם קאמיטעט און פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע האט געמאכט אלערליי אנשטרענגונגען אלס פער־מיטלער צווישען דעם קאמיטעט און דעם גענ. פראנקא. פראנקא'ס ענטפער איז א געמיש פון משו־געת מיט חוצפה.

ערב א פארלאמענט-דיסקוסיע

וועגעז פראנצויזישע אעראפלאנעז פאר שפאניעז

פ א ר י ז, 23 (ספ. טעל.)

אין היינטיגען נומער „עקא דע פארי" האט דער שעף־רעדאקטאר דעפ. קעריליס אטאקירט דעם מיניסטער פארן לופט־וועזען, קאט, וועלכער האט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט דעם „עקא דע פארי" פאר פערשפרייטען ליגנערישע רכילות וועגן ליפערונגען פון פראנצויזישע אעראפלאנען פאר דער מאדרידער רעגירונג. קעריליס שטרייכט אונ־טער, אז די אלע ידיעות וועגען די פראנצויזישע ליפערונגען קיין שפאניען האט ער פערזענליך אנ־געשריבען. ער פאדערט פאר זיך אונטערריכליכקייט אלס דעפוטאט און בעטאנט, אז ער וועט וועגען דער פראגע איניצירען א דיסקוסיע אין פארלאמענט. סעריליס דערצעהלט, אז דאס פראנצויזישע פליה־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען די שפאנישע אגאר־כיסטען און קאמוניסטען די נייעסטע טיפען מילי־טערישע אעראפלאנען, וועלכע זענען נאך נישט אײַנ־געפיהרט אין דער פראנצויזישער ארמעע

דער אויסטויש פון ערובניקעס

אויף א טויטען פונקט

פ א ר י ז, 23 (ספ. טעל.)

פון סען־זשאן דע לוז מעלדעט מען: די אונ־טערהאנדלונגען צווישען דער באסקישער רעגירונג און די פארשטעהער פון די אויפשטענדיגע אין בור־גאס, זייערן געפיהרט דורך דער פערמיטלונג פון יונאר, דעם דעלעגאט פון רויטען־קרייץ. עס האנ־דעלט זיך וועגען אויסטוישען די ערובניקעס פון ביידע צדדים. ביז איצט איז נישט בעקומען צו קיין הסכם מכח די ערובניקעס, וואס זענען יונגער פון 60 יאהר. 200 ערובניקעס האבן געזאלט היינט אפגעשיקט ווערען מיט אן ענגלישער טארפעדא־שיף פון בילבאא קיין סען־זשאן דע־לוז. צוליב'ן איבעררייסען די אונטערהאנדלונגען איז די טאר־פעדא אוועק מיט'ן ליידיגען.

נצחונות פוז די דינאמיט-שיסער

מ א ד ר י ד, 23 (ספ. טעל.)

האוואס־אגענטור טיילט מיט: די אפטיילונגען פון די דינאמיט־שיסער האבן אויפגעריסען א פאר־טיפיקאציע פון די אויפשטענדיגע אין דער געגענד פון ווילאווערדע. בעת דער עקספלאזיע זענען אומגעקומען 200 אויפשטענדיגע.

וואס וועט היטלער זאגען?

ל א נ ד א ן, 23 (ספ. טעל.)

„רייטער" דערוויסט זיך, אז בעת'ן געשפרעך מיט ריבענטראפ'ן, האט דער מיני. אידען געווארענט דעם דייטשען אמבאסאדאר, אז ענגלאנד האלט פאר זעהר אנ'ערנסטע פראגע דעם ענין פון ארויסשיקען דורך דייטשלאנד פרייוויליגע קיין שפאניען. מען דערווארט, אז ריבענטראפ וועט בעת זיין איצטיגען בעזוך ביי היטלער'ן ברענגען קיין לאנדאן די שטעל־לונג פון קאנצלער צו דער בריטישער בעציהונג אין דער פראגע.

פערשארפטע אפענסיווע אויף סיאן-פו

אויפשטענדיגע האבן דערשאסן 46 הויכע אפיצירען פון טשאן-קיי-שעקס סוויטע

ל א נ ד א ן, 23 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי מעלדעט מען, אז די נאנקינער רע־גירונג האט געוויס פערלירען יעדע האפנונג, אז דער צעבונטעוועטער טשאנג־סו־ליאנג זאל גוטוויליג בעפרייען טשאנג־קיי שעק'ן. צוליב דעם האט מען בעפוילען דעם „ענירונגס" מיליטער אונטער־צונעמען א שארפערע אטאקע געגען די אויפשטענ־דיגע. אין משך פון נעכטיגען טאג איז דער רעגי־רונגס־ארמעע געלונגען אפצוריטיגען די צובונטע־וועטע מיליטער־אפטיילונגען פון דער פראווינץ שענסי, אפווארפענדיג טשאנג־סו־ליאנגס מיליטער אין דער ריכטונג פון וויינאן, וואס געפינט זיך 50 קילאמעטער פון סיאן־פו.

אין דער אקציע נעמען אנטייל פיל רעגירונגס־אעראפלאנען, וועלכע האבן באמבארדירט וויינאן און סיאן־פו. אויף סיאן־פו מארשירען אין גאנצען 2 נייע קארפוסען. דער דאזיגער ארמעע וועט אויס־קומען צו אטאקירען דירעקט די שטאט און בעפרייען דעם מארשאל טשאן־קיי־טשעק.

די אפענסיווע אין איצט פערשארפט געווארען צוליב דעם, וואס די רעגירונג האט פעסטגעשטעלט, אז אין סיאן־פו זענען דורך די אויפשטענדיגע דער־שאסען געווארען 46 העכערע אפיצירען פון טשאן־קיי־טשעק'ס סוויטע.

בעוועגונג געגעז א דיקטאטור איז יאפאז

ט א ק י א, 23 (ספ. טעל.)

דעם 26 ד. ח. וועט קייזער עפענען די פארלא־מענט־סעסיע, וועלכע וועט באלד אפגעלעגט ווערען ביז'ן 20 יאנואר ק. י. אלע פארטייען וועלען א טאג פארן עפענען די פארלאמענט־סעסיע ארויסלאזען אויפרופען, אין וועלכע עס וועט שארף אטאקירט ווע־רען די רעגירונג פאר איהר צענטראליסטישע פאלי־טיק, וועלכע צילט איינצופיהרען א דיקטאטור. די ארבייטער־פארטיי פאדערט די דעמיסיע פון דער רעגירונג.

ערב וואפנשטילשטאנד איז כינע

ט א ק י א, 23 (ספ. טעל.)

„אמעא" - אגענטור טיילט מיט פון פעקין: יעד־הסי־שאן דער אנפיהרער פון דער פראווינץ שאן־סי האט זיך געווענדעט צו דער נאנקינער רעגירונג און צום גענעראל הא־יאנג־טשין ווי אויך צום גענ. טשאנג־סו־ליאנג מיט דער פאדערונג אפצושטעלען די קריגס־אפעראציעס אויף 3 טעג.

פוז וואנעז דער קאפ שטינקט

מ א ד ר י ד, 23 (ספ. טעל.)

אויפ'ן מאדרידער פראנט איז רוהיג. אין דער געגענד אזער האט די מיליץ פערנומען דעם שונא'ס פאזיציעס און געפאנגען א סך אויפשטענדיגע, ביי וועלכע עס זענען געפינען געווארען דייטשע באנק־נאטען.

פראנקרייך נעמט זיך נישט איבער

מיט די דייטשע טענות אויף קאלאניעס

פ א ר י ז, 23 (ספ. טעל.)

האוואס איז מודיע: צוליב די ידיעות פון דער לאנדאנער פרעסע וועגען דער שטעלונג פון פראנק־רייך צו די דייטשע טענות אויף קאלאניעס, ווייזט מען אן אין די פראנצויזישע פאליטישע קרייזען, אז די דאזיגע פראגע איז שוין לאנג דער געגענשטאנד פון באטראכטונגען אין פראנקרייך. איצט אבער איז דער ענין נישט קיין דיפלאמאטישע פראגע. די טענה פון דייטשלאנד וועגען קאלאניעס קענען בעטראכט ווערען נאר אין א צייט פון פאליטישער ענטשפאנונג אבער נישט איצט.

וואס עס איז שייך די שפאנישע ענינים, מעלדעט „האוואס", ווערען דורך ענגלאנד און פראנקרייך געמאכט אנשטרענגונגען, כדי צו דערגרייכען א בע־שלום וועגען פראיעקט מכח א קאנטראל איבער דער נישט־אינטערווענץ.

מאלאטאוו קאנפערירט מיט'ן דייטשעז אמבאסאדאר

מ א ס ק ו א, 23 (ספ. טעל.)

„טאס" מעלדעט: דער פארזיצער פון פאלקס־קאמיסארען־ראט מאלאטאוו האט היינט אויפגענו־מען דעם דייטשען אמבאסאדאר גראף שולענבורג און מיט איהם קאנפערירט וועגען די ארעסטען פון דייטשע בירגער. די קאנפערענץ האט בייגעוואוינט אמיסאר ליטווינאוו.

אויך שטורמיסטעז ארעסטירט איז דאנציג

ד א נ צ י ג, 23 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט די פאליטישע ארעסטען אין דאנציג, גיט מען איבער, אז א הויז דעם מיט־ארבייטער פון נאציאנאלען „דאנציגער פארפאסטען" ר'ד וואלטער, זענען אויך ארעסטירט געווארען 20 נאציאנאל - סאציאליסטישע שטורמיסטען און צוויי געריכטס־אפליקאנטען. אלע ווערט פארגעווארפען „אנטי־היטלעריסטישע טעטיגקייט.

2 הלוואות פאר פוילעז

פ א ר י ז, 23 (ספ. טעל.)

אויף מיטוואך אווענד איז צונויפגערופען געווארען א זיצונג פון דער פינאנץ־קאמיסיע ביים פארלאמענט מיט'ן ציל אויסצוהערען די רעדע פון אויסערן־מיניסטער דעלבאס, ווי אויך אנצונעמען דעם פראיעקט פון אוסטאוו וועגען בעשטימען א הלוואה פאר דער פוילישער מלוכה און פאר דער פויליש־פראנצויזישער באהן־געזעלשאפט.

פרוי דאלפוס לעגט זיך עס נישט אויפ'ן שכל

ו ו י ע ן, 23 (ספ. טעל.)

די פרוי פון ערמארדעטען עסטרייכישען קאנצ־לער דאלפוס האט איבערגעשיקט א בריף צום קאנצ־לער שושניג. אין דעם בריף פראטעסטירט די פרוי דאלפוס געגען דער דערנעהנטערונג, וואס עס האט זיך איינגעשטעלט צווישען די מערדער פון איהר מאן און דער עסטרייכישער רעגירונג.

אין דעם בריף שרייבט זי, אז ס'איז איהר שווער צו פערשטעהן ווי אזוי מ'קען גלייכצייטיג שטעלען דענקמעלער פאר דאלפוס'ן און שליסען אפמאכען מיט דייטשלאנד, וועלכע האט געהייסען דאלפוס'ן ערמארדען.

15 נייע סאוויעטישע קריגס-שיפעז

אנשטאט דעם דערטרונקענעם „קאמסאמאל"

מ א ס ק ו א, 23 (ספ. טעל.) דאס דער־טרונקען דעם סאוויעטישען דאמפער „קאמסאמאל" האט בעוואויגען די מאכט אינטערצונעמען א זא־מעל־אקציע אויפן בוי פון 15 נייע סאוויעטישע קריגס־שיפען.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28. טעל. 93־201

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע

רענטגען - בעשטראהלונגען ביי הויט־קראנקה.

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.

זונטאג און חגאות פון 9—12

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

נעהמט אן פון 8—10 פריה, 2—12 און 5—8 אווענד

זונטאג און חגאות פון 9—11 פריה.

אפיציעלע מאָטיוון
פון פונאנדערלאָזן די ווארשאווער קהלה

קהלה געאַרבייט 5 יאָהר אָהן בודזשעטן; די נייע קהלה האָט אויסגעשפּילט בלויז פּערזענליכע און פּאָליטישע אמביציעס

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געשאַפענער לאַגע צוליב'ן פונאַנדערלאָזן די וואַרשעווער קהלה, קלערט מ'זיך אויף פון וואַרשעווער רעגירונגס - קאָמיסאַריאַט די אָפיציעלע סיבות פון פונאַנדערלאָזן די קהלה פאָלגענדעס:

די ביז־איצטיגע קהלה - פערוואַלטונגען און קהלה־ראַטען זענען געווען אונפעהיג צו פערוואַלטען מיט די קהלה־פינאַנצען. אין משך פון פינף יאָהר האָט די וואַרשעווער קהלה געאַרבייט אָהן בודזשעטען; עס זענען כסדר אַנגאַושירט געוואָרען נייע בעאַמטע מיט הויכע פענסיעס, וואָס יוערען נישט פראַקטיצירט פאַר קיין שום בעאַמטע.

אויך אין דעם נייעם קהלה־ראַט און קהלה־פערוואַלטונג האָבען געאַרבייט צושפּליטערטע אין פערשידענע פאַרטייען, וועלכע האָבען אין זייער טעטיגקייט און אין זייערע אַרויסטרעטונגען אויסגעשפּילט פערזענליכע און פּאָליטישע אַמביציעס. עס זענען געפיהרט געוואָרען דיסקוסיעס, אַנגענומען רעזאָלוציעס, וואָס האָבען לחלוטין נישט קיין שייכות מיט די קהלה־קאָמפּעטענצען.

צוליב דעם דאָזיגען זאַך־צושטאַנד, קען די אויפזיכטס־מאַכט נישט טאָלערירען אַזאַ קהלה־קערפערשאַפט, וועלכע איז נישט אַרבייטס־פעהיג און מוז ממילא פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

אינטערווענץ וועגען די געשעהענישען אין טשעכאַנאָוויעץ

וו אַ ר ש אָ, 23 (יט"א טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין טשעכאַנאָוויעץ האָבען די דעפּוטאַטען ד"ר עמיל זאָמערשטיין און ד"ר י. גאָטליב דינסטאָג אינטערווענירט ביים וויצע־אינערן־מיניסטער ה' הענריק קאָוועצקי.

מיטוואָך האָט אין אינערן־מיניסטעריום זיך פאָרגעשטעלט אַ דעלעגאַציע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין טשעכאַנאָוויעץ, געפיהרט דורך דעפּ. ד"ר גאָטליב. דער דעלעגאַציע, וועלכע איז בעשטאַנען פון צוויי אָרטיגע רבנים און פון פרעזעס פון סוחרים פעראיין אין טשעכאַנאָוויעץ, איז אין אינערן־מיניסטעריום ערקלערט געוואָרען, אז עס זענען אַנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע מיטלען צו זיכערן די רוה אין שטעטעל.

---

97 מיליאָן דייטשע טראַנזיט־חובות
ווערען שוין אפּגעצאָהלט א דאַנק די דעוויזן־בעגרענעצונגען

וו אַ ר ש אָ. 23 (טעלעפאָניש

די פּראַגע וועגען די פערלעגענע חובות פאַר דייטשען טראַנזיט איבער פּאָמערן, וואָס בעטרעפען 97 מיליאָן זל. איז איצט רעגולירט געוואָרען דורך שליסען אַ נייעם אָפּמאַך וועגען דעם. אַ דאַנק דער דעוויזען־בעגרענצונג, וואָס עקזיסטירט אין פּוילען, איז געשאַפען געוואָרען די מעגליכקייט טיילווייז אָפּצוצאָהלען דורך די מלוכה'שע באַהנען די סומען, וואָס האָבען געדאַרפט איבערגעשיקט ווערען קיין דייטשלאַנד. באַר אַ דאַנק די דעוויזן - בעגרענצונגען בלייבען די דאָזיגע געלדער אין פּוילען. אויף אַזאַ אופן האָט פּוילען זיך שוין אָפּגעראַטעוועט לערך 21 מיליאָן זל. פון די דייטשע חובות.

אַ חוץ דעם זענען פאַרגעזעהען אויך אַנדערע קוועלען פון דעקען דעם דייטשען טראַנזיט־חוב.

ערוואַרט נישט קיין פרעמדע הילף! —— העלפט אייך אליין!
ברענגט אייערע אָפּשפּאָרונגען און אלע פרייע געלדער נור אין
BANK KUP. KRED.
29 PIOTRKOWSKA 29
יעדער נישט־איינגעצאָהלטער גראָשען איז א פערברעכען
געגען אייערע אייגענע אינטערעסען!
Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi
ul. Piotrkowska 29
אָפּשפּאָרונגען אָנהויבענדיג פון 1 זלאָטי, אינקאַסאָ, וועקסלען, איבערווייזונגען, טשעק־קאָנטעס.

פראַנצויזישע הלוואה פאַר פּוילען
די פראַגע וועט בעטראַכט ווערען דעם 2. יאַנואַר

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש.

די זיצונג פון דער פינאַנץ־קאָמיסיע ביים סיים אויף וועלכער עס זאָל בעטראַכט ווערען די פּראַגע וועגען נעמען אין פראַנקרייך אַ הלוואה אויף צוזעקען פון נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג פון לאַנד, איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 2 יאַנואַר ביי טאָג.

ווארשאווער אובעזפּיעטשאלניע
נעמט נישט צו קיין יודישע דאָקטוירים

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש)

די „אובעזפּיעטשאַלניע" אין וואַרשאָ, וועלכע בעהערשט, דאַכט זיך, געוויס געלד ביי יודישע פירמעס, פריוואַט־הייזער (פאַר הויז־דינסטען) וכדומה, האָט איצט פערעפענטליכט אַ קאָנקורס אויף צוצונעהמען נייע 28 דאָקטוירים. עס האָבען זיך געמאָלדען 300 קאַנדידאַטען. צווישען זיי אויך פיל יודישע דאָקטוירים. אָבער קיין איינער פון זיי איז נישט אָנגענומען געוואָרען, נאָר בלויז קריסטען, כאָטש צווישען די יודישע קאַנדידאַטען זענען פערהאַן אַזעלכע, וואָס האָבען ערשטקלאַסיגע קוואַליפיקאַציעס און לאַנג־יעהריגע פּראַקטיק.

100 זל.־באַנקנאָט איז מויל
געפינען ביי א פּאָסאַזשירקע, וואָס איז געפאָרען קיין אויסטראַנד

ט אָ ר ן, 23 (טעלעפאָניש)

אין טשעוו, איינ'ם ציג, וואָס קורסירט פון וואַרשאָ קיין דאַנציג, האָט אַ קאָנטראָלע פון פינאַנץ־רעווידענטען פערהאַלטען 5 פּערזאָן, וועלכע האָבען געוואָלט שמוגלען פון לאַנד לערך 1000 זל., 100 גולדענס און אַ ביכעלע פון פ.ק.א. אויף 3000 זל. בעת אַ גענויערער רעוויזיע האָט מען אין מויל פון אַ פּאַסאַזשירקע געפונען א באַנקנאָט פון 100 זל.

פערמשפּט אויף אייביגער תפיסה
פאַר ערמאָרדען א 73־יעהריגע פרוי

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש

אין וואַרשאַווער קרייז־געריכט איז היינט פערמשפּט געוואָרען אויף אייביגע תפיסה די 25־יעהריגע גנב'טע זשאַרנאָווסקאַ, וועלכע האָט ערמאָרדעט די 73־יעהריגע פראַנצישקאַ טאַבאַראָוויטש. די גנבטע איז כלומרשט געקומען צו דער זקנה דינגען אַ צימער און ביגו־לבינו געפרובט גנב'ענען א ניי־מאַשין. אַזוי ווי די אַלטע האָט אויפגעהויבען אַן אַלאַרם, האָט די גנב'טע איהר געשפּאָלטען דעם קאָפּ מיט אַ האַק.

דער פּראָקוראָר האָט פאַר איהר געפאָדערט טויט שטראָף.

שפּיאָנאַזש־פּראָצעס געגען 34 דייטשען
ווערט צוגעגרייט אין מאָסקווע

לאָנדאָן, 23 (ספ. טעל.)

„רייטער" מעלדעט פון מאָסקווע, אַז 34 דייטשען, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען אין ראַטען־פערבאַנד, וועלען בקרוב געשטעלט ווערען פאַרן געריכט אונטער פאַרוואורף פון שפּיאָנאַזש און פאַשיסטישער טעטיגקייט.

צום 50־יעהריגען יובילעאום פון דעם בעוואוסטען פאָלקלאריסט שמואל לעהמאַן

וו א ר ש ע. (יט"א) דער בעוואוסטער יודישער פאָלקלאָריסט שמואל לעהמאַן, איז לעצטענס געוואָרען 50 יאָהר.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם יובילעאום האָט אין יענער צייט געשאַפענער קאָמיטעט אַרויסגעגעבען די געזאַמעלטע דורכן יובילאַר פאָלקלאָריסטישע אוצרות בעטייט זיין טעטיגקייט און הויבט אָן א בריטע אַקציע מיט'ן צוועק צו דערמעגליכען דעם יובילאַר זיין ווייטערדיגע וויסענשאַפטליכע אַרבייט ווי אויך אַרויסצוגעבען די שוין ביז איצט געזאַמעלטע קאָלאָסאַלע מאַטעריאַלען.

א דאַנק דעם וועט פעריהיט ווערען אַז עס זאָל נישט געהן לאיבוד אַזאַ וויכטיגער צושטייער צו דער יודישער וויסענשאַפט, און אויך וועט די יודישע געזעלשאַפט באָטש אין אַ קליינער מאָס ערפיהלען איהר חוב לגבי דעם יובילאַר, וועלכער האָט מיט אייגענע כוחות אָהן שטיצע און סובסידיעס געווידמעט זיין גאַנץ לעבען דער יודישער וויסענשאַפט.

„מדינה עברית"
אָרגאַן פון דער נ. צ. א.

פּ ר אַ ג, (יט"א) ווי עס ווערט בעריכטעט איז די צייטשריפט „מדינה עברית" וועלכע ערשיינט אין פּראַג און איז קאָנפיסקירט געוואָרען פאַר אַן אַרטיקעל וועגען דעם פּראָצעס אין כור נישט קיין אָרגאַן פון דער יודענשטאַאַטס פּאַרטיי נאָר פון דער נ. צ. א.

קיין **ארץ־ישראל**
דורך טריעסט און קאָנסטאַנץ.
אויספלוג קיין **וויען**
30/XII 1936 און 8/I 1937.
130 זל.
פעקלעך קיין רוסלאַנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאָס וועלט־רייזע־ביוראָ
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 87־107.

נייע 2־ער און 5־ער זלאָטיס

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש

היינט האָבען זיך בעוויזען אין געלד־פערקעהר נייע זילבערנע 2 און 5־זלאָטיגע מטבעות. דער רוב פון די נייע מטבעות זענען די זעלבע, וואָס די ביז־איצטיגע: אויף איין זייט געפינט זיך דער פּוילישער אָדלער און אויף דער צווייטער — אַ שיף מיט פונאַנדערגעוויקעלטע זעגלען

גרויסע רבּישע חתונה אין פּויל

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש

אין סאַריזער זאַל אויף מוראַנאָווסקאַ־גאַס 34 איז היינט פאָרגעקומען אַ גרויסע רבּי'שע חתונה עס האָט חתונה געהאַט די טאָכטער פון קאָזשעניצער רבי ז"ל, פּרל. יהודית האָפשטיין מיט'ן זוהן פון סטאָלבער רבי'ן הרב ר' נחום משה פערלאָוו.

צו דער חתונה זענען זיך צונויפגעפאָהרען הונדערטער רביים און רבנים פון אַלע עקען פּוילען.

דער גאון ר' אברהם ישעיה גאַרעליק געפּטהרטיך קראַנק

וו אַ ר ש אָ, 23 (טעלעפאָניש,

פון בני־ברק איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז דער גרויסער גאון הרב ר' אברהם ישעיה בן ראַשע לאַגאָרעליק איז שווער קראַנק. עס ווערט געבעטען לאָ איהם מתפלל צו זיין.

וואָרנונג געגען „פּעסער־מאַכער"

וו א ר ש ע (יט"א) די יודישע צענטראַלע עמיגראַציע געזעלשאַפט „יעאַס" טיילט מיט, אז אין אויסלאַנד (אויסער די גרעניצען פון פּוילען) האָבען זיך בעוויזען פערזאָנען, וועלכע האָבען ביי זיך פאַלשע נאַרוועגישע פּעסער.

דער „יעאַס" וואָרענט די עמיגראַנטען ווי אויך נישט עמיגראַנטען, אַז בעזיצער פון אַזעלכע פּעסער, כלומרשט אויסגעאַרבייטע אין פּוילען, זענען אויסגעשטעלט אויף גרויסע אונאַנגענעהמליכקייטען און שטראָפען, וועלכע זענען פאָראויסגעזעהען לויט'ן געזעץ פאַר האַלטען ביי זיך פאַלשע פּעסער.

פערשידענע מאַכערס וועלען רעדען צו מענשען צום אויסאַרבייטען אַזעלכע פּעסער דאַרפען איבערגעגעבען ווערען אין די הענט פון דער מאַכט.

פּסיכאָ־היגיענישע בעראַטונגס־שטעלע ביים „טאָז"
אין וואַרשע

וו א ר ש ע. (יט"א) די געזעלשאַפט „טאָז" אין וואַרשע מעלדעט אז די פּסיכאָ־היגיענישע בעראַטונגס־שטעלע אין וואַרשע איז געוואָרען איבערגעטראָגען און געפינט זיך אין דער געבייידע פון „טאָז" גענשא 49.

עס ווערען אָנגענומען קינדער: נערוועזע אינטעלעקטואַל אָפּגעשטאַנענע, מאָראַליש פערנאַכלעסיגטע, שווער ערציהבאַרע קינדער וואָס האָבען שוועריקייטען אין לערנען א. א. וו. עס ווערען אויך געגעבען ערציהערישע און פּעדאַגאָגישע עצות.

די בעראַטונגס שטעלע איז טעטיג 5 מאָל אין דער וואָך, א חוץ פרייטאָג פון 11 ביז 2 נאָכמיטאָג.

פּראָווינצער וואָס ווילען קומען אין בעראַטונגס שטעלע דאַרפען זיך פריהער בריוולוד פערשטענדיגען וועגען דער צייט פון אויפנאַהם.

וואַרשאַווער אפיציעלע בערזע

האָלאַנד	—	—	—	—	990
לאָנדאָן		—	—	—	99
ניו־יאָרק (קאַבעל)		—	—	—	9
פּאַריז	—	—	—	—	72
פּראַג	—	—	—	—	60
ציריך	—	—	—	—	21,67

אפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי		—	—	–	05,75
3 פּראָצ. אינוועסטיציע	I.	פּרעמירטע			8.
3 "	"	II.	"	—	00
4 "	דאָלאַרובקע	–	—	—	50
7 "	סטאַביליזאַציע		—	—	42
5 "	וואַרשאַווער		—	—	00
5 "	לאָדזשער	–	—	—	50

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכט־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּיעטריקאָווער 10 א
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ־פּרייזען

„עוואקואציע"-פלענער זענען שוין פערטיג
מ'דארף נאר צוטרעטען זיי צו רעאליזירען"

דער קאנסערוואטיווער סאנאצארישער „טשאס", קעהרט זיך אין זיין נעכטיגען נומער צוריק צו זיין ליבלינגס־טעמע אין דער יודען־פראגע אין פוילען, צו דעם בעקאנטען עמיגראציע־פלאן. די צייטונג שרייבט:

„די עמיגראציע־עוואקואציע דיסקוסיע, וואס האט אויסגעזעהען ווי זי וואלט איינגעשלאפען געווארען, האט אין דער לעצטער צייט אין שייכות מיט דעם ארויסטריט פון פוילישע מלוכה - מענער אויפן אינטערנאציאנאלען באדען אנגענומען ווידער כח און שארפקייט, נעבענדיג א געלעגנהייט צו א גאנצע ריהע קאמענטארען, דיסקוסיעס און אפילו פראוואקאטארישע סוגעסטיעס כמעט פון דער גאנצער פרעסע פון דער הויפט־שטאט, פון אלע זייטען ווערען נעגעבען די פערשידענסטע פראיעקטען פון לעזען דאס דאזיגע זעהר ברענענדע פראבלעם, דערביי פעהלען אויך נישט איינגאנצען פאנטאסטישע קאנצעפציעס. וואס זענען אויסגערעכענט אויף דער נאר איוויטעט פון די לעזער. יעדענפאלס מוז מען פעסטשטעלען אז דער פראבלעם איז שוין אין פרינציפ ענטשידען, און דאס א דאנק די אויפקלערונגען פון געוויסע מיספערשטענדנישען, וועלכע האבען אין דער ערשטער צייט געהערשט, די איצטיגע דיסקוסיע אבער קומט שוין פאר אויף דער פלאך פון פעסטשטעלען פון געוויסע ריכטליניען, לויט וועלכע מען וואלט געדארפט צוטרעטען צו דער רעאליזירונג פון די ארויסגערוקטע און אין פרינציפ שוין אפראבירטע פראיעקטען".

ווי מיר זעהען האלטען מיר שוין — לויט דעם „טשאס" — נאר ווייט אין דער וועלט, די עוואקואציע־פראיעקטען זענען שוין פערטיג, מען דארף נאר צוטרעטען זיי צו רעאליזירען. און מיר האבען ווע־גען דעם נארנישט געוואוסט ווי ווייט מען זארגט פאר אונז. אויב עס זאל אזוי ווייטער געהן וועלען מיר זיך אין א שעהנעם פרימארגען זיך אויפכאפען און דערוויסען, אז עס שטעהט שוין פאר אונז אנגע־גרייט באהן־וואגאנען און שיפען און מיר האבען זיך נאר אויפצוזעצען און צו פאהרען.

דער „טשאס" האלט ווייטער, אז פון דער עוואקואציע דיסקוסיע דארפען איצט עלימינירט ווערען די פערשידענע „אומזיניגע נאציאנאל - ראדיקאלע פלוידערייען". דער „טשאס" דערמאהנט אז שוין מיט צוויי יאהר צוריק האט מיניסטער בעק אין זשע־נעווע נעקינדיגט דעם מינדערהייטס טראקטאט, פער־רופענדיג זיך דערויף, אז די פוילישע קאנסטיטוציע פערזיכערט פאר אלע נאציאנאלע מינדערהייטען, וואס וואוינען אויף דעם פוילישען טעריטאריום, נאך ווייטגייענדיגע גלייכבערעכטיגונג דעריבער איז דער מינדערהייטס־טראקטאט נאר א דאקומענט וואס פערנעצט די פוילישע סובערעניטעט, מיר האבען אלזא א רעכט אנצונעהמען. — שרייבט דער „טשאס" — אז די אומזיניגע סוגעסטיע פון „דזשעננין נאַ־ראַדאָווי" צו מאכען פאר די יודען די אטמאספערע אומערטרעגליך, בכדי זיי זאלען אנטרעקענען די מאַ־סען־עמיגראציע פאר א „וואוילמאַט" וועלען זיך אין דער פרעסע אנטרעפען אויף א געהעריגען פסק."

דער „טשאס" קלערט אויך באלד אויף פאר וואס מען דארף ארויסטרעטען געגען אזא מין אנרעגונג פון „דזשעננין נאראַדאָווי":

„מען דארף ערשט נישט אויסטייטשען, אז בע־זונדערס אין איצטיגען מאמענט ווען פוילען פיהרט א אקציע, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורך אביעקטיווע נויטווענדיגקייטען, אין דער ריכטונג צו בעקומען קאלאניעס מעבר־לים, אדער וועלכע עס איז איינטיילונג די פיהרער אויף קאטעגאריעס, פון מלוכה'שען שטאנדפונקט א אונפערצייליך פער־ברעכען, שוין נישט נעהמענדיג אין אכט די אנדערע מאמענטען ווי די אלטע ערליכע פוילישע טראַ־דיציע".

ווייטער נעהט דער „טשאס" איבער צו רעדען וועגען ווידערשטאנד פון דער יודישער פרעסע צו די עוואקואציע פלענער, נעהמט אין שוץ די „נ.צ.א." מיט זשאבאטינסקיס „עוואקואציע" קאנצעפציע, פערטיידיגט די רעוויזיאניסטען נעגען דעם פאר־וואורף אז זיי זענען יודישע פאשיסטען און פערהופט זיך צום סוף אויף די בעשלוסען וואס זיינען אנגע־נומען געווארען אויף דער קאנפערענץ פון „נ.צ.א." אין וויען און שטעלט זיך אפ בעזונדערס אויף דעם טייל רעזאלוציע אין וועלכען עס רעדט זיך וועגען דער „צוזאמענארבייט וואס איז בעקאנט אונטער דעם נאמען פון די „עוואקואציע פון גלות".

דער „טשאס" איז ענטציקט פון דער דאזיגער רעזאלוציע און בעמערקט דערצו:

„עס איז קלאר, און דייטליך פארמולירט דער אקטועלער יודישער מלוכה אינטערעס, דער איינצי־גער אינטערעס וואס אין ליכט פון די אביעקטיווע בעדינגונגען פון דער עקזיסטענץ פון יודישען פאלק איז אנגעהמבאר פאר אלע וואס זענען פעראינטערע־סירט אין דער בעסטער לעזונג פון דער יודישער פראגע".

דער „טשאס" האט אויך טענות צו דער „גאזעט־א פאלסקא", וואס האט אין „אזא ערנסטער דיס־קוסיע" לאנסירט די טעאריע וועגען פינאנסירען די יודישע עמיגראציע פון פוילען דורך דער „א.ינטער־נאציאנאלער יודישער פינאנסעריע". דאס איז נישט עקזיסטענט — שרייבט ווייטער דער „טשאס" — אויף קיין שום רעאלען יסוד און די פולשטענדיג נישט ערנסטע קאנצעפציע קען פערשטעהט זיך נישט ווער־רען קיין ענין פון ערנסטע בעטראכטונגען. נאר אויפן וועג פון נעגענזייטיגע הנחות און קאמפראמיסען קען מען קומען צו פאזיטיווע רעזולטאטען אויף דעם געביט".

און ווייטער פערהופט זיך דער „טשאס" אויף זשאבאטינסקי,ן וועלכער האט געזאגט: „בעצאה־לען די פאנטאזיע פון ענטוואיגלונג דארף דער יודי־שער פינאנסיסט נישט און האט אויך נישט פדעה, דאגעגען צוזאמענארבייטען אין א פערנינפטיגע קאמפענסאציע פאליטיק קען ער און וועט אויך".

און ערשט צום סוף דערוויסען מיר זיך אויף וואס דער „טשאס" בויט דאס די גאנצע עוואקואציע פלע־נער, ווייל די צייטונג פערענדיגט: „מען דארף מיט חער גאנצער ענטשידענהייט אפווארפען אלע נישט ערנסטע און אפילו שעדליכע סוגעסטיעס, וואו־רטענ־דיג מיט פעראינטערעסירונג אויף דער פערפעקט־ליכונג פון די פרטים פון „10־יאהר פלאן" פון דער „נ.צ.א." וועלכער וועט אהן שום ספק ברענגען קאנ־קרעטע און מעגליכע פאר ביידע צדדים קאנצעפציעס צו לעזען דאס דאזיגע פראבלעם".

מיר קענען אבער מיט דער גאנצער ענטשידענ־קייט פערזיכערען דעם „טשאס" אז ער וועט דער־לעבען אנ'ענטוישונג. דער רעוויזיאניסטישער „עו־וואקואציע" פלאן וועט נישט נורם זיין צו לעזען דאס יודישע פראבלעם, פונקט ווי קיין שום אנדער קינסט־ליך מיטעל, ווי למשל די פלענער פון דעם „דזשענ־ניק נאראדאווי" וועלכע דער „טשאס" אליין בעצייכענט אלס „אומזיניגע פלוידערייען", וועט עס נישט לעזען.

קעפ אין דער וועלט-פאליטיק
לעאָן בלום, אנטאני אידען, ליטווינאוו
וואס מען זאגט וועגען זיי אין די קולוארען פון דעם פעלקער-בונד

פון ב. סמאלאר

דער פעלקער-בונד אין זשענעווע איז ווי א גרויסער טעאטער מיט ערשטקלאסיגע קינסטלער: היינט שפילט איין שטאטסמאן די פיהרענדע ראלע אויף די זיצונגען און מארגען - א צווייטער.

עס בייטען זיך די פיגורען אין צוזאמענשטעל פון פעלקער-בונד פונקט אזוי שנעל ווי עס בייטען זיך די רעגירונגען פון די לענדער, וועלכע דער פעלקער-בונד איז צוזאמענגעשטעלט. טיטולעסקו איז פיל מאל געווען פארזיצער פון פעלקער-בונד און איז געווען אייבער פון איהרע זיילען. טיטולעסקו איז איצט נישט מעהר דער אויסערן-מיניסטער פון רומעניען, איז ער במילא שוין אויך אויס אין זשענעווע.

עס בייטען זיך די פיהרער פון פעלקער-בונד און עס בייט זיך אויך די אטמאספער ארום זיי. דער בונד שטעהט נישט בלויז אויף די לענדער, דורך וועלכע ער ווערט געשטיצט, נאר אויך אויף די פערזענליכקייטען וועלכע פיהרען איהם. אויף די פערזענליכקייטען וועלכע האבען די נאטיר - ליכע איינגענשאפט צו שאפען ארום זיך, — און במילא שוין אויך ארום דעם בונד, — א געהעריגע שטימונג. די שטימונג פון צוטרוי און אויך פון אויטאריטעט. די שטימונג וואס בלויז א גוטער ערשטקלאסיגער קינסטלער קען מאכען אויף א נא־טירליכען און געזונטען אופן.

— די שטימונג פון ליבע און רעספעקט!...

לעאָן בלום.

איינע פון די איצטיגע פיגורען אין דעם פעל־קער-בונד וואס מאכען אזא נאטירליכע שטימונג איז לעאָן בלום.

לעאָן בלום איז נישט קיין מענש פון די מאסען. ער איז א „עגאאיי". הויך-אריסטאקראטיש, שאר־מאנט, צוציהענד און טעמפעראמענטפול. אויף די זיצונגען פון פעלקער-בונד איז ער די צענטראל־סטע פיגור, ווען ער קומט קיין זשענעווע.

בעווייזט זיך לעאָן בלום אין די קולוארען פון דער געביידע, אזוי ווערט ער מיטאמאל ארומגע־רינגעלט פון דיפלאמאטען און זשורנאליסטען, וואס ווילען הערען פון איהם א פריוואט ווארט. פריוואט איז לעאָן בלום דער צוגענגליכסטער און איינ־פאכסטער מענש צווישען אלע דיפלאמאטען. פרי־וואט איז ער דער שארמאנטסטער מענש אין דער וועלט.

אמבעסטען פיהלט זיך לעאָן בלום ווען מען רעדט מיט איהם נישט וועגען פאליטיק, נאר וועגען ליטעראטור. אלע ווייסען עס, און אלעמען אין זשענעווע געפעלט עס. זעהר ווייניג פאליטיקער קענען זיך פערגינען צו רעדען וועגען ליטעראַ־טור מיט אזא ווייסען ווי לעאָן בלום. זעהר ווייניג פאליטיקער האבען בכלל דעם געדולד צו לייענען ליטעראטור.

ביי לעאָן בלום איז ליטעראטור נאך אלץ איי־נער פון די וויכטיגסטע זאכען. אין סאמע ברען פון זיין פאליטישער ארבייט געפינט ער נאך אלץ צייט צו לייענען די לעצטע ווערק אין דער לי־טעראטור. און מיט'ן פון פאליטישע געשפרעכען וועט ער זיך דערמאנען אין א ליטעראריש ווערק פון ליטערארישע אויסדרוקען, אין צוטאט פון גרוי־סע שריפטשטעלער, און ליטערארישער קריטיק פון אלטע און מאדערנע צייטען.

אין די קולוארען שטעהט ער, דער פרעמיער פון פראנקרייך, און שמועסט מיט אנטאני אידען, דעם יונגען אויסערן-מיניסטער פון ענגלאנד ביידע רעדען וועגען ערנסטע פאליטישע ענינים, וועלכע זענען נאר-וואס בעהאנדעלט געווארען אינעווניג אוי די זיצונגען פון ראט. ביידע שמועסען זיי וועגען פאליטיק און זיי בעמערקען גאר נישט ווי מיטאמאל איז זייער געשפרעך געווארען ענטוויא־טישער, פרעהליכער, טעמפעראמענטפולער. זיי כאַ־פען זיך, אז נישט פון פאליטיק רעדען זיי, נאר פון ליטעראטור. זייער געשפרעך איז גאנץ אומבעמערק־באר פאר זיי אליין אריבער פון א פאליטישער טעמע אויף א ריין-ליטערארישער.

זיי צולאכען זיך ביידע, און צוזאמען מיט זיי צולאכען זיך אויך די זשורנאליסטען וואס שטעהען ארום זיי. באך צווישען בלומען און אידען קען אזא שפרונג פאסירען. פונקט ווי בלום, אזוי איז אויך דער יונגער ענגלישער אויסערן-מיניסטער „געכאפט אין דער מעשה". אויך ער האט ליב צו פערבלאנדזשען אין ליטעראטור, ווען ער געפינט די צייט דערויף.

שוין האבען ליב פון צייט צו צייט אריינצו־ווארפען א שפילקע, אז בלום איז א יוד, אבער בלום אליין איז גאנץ שטאלץ מיט זיין יודישקייט, ער דערצעהלט אפען און מיט ליבע וועגען דעם זיינע מאטע-מאמע זענען ביידע געווען גוטע און עכטע יודען, בעזונדערס רעדט ער מיט ליבע וועגען זיין מוטער אלס די פערקערפערונג פון „טראדיצי־יאנעלע" יודישען פאמיליען-לעבען".

יעדעס יאהר, ווען עס קומט צו דער יאהרצייט פון זיין פאטער, דאן קומט ער זיך צוזאמען מיט אלע זיינע ברידער אפהיטען די יאהרצייט. זיי זענען פינף ברידער. פון די איבריגע פיער איז איינער א דירעקטאר פון א באלעט אין מאנטע־קארלא און דריי פיהרען נאך ביז היינט צו טאג געמיינזאם דאס געשעפט, וואס דער פאטער האט זיי איבערגעלאזט אין פאריז.

(ענדע — מארגען)

ו. ה. דאנאלד — ווייסער בעל-יועץ
פון די געלע מארשאלען

אין דעם איצטיגען כינעזישען קאנפליקט שפילט א גרויסע ראלע א אויסטראלישער זשורנאליסט ו. ה. דאנאלד, וועמענס נאמען איז עטליכע מאל דער־מאנט געווארען אין די טעלעגראפישע מעלדונגען וועגען טשאנג-קיי-שעקס ארעסט. אין נאנקין, ווי עס איינפארמירט די אויסלענדישע פרעסע, קורסירט א מאסע לעגענדעס וואס זענען ענטשטאנען ארום דער פערזאן פון דאזיגען זשורנאליסט. דאנאלד איז געקומען קיין כינע מיט 9 יאהר צוריק און אין משך פון דער צייט איז ער געווארען א בערימטע־הייט. ווען ער איז צום ערשטען מאל געקומען איז ער געווען א בעשיידענער זשורנאליסט. א מיטאר בייטער פון דער אויסטראלישער „סינדע פאסט". אויף זיין איינענער בקשה האט חער אוויסגעבער פון דער צייטונג ארויסגעשיקט דאנאלדן קיין כינע אויף א לענגערע רייזע מיטן ציל אנצושרייבען א ריהע רעפארטאזשען. דאנאלד האט געוואלט בעזוכען כינע ווייל ער האט בעקומען א איינלאדונג פון איר־ניגע בעקאנטע כינעזישע עקספארטערען. דאנאלד איז ארויסגעפאהרען אלס פעריכטערשטאטער און זיינע בעקאנטע האט ער ערקלערט, אז ער וועט צוריק קומען אין דריי חדשים ארום. דעם צוזאג האט ער אבער נישט געהאלטען, קיין אויסטראליען איז ער נישט צוריקגעקומען, נאר איז ביז היינטיגען טאג געבליבען אין כינע.

אין כינע האט זיך דאנאלד געטראפען מיט א גרויסער צאהל ווייסע קאלאניסטען, וועלכע האבען דאס לאנד אויסגעקליבען פאר זייער נייער היימאט, זיי אלע זענען אויך נאך געקומען אויף זיכערע מאַ־נאטען... אבער כינע ציהט צו ווי מאגנעט און עס איז זיך שווער פון איהר צו שיידען. און וואכען ווערען חדשים און די חדשים פערציהען זיך אויף יאהרען. דאנאלד איז געקומען אין קאנטאקט מיט דער גאנצער ענגלישער קאלאניע אין פעין און איז דארט געבליבען וואוינען א לענגערע צייט. ער איז געווען א צו ערפאהרענער זשורנאליסט אז ער זאל צו שנעל פערלאזען דאס לאנד אין וועלכן עס קומט פאר א בירגער קריג. מיט דער צייט האט ער אנגע־קניפט בעציהונגען מיט די אפיציעלע רעגירונגס־פאקטארען און איז געווארען דער אונבעהערליכער מיטארבייטער און בעל יועץ פון טשאנג-סו-לין.

פאר צוויי יאהר האט זיך דאנאלד געפינען אין דער נאהענטסטער סביבה פון דעם מעכטיגסטען און קלוגסטען כינעזישען דיפלאמאט טשאנג-טסאָ-לין. דאנאלד האט בעקומען א מיסיע כמעט ווי אויסערן מיניסטער. אלע אונטערהאנדלונגען וועטען געווען ליפערונגען און טעריטאריאלע פראגען זענען איבער־געגעבען געווארען דעם געוו. רעפארטער פון דער אויסטראלישער צייטונג. נאך א גרעסערע ראלע האט דאנאלד אנגעהויבען צו שפילען ווען טשאנג-טסאָ־לין איז געפאלען א קרבן פון א באהן סאבאטאזש און זיין זוהן טשאנג-סיו-ליאנג האט איבערגענומען די אנפיהרונג איבער דער ארמעע פון הונדערט טויי־זענד מאן. חער איבעריגענס יונגער טשאנג-סיו־ליאנג האט זיך אין יענע צייטען געפינען פולשטענ־דיג אונטערן איינפלוס פון דעם געפעהרליכען צו־שטערענדען סם אפיום. ער איז פארמעל נישט געווען פעהיג פארמצוזעצען די ראלע פון זיין פאטער, דאן האט דאנאלד ארויסגעשיקט דעם „יונגען מארשאל" קיין שאנכיי אין ערציהונגס אינסטיטוט וואס איז גע פיהרט געווארען דורך אמעריקאנישע פראפעסארען. דאנאלד האט אין דער צייט אליין געשפילט די ראַ־לע פון א גענעראל פון טשאנג-טסאָ-ליאנגס ארמעע. עטליכע מאל האט ער אויפגענומען פארלאמענטאר־יער אין זיין פרעכטיגער געצעלט, ארומגערינגעלט מיט באטאליאנען מיליטער, יעדער וואס האט געזעהען דעם דאזיגען מענש, מיט דער קרומער טאטארישער שווערד ביי דער זייט האט נישט געוואלט גלייבען, אז נאך מיט א קורצער צייט צוריק האט ער געאר־בייט ביי א רעדאקציע טיש אין א אויסטראלישער צייטונג.

אויסגעהיילט פון זיין אפיום שיכרות איז טשאנג־סיו־ליאנג צוריקגעקומען אין הויפטקווארטיר פון זיין מיליטער. דאנאלד האט זיך צוריקגעצויגען און איז געבליבען אין שאטען. אבער האך איז זיין ראלע ווייטער געווען א דאמינירענדע. ער האט בעשלאסען פארטצוזעצען די אנגעהויבענע ארבייט פון דער ערציהונג פון זיין מארשאל, ער איז מיט איהם א־רויסגעפאהרען קיין אייראפע.

טשאנג-סיו-ליאנג האט זיך געלערנט שפראכען און האט אויך פלייסיג בעזוכט געוועהר פאבריקען אין פערשידענע לענדער.

מארשאל טשאנג-סיו-ליאנג האט זיך איינגיכע פעראייניגט מיטן מארשאל טשאנג-קיי-שעק און זייט דאן האבען ביידע צוזאמען געפיהרט די פאליטיק, ווען די לאנג דויערנדע וואנדערונגען מיט די ארמע־ען פון די מארשאלס האבען זיך דאנאלדן צוגענע־סען איז ער ארויסגעפאהרען קיין נאנקין. ער איז צוריקגעקומען שוין נישט אלס ארימער רעפארטער וואס איז פערמשפט אויף דער פענסיע פון זיין ארויסגעבער, נאר אלס רייכער, ערפאהרענער מענש, וואס קען אויסגעצייכענט די כינעזישע פערהעלט־נישען. אין נאנקין האט דאנאלד געקויפט א פרעכ־טיגע ווילע און וועלכער ער האט אנגעזאמעלט א סך ווערטפולע אנטיקען, און קונסט-ווערק. א סך בי־כער, בילדער, פארצעלאן און זעהר ווערטפולע כי־נעזישע מאנוסקריפטען. דאנאלד האט אויך אונגע־כען געווינען דעם צוטרוי פון פרעזידענט פון דער רעפובליק וועלכער האט איהם איבערגעגעבען פער־אנטווארטליכע פונקציעס, וואס האבען איהם נעגעבען א גרויסען איינפלוס אויף די פאליטישע ענינים פון דער מלוכה. מיט צוויי יאהר צוריק האט דאנאלד בעגלייט טשאנג-קיי-שעקן אין זיין אנטי־קאמוניסטי־שען פעלד-צוג, דאנאלד וועלכער איז אבער צוליב די שוועריגקייטען פון מאַרש קראנק געווארען האט געמוזט איבערגעפיהרט ווערען קיין נאנקין. דאַ־נאלדס פריינד און בעקאנטע וואס האבען איהם בעזוכט האבען דערצעהלט, אז אין משך פון נישט גאנצע 6 וואכען איז ער פולשטענדיג גרוי געווארען. די קראנקהייט האט זיך פערצויגען און עס האט זיך געדוכטען, אז דער דאזיגער מידער מענש וועט אויף לאנג פערשווינדען פון דער פאליטישער ארענע פון כינע. דאס איז אבער געווען א טעות. ווען ער האט זיך דערוואוסט וועגען בונט אין די ריהען פון טשאנג-סיו-ליאנגס ארמעע און וועגען דעם ארעסט פון טשאנג-קיי-שעק איז ער אויפגעשטאנען פון בעט און בעשלאסען צו דערפיהרען צו א הסכם צווי־שען ביידע מארשאלען.

אויב דאס וועט איהם געלונגען וועט זיין נאַ־מען ווידער א בליץ טאן אויפן פאליטישען האריי־זאנט ווייטען מזרח".

אין היטלעריסטישען „גן-עדן"...

מ'הונגערט. — פוטער און פעטס נישטא. — בלויז ערזאץ און אימיטאציע. — מוראדיגער יקרות. — דירה-געלט אומגלויבליך טייער, דערפאר איז דא געווער און אמוניציע לרוב...

דער „קוריער ווארשאווסקי" האט אפגעדרוקט פאלגענדע קארעספאנדענץ, א. ק. „איין טאג אין בערלין", דאטירט פון היינטיגען חודש:

אויסערליך האט במשך פון די לעצטע חדשים זינט דער אלימפיאדע זיך גארנישט בעענדערט. ס'זעהען אויס ווי רכילות די בעהויפטונגען פון די אויסלענדישע קארעספאנדענטען וועגען דער קריטישער סיטואציע פון דריטען רייך. די לוקסוס-קאפעען זענען איבערפולט, אז ס'איז קוים צו בעקומען א בענקעל. דער ארקעסטער שפילט. דערפאר די קאווע — אין מויל א'יין נישט צו נעמען. אנשטאט שמאנט — עטליכע טראפענס קאנדענסירטע מילך. איך הייס זיך געבען קאקאא — איז, זי נאך ערגער. עפעס א געדיכטע זופ. איך קלאג זיך פאר'ן קעלנער. טוט ער א קוועטש מיט די אקסלען און זאגט, אז דייטשען בעקלאגען זיך נישט...

מיינס א שכן פון א דערנעבענדיג טישעל, דערקענענדיג אין מיר אן אויסלענדער, דערקלערט: „מיר האבען נישט קיין קאווע, קיין קאקאא, קיין שמאנט, מאכען מיר ערזאץ: אנשטאט קאווע — געברענטער קארן מיט א קליינעם צומיש פון קאווע, אנשטאט קאקאא — קאקאא-שאלען, אנשטאט שמאנט — קאנדענסירטע מילך"!

אבער פאר די דאזיגע ערזאצען האב איך בעצאהלט פינף זלאטעס (א שאל קאווע 1,25 מארק און א שאל קאקאא 1.25 מארק).

מיין שכן בעגלייט מיר ארויס פון קאפע. די גאסען זענען פערפלייצט פון נעאן-רעקלאמעס, די שוי-פענסטער — לוקסוסיעז דעקארירט, איבערפולטע מיט סחורות. ס'פעהלט גארנישט. אבער די פרייזען זענען לעגענדארע: א מעטער וואל-שטאף 26 מארק (52 זלאטעס), א פאר שיך 35 מארק (70 זלאטעס) א פשוט וואל-קליידעל 120 מארק (240 זל.), א פאר הענדשקעס פון 8 ביז 15 מארק, א מענער-פאלטא 200 מארק, א קורץ דאמען-פעלצעל (אימיטאציע) 180 מארק. אנ'ערשטוינטער פרעג איך: ווער קויפט ביי אזעלכע פרייזען?

דער ענטפער איז:

— ס'זענען נאך פארהאן גענוג רייכע מענשען מיט קאפיטאלען אין דייטשלאנד! אין די ערשטע טעג פון זאמלען נדבות אויף ווינטער-הילף איז איינגעפלאסען 18 און א האלב מיליאן מארק! מיט עטליכע טעג צוריק האבען מיניסטארען און גענעראלען געזאמעלט מיט פושקעס אויף די גאסען פאר'ן זעלבען צוועק, האבען זיי בלויז אין בערלין צונויפגעזאמעלט קנאפע 6 מיליאן מארק! דורכשניטס-מענשען קויפען נישט אויף די בולווארען, זיי קויפען נישט קיין עכטע סחורה, זיי קויפען ערזאצען, אימיטאציע; ריינע וואל טאר מען אין דייטשלאנד בכלל נישט פאבריצירען. לויט א ביי-ער פערארדענונג, מוז אלע מאטעריאלען האבען א צומיש פון 35 פראצ. האלץ-וואל. ריינע זייד ווערט אין דייטשלאנד נישט אויסגעארבייט שוין זיבעט ע'ר-ליבע יאהר. די אלע שיינע שטאפען, וואס שימערען אין די שוי-פענסטער, זענען קינסטליך זייד. אויך עכטע לייוונט ווערט מעהר נישט פאבריצירט צוליב מאנגעל אין רויה-שטאפען. די געבליבענע רעשטלעך זאפאסען ווערען פערקויפט צו לעגענדארע פרייזען. אויף דער לעדער-זאפאס ענדיגט זיך שוין. נאך ביי-יאהר וועט אלץ ווערען קאנטינגירט; שוין איצט בענוצען זיך די שיך-פאבריקען טיילווייז מיט ערזאץ.

איך געזעגען זיך מיט מיין בעגלייטער, איך דאנק איהם פאר די אינפארמאציעס און פרוב אליין גיין קויפען. איך גיי אריין אין א פאפיר-געשעפט. איך הייס זיך געבען בריוו-בויגענס פאפיר, וואס איך פלעג דא תמיד קויפען, איך מאך א בעמערקונג, אז דאס פאפיר איז בעדייטענד ערגער פון אמאליגען און אויך קלענער איך בעקום אנ'ענטפער: „מיר ראטען אייך צו קויפען איצט א גרעסערען זאפאס פון דאזיגען פאפיר, ווייל זעהר ווייס. צי שפעטער וועט זיין אזא פאפיר.

אין די צייטונגס-קיאסקען זעה איך, אז ס'פעהלען א סך אויסלענדישע צייטונגען, וועלכע איך פלעג דא תמיד קויפען. איך טראכט: אפשר זענען זיי שוין פערקויפט. „א, ניין! — ענטפערט מיט א שמייכעל דער פערקויפער — שווייצארישע צייטונגען זענען פערבאטען, טיילווייז אויך ענגלישע און פראנצויזישע, אנדערע אויסלענדישע צייטונגען, קענען מיר נישט בעקומען, ווייל מיר קענען נישט ארויסשיקען קיין געלד, אזוי האבען מיר פוילישע צייטונגען שוין נישט דערהאלטען זייט עטליכע חדשים!"

דערפאר האבען די צייטונגס-קיאסקען ביי די עקען גאסען אנ'אנדער ארבייט: זאמלען מעטאל-אפפאל: שטיקלעך בלעך, רעהרלעך פון צייהן-פאסטע, בליי פון שאקאלאד, אלטע לים א. ד. גל. די אקציע פון זאמלען אלע מינים אפפאל (קארקעס, אלטע שמאטעס, פאפיר) גייט אן אינטענסיוו זייט עטליכע וואכען, מען זאמעלט עס אין פריוואט הייזער און אין קראמען, דורך דער ספעציעל דערצו קאמאנדירטער היטלער-יוגענט, וועלכע קלייבט אויך קאשטאנעס אין די וועלדער, צו מאכען דערפון קאווע.

איך גיי פערביי א ביי-אויסגעבויטע בלאק הייזער, אפילו נאך נישט קיין פערענדיגטע. איך זעה אויסגעהאנגען מעלדונגען: „נאך פארהאן צו פערדינגען עטליכע 3 און 4 צימערדיגע דירות". איך בין נייגעריג צו זעהען די נייע דירות אין דייטשלאנד, איך קום אריין אין „ביורא פון דירות-פערדינגען". קודם כל — נישטא קיין צענטראל בעהייצונג (אזעלכעס טרעפט מען גארנישט אין קיין נייע הייזער) און זייער קליינע צימערלעך, 3 טריט אין דער לענג און אין דער ברייט. איך פרעג פארוואס איז נישטא קיין צענטראל-בעהייצונג? „מיר האבען נישט קיין יאהרען, מיר מוזען שפארען! אין ערגעץ בויט מען מעהר נישט קיין הייזער מיט צענטראל-בעהייצונג"!

און פאר אט אזעלכע 3 קעמערלעך פאדערט מען 180 מארק א חודש (360 גילדען), 4 צימערדיגע — 240 מארק, מען ערקלערט מיר אז דירות זענען דא אלץ ווייניגער, דערייגער איז דער פרייז הויך (כאטש אפיציעל טאר מע דאס נישט).

די ליידיגע וואוינונגען אין די אלטע הייזער האט רעקווירירט אדער די פארטיי (אויף פריוואט וואוינונגען פאר העכערע פארטיי-בעאמטע) אדער פאר דער ארמעע.

איך גיי אריין אין א שפייז-קראם, כדי זיך איינצוקויפען צידה לדרך. איך פערלאנג אנ'אכטעלע פוטער. „צי זייט איהר פערשריבען אויף דער קונים-רשימה"? — פרעגט דער סוחר. וואס איז דער טייטש? „אסערע קונים-ליסטע"? פערשטייט זיך, אז איך פיגוריר נישט אויף קיין שום קונים-רשימה. איך בין דאך א צוגערייזטער אויסלענדער. „מיר קענען אייך דעריבער נישט פערקויפען קיין פוטער און אויך נישט קיין שום פעטס, נישט איר און נישט קיינער אין גאנץ בערלין!" — איז דער ענטפער.

הייסט עס, א קארטען-סיסטעם, אזוי ווי אין דער מלחמה-צייט!

— מיר קענען גארנישט העלפען — ענטפערט מיר דער סוחר — איבעריגענס, היינט איז געפעהרליך דאס קלאגען זיך! — זאגט ער רעזיגנירט.

יא! — איך דערמאן זיך, אז לעצטענס זענען אין דייטשלאנד ענטשטאנען א גאנצע רייה קאנצענטראציע-לאגערען, מען דארף דעריבער זיין פארזיכטיג מיט א ווארט.

מיד פון גיין גיי איך אריין אין א מיטעלמעסיגען רעסטאראן אויף קורפירסטענדאם, אבער די פרייזען זענען שוין איינמאל הויכע: א פארציע פלייש (אן געמיזע) 2,50 מארק (5 זלאטעס), א פארציע געמיזע (פון קאנסערווען, קיין פרישע איז נישטא) 75 פעניג (1,50 זל.), א קאמפארט פון קאנסערווען 75 פעניג. איך הייס זיך געבען א פארציע פלייש, בעשטייט די פארציע פון 2 דינע פעניצלעך קעלבעריבס וואס קלעקען העכסטענס אויף 2 ביסענס. איך קלאג זיך פאר'ן קעלנער.

— וואס קען מען טאן? — שפרייט ער אויס הילפלאז די הענט —, זייט 2 וואכען איז דער קאנטינגענט פלייש געווארען רעדוצירט אויף א העלפט. די מאכלים מעגען זיין נאר פון אינלענדישע פראדוקטען. פלייש האבען מיר אלץ ווייניגער, דערפאר האבען מיר גענוג פיש און ווילדע פייגעל, וועלכע מ'הארעוועט ספעציעל. אויך ירקות מעג מען געבען בלויז אינלענדישע! אלע אויסלענדער קלאגען זיך אויף די געזאלצענע פרייזען און שלעכטע מאכלים! קיין עצה איז אבער נישטא! אין דריטען רייך איז אלץ ארגאניזירט, אפילו די קיך.

„... נישט קיין פוטער, נאר הארמאטען און עראפלאנען דארפען מיר"! — שרייט אפט געבעלס. אמת! הארמאטען און עראפלאנען האט דייטשלאנד אזוי פיל, אז זי טיילט זיך שוין מיט איטאליע (אין אביסיניע) און מיט גענ. פראנקאן. מיט פוטער קען מען נישט שיסען! — זאגט געבעלס! אמת! אבער הארמאטען קען מען נישט עסען. און הונגער ענטשיידעט אין א מלחמה פונקט ווי הארמאטען.

א פאבריקאנט קלאגט זיך פאר מיר: נישטא קיין רויה-שטאפען צו דער ארבייט! כ'וועל מוזען שליסען די פאבריק! אבער איך טאר נישט אפזאגען דאס פערסאנאל קומט מיר אויס צו גיין בעטלען און צאהלען די אנגעשטעלטע. ד"ר שאכט האט געבראכט פון טערקיי און פערסיע גרויסע בעשטעלונגען פאר דער שווער-אינדוסטריע: מאשינען, לאקאמאטיוען, אגרארי-מכשירים, אבער די בעשטעלונגען וועלען נישט אויסגעפיהרט ווערען, נישטא קיין רויה שטאפען"!

ערשט איצט פערשטיי איך, אז די אויסלענדישע קארעספאנדענטען שרייבען אמת, שילדערנדיג די קריטישע לאגע פון דריטען רייך. יעדער קען זיך דערין איבערצייגען, ווייענדיג אין בערלין בלויז איין טאג.

„געווער, מיליטערישע באנדעס און העצע צו א נייער שחיטה"

ירושלים. (יט"א) דער „דבר" האט פערעפענטליכט אויספיהרליכע פרטים וועגען די עפענטליכע און געהיימע הכנות מצד די אראבער צו נייע בלוטיגע טעג אין א"י. די דאזיגע הכנות מערקען זיך איבער'ן גאנצען לאנד. פון פערשידענע זייטען זענען דערגאנגען פיעל ידיעות וועגען דעם, אפילו פון אויסלאנד. די צייטונג גיט צו אז זי איז נישט אין דער לאגע צו קאנטראלירען אלע קלאנגען און ידיעות אויף ווי ווייט זיי זענען ריכטיג: פונדעסטוועגען האלט זי דאס פאר איהר חוב צו פערעפענטליכען זיי כדי זיי זאלען אויך דערגעהען „צו די אויערן פון דער רעגירונג".

וועגען שמוגעל פון געוועהר

טראגען זיך ארום א סך קלאנגען. עס זענען פארהאן קלארע ידיעות, אז די דאזיגע טעטיגקייט האט זיך לעצטענס זעהר פערשטארקט. מען דערצעהלט, אז איראק איז דער צענטער פון געוועהר שמוגעל, וואו דאס געוועהר ווערט אויפגעקויפט און אריבערגעשמוגעלט קיין א"י. בראש פון געוועהר שמוגעל זאל שטעהן פאוזי-על-קאוקאדזשי. דאס געלד דערצו בעקומט ער פון א"י אראבישע טוער און ארגאניזאטארען פון טעראריסטישע באנדעס, וועלכע פרעסען ארויס געלד מיט גוטען און מיט בייזען מען גיט אויך איבער, אז ער בעקומט אויך געלד פון אויסלאנד.

עס טראגען זיך ארום קלאנגען וועגען דער

ארגאניזירונג פון נייע באנדעס.

אויך בראש פון דער דאזיגער אקציע זאל שטעהן קאוקאדזשי. פון אראבישע קרייזען בעשטעטיגט מען דאס, וואס עס איז איבערגעגעבען געווארען אן ענגלישער זשורנאליסטין, אז אין איראק און עבר-הירדן ווערען איצט אראבער אויסגעשולט. די צענטראלע פון דער ארגאניזירונג פון די באנדעס געפינט זיך אין עבר הירדן. לויט די קלאנגען, וואס זענען דערגאנגען צו דער רעדאקציע פון „דבר" פערהאנדלען א"י שליחים מיט בעדואינישע שבטים, אז זיי זאלען זיך מאבילעזירען, אין באנדעס, צוזאגענדיג יעדען בעדואינער צו 10 פונט א חודש.

גלייכצייטיג ווערט געפיהרט א פיבערהאפטע אקציע צווישען די א"י-דיגע אראבער חוץ דער העצע אין דער אראבישער פרעסע

אגיטירט מען אין די מעטשעטען.

אז מען זאל זיך בעוואפנען און זיין צוגעגרייט צו די נאהענטע געשעהענישען. וואו מען האט נישט מורא מאכט מען דאס פראנק און פריי, און דארט וואו מען איז נישט זיכער מיט דער פאליציי, רעדט מען אויף א פערשטעלטער לשון. אזוי למשל האט דער פרעדיגער פון אמאר מעטשעט אין ירושלים ערקלערט אז ווער עס האט א ווייב זאל זי היטען, ווי דאס שווארץ אפעל פון אויג, אז ווער עס האט נישט זאל זיך גלייך שאפען אזא. ספעציעלע מפרשים האבען די מתפללים מגיד-ובית ערקלערט דעם ריכטיגען מיין פון א ווייב ד.ה. „א ביקס"

אויך ביי די מוזולמענישע יוגענד ארגאניזאציעס מערקט זיך א פערשטארקטע טעטיגקייט. דערפון וואס אראבער האבען די לעצטע טעג דערצעהלט זייערע יודישע פריינד איז צו זעהען, וואס מען איז אויסען מיט די אלע צוגרייטונגען. פון אלע זייטען דערגעהען התראות און אפטמאל נאך אין א שארפערען נוסח ווי בעת די לעצטע אונרוהען.

אין אט די אלע אקציעס בעטייליגען זיך אויך איינגע סירער וועלכע זענען אנטלאפען פון סיריען און האבען אין א"י געגרינדעט א „סירישען פאשיסטישען פאלקס פערבאנד" וועלכען די מאכט אין סיריען האט פערווערט.

אויף דער פראגע: אויף וועלכער צייט גרייט מען זיך אזוי שטארק דערצו? הערט מען אין די אראבישע קרייזען פערשידענע ענטפערס. מאנכע זאגען — גלייך ווי די קעניגליכע קאמיסיע וועט פערלאזען דאס לאנד, כדי אויסצואיבען א דרוק אויף די מסקנות און בעשלוסען פון דער בריטישער רעגירונג. אנדערע, ווידער, זאגען, אז דער אויפשטאנד וועט אויסברעכען נאך דער מוזולמענישער קאנפערענץ וואס קומט פאר אין א פאר חדשים אין מעקא.

ירושלים. (יט"א) אין צוזאמענהאנג דערמיט וואס די אראבישע פרעסע האט לעצטענס אנגעהויבען מאכען פראפאגאנדא אויף א בעלעטריסטישען אופן, רופענדיג יונגע אראבער צו נעהמען אין די ... הערשט צווישען פיעל יפו'ער אראבישע משפחות וועלכע האבען זעהר שטארק געליטען פון די אונרוהען, א גרויסע איפרעגונג. דערהויפט זענען אויפגעבראכט אויף דער העצ פראפאגאנדא צום חורבן ליגען קריג די סוחרים, וואס זייער מעמד איז שטארק צוטרייסעלט געווארען. זיי פערשטעהען נישט, ווי אזוי די רעגירונג שווייגט אויף אזא הפקרות פון דער אראבישער פרעסע, פיל פון די רייכע יפו'ער אראבער רעכענען איצט גאנץ ערנסט צו פערלאזען א"י און בעזעצען זיך אין די שכנות'דיגע לענדער, אויב די רעגירונג וועט נישט מאכען א סוף צו דער הערשאפט פון די עפענטליכע און געהיימע טעראריסטישע ארגאניזאציעס.

ירושלים. פון אמאן מעלדעט מען דעם „...רץ", אז אלע אויטאמאבילען, וועלכע קרייצן די גרענץ צווישען עבר הירדן און איראק ווערען אויפ'ן בעפעהל פון דער מיליטערישער אויבער קאמענדע טור שטרענג קאנטראלירט. אזא קאנטראל איז אויך איינגעפיהרט געווארען אויף דער אלענבי בריק ביי'ן ירדן.

די גלייכבערעכטיגונג פון ווירטעמבערג

וואס ס'איז פריהער געווען און וואס ס'איז איצט דערפון געווארען?

פון היסטאריקוס

איצט ווערט פונקט 75 יאהר זינט די יודען האבען בעקומען גלייכבערעכטיגונג אין ווירטעמבערג. אט דער היסטארישער פאקט איז כדאי דערמאנט צו ווערען, ווייל ווירטעמבערג איז געווען איינע פון די ערשטע לענדער אין דייטשלאנד, וועלכע האבען געגעבען די יודען גלייכע רעכט. העסען איז געווען די ערשטע, ווירטעמבערג די צווייטע, זאקסען די דריטע, און ערשט נאכהער זענען געקומען פרייסען און די איבעריגע לענדער פון דייטשלאנד. דאס ווייזט אז ווירטעמבערג איז געווען צווישען די פראגרעסיווערע פון דעם דייטשען רייך.

ווירטעמבערג איז א לאנד, בעסער געזאגט, א פראווינץ, אין דרומית מערבית פון דייטשלאנד, זי גרענעצט זיך מיט דער שווייץ, איז נישט ווייט פון פראנקרייך. און פאלגליך איז איהר בעפעלקערונג געקומען מעהר אין בעריהרונג מיט דער מערב קולטור. פאר דעם וועלט קריג איז ווירטעמבערג געווען א קעניגרייך אנגעשלאסען אין דייטשען רייך. איצט איז עס, פערשטעהט זיך, א טייל פון נאצי דייטשלאנד, און ווערט רעגירט פון היטלער'ס לייטענאנטען לויט די היטלערישע דיקטאטארישע געזעצען.

יודען אין ווירטעמבערג האבען זיך געפונען זינט דעם דרייצעהנטען יאהרהונדערט. עס קען זיין נאך פריהער, אבער עס זענען דא בעשטימטע בעווייזען וועגען זייער עקזיסטענץ אין פערשידענע שטעט פון דער פראווינץ זינט די פערציגער און פופציגער יאהרען פון דעם דרייצעהנטען יאהרהונדערט, די שטארקסטע בעווייזען. אז יודען האבען זיך געפונען אין ווירטעמבערג זענען פון דער צייט, ווען זיי זענען שרעקליך פערפאלגט און אויסגעהרג'עט געווארען פון דעם פראנקאנישען המן, רינדפלייש, א אור-זיידע מן הסתם פון דעם איצטיגען פראנקאנישען המן יוליוס שטרייכער. רינדפלייש'עס הריגות אויף יודען זענען פארגעקומען אין 1296. אין איין שטאט פון ווירטעמבערג אליין, היילבראן, האט ער אויסגעהרג'עט 200 יודען, צווישען זיי דעם רב ר' יוחנן בן אליקום און ראש פון דער קהלה ר' אשר.

אויך אין די שפעטערע יאהרהונדערטער האבען יודען געליטען אין ווירטעמבערג. סוף כל סוף זענען די ווירטעמבערגער דאך אויך דייטשען, וועלכע, אהן פערפאלגונגען געגען יודען האבען לויט ווי עס זעהט אויס, גאר נישט געקענט לאנג עקזיסטירען. אין 1498 האט מען די יודען ארויסגעשיקט פון דער דאזיגער פראווינץ פונקט ווי פון אנדערע טיילען פון דייטשלאנד. אבער די יודען זענען באלד נאכהער צוריק אריינגעלאזט געווארען קיין ווירטעמבערג, ווייל אהן זיי האבען די דייטשען זיך דאך נישט געקענט בעגעהן.

אין די ערשטע צעהנדליגער יאהרען פון 13-טן יאהרהונדערט האט געהערשט א בעסערע בעציהונג צו יודען, און עס איז געווען אין אט יענעם לאנד, וואו דער יוד יאזעף זיס אפענהיימער איז געווארען דער הויפט פינאנציעלער פארשטעהער פון דעם הערשער קארל אלעקסאנדער. די אינטריגעס געגען זיס'ען און געגען די יודען בכלל זענען אבער געווען אזעלכע שרעקליכע, אז אין 1738 האט מען יאזעף זיס אפענהיימער הינגעריכטעט און אלע יודען זענען ווידער ארויסגעשיקט געווארען פון ווירטעמבערג. אבער עס האט נישט לאנג גענומען און מען האט ווידער צוריק אריינגעלאזט אהין יודען — ס'איז געווען די זעלבע מעשה: מען האט אהן זיי נישט געקענט דיסקומען.

אין 19-טען יאהרהונדערט האט זיך די בעציהונג צו יודען געהאלטען אין איין פערבעסערען אין גאנץ צענטראל און מערב אייראפא. מען איז דאך געווען אונטער דעם איינפלוס פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע. אין 1828 האבען זיך געפונען אין ווירטעמבערג לערך 9 טויזענד יודען. מען האט זיי דארט אלץ געגעבען מעהר און מעהר רעכט, און אין 3-טען דעצעמבער 1861 האט קעניג קארל דער ערשטער פון ווירטעמבערג זיי געגעבען פולע גלייכבערעכטיגונג. פאר דעם וועלט-קריג האבען אין ווירטעמבערג זיך געפונען איבער 12 טויזענד יודען צווישען א בעפעלקערונג פון לערך 2 מיליאן 500 טויזענד; זיי זענען געווען ווייניגער ווי א האלבער פראצענט, און זיי האבען גאנץ גוט געלעבט. נאך דעם וועלט-קריג איז זייער צאהל געווארען קלענער, ווייניגער ווי 11 טויזענד, אבער עס איז זיי אויך נישט שלעכט געגאנגען. איצט זענען זיי אונטער דעם אונטערדריקענדען און דערשטיקענדען דרוק פון דעם נאצי רעזשים. פון זייערע רעכט איז נישט געבליבען קיין זכר, און זייער צאהל איז מן הסתם בעדייטענד פערקלענערט געווארען. דער גייסט פון'ם אונטערדריקער און שרעקליכען פערניכטער פון יודישע לעבענס, רינדפלייש, איז פון היטלער, שטרייכער און די איבעריגע נאצי פיהרער, צוריק אויפגעלעבט געווארען.

ניט שלאָגן יודען נאָר אַ פול־שטענדיגער באָיקאָט

גלח טשעטשאָקס „דרשות" איז זאַגלעמביע. — יודען זעגען אַ דעסטרוק־טיווער עלעמענט. — צווינגען יודען צו פערלאָזען פוילענס גרעניצען

(פון אונזער קאָרעספאָנדענט)

דאָס יודישע זאַגלעמביע געפינט זיך איצט אין גרויס אויפרעגונג און פערביטערונג צוליב דעם אקאָרשט פאָרגעקומענעם בעזוך פון טרויעריג „בע־ריהמטען" שחיטה „למרן" גלח טשעשאַק, וועלכער איז די טעג אַרויסגעטרעטען מיט אַ רייה עפענטליכע רעפעראַטען א־ ד. ט. „די יודען פראַגע אין ליכט פון דער קריסטליכער עטיק" וואו ער האט געגאָסען עמערס שמוץ און גיפט געגען יודען און געגען די יודישע רעליגיע און אַזוי אַרום נישט ווייניג פערסמט דאָס יודיש־פוילישע צוזאַמענלעבען אין זאַגלעמביע.

די רעפעראַטען זענען שוין פאָרגעקומען אין סאָסנאָוויעץ און אין דאָמבראָוואַ גורניטשאַ, אַ חוץ דעם פלאַנט דער גלח אויך מהנה צו זיין אויבער־שלעזיען.

בעת זיין ערשטען אויפטריט האָט אַדוו. קוכטאַ ערקלערט אַז „דער הייגטיגער טאָג וועט זיין אַ איי־בערברוך אין סאָסנאָוויצער לעבען" בעת זיין דרשה האָט דער גלח ערקלערט אַז די יודען פערפלייצען אַלע פוילישע הויכשולען, ווייל יודען האָבען אַ סך געלד צו שטודירען, דאַגעגען פאָלאַקען — נישט...

דאָ איז ער אריבערגעגאַנגען צו זיין הויפט ציל וועגען דעם הייליגען חוב צו נאַציאָנאַליזירען דעם פוילישען האַנדעל און מלאכה, און דערביי אויפגע־קלערט, אַז נישט מיט אַנטי־יודישע עקסצעסען, נאָר מיט אַ פולשטענדיגען באָיקאָט וועט מען צווינגען די יודען צו פערלאָזען די גרעניצען פון פוילען, אַנהויבענדיג פון דאָרף מען דעם באָיקאָט פון סטראַגאַן, מען דאַרף שטעמפלען אַלס פערעטער דעם וואָס וועט קויפען אָדער פערקויפען ביים יוד. דער גלח ענדיגט מיט אַזאַ „פערעלדיג לשון": „ליבט אַ יוד ווי אַן אייגענעם קויף־פערקויף זיינ'געם"...

בעזונדער'ס פארעט זיך ארום דעם גלח טשעטשאַק דאָס סאָסנאָוויצער ענדעקישע טאָג־בלעטעל „קורייער זאַכאָדני" וועלכער אָבער שעפט נישט וועניג הכנסות פון די יודישע אַנאָנסען־געבער, האָט אָפּ־געדריקט אַ ספּעציעלען געשפּרעך מיט'ן גלח, בנוגע דער שחיטה־גזירה האָט דער גלח ערקלערט אויב עס זאָל אמת זיין די פרעסע־ידיעות אַז מען זאָל ערלויבען פון 50 ביז 60 פּראָצענט פון די ביזאיצטיגע שחיטה — אלס ריטועלע, וואָלט עס אַרויסגערופען אַ פערשטענדליכע אויפמערקזאַמקייט ביי דער פוילישער געזעלשאַפט, ווייל דאָס וואָלט געהייסען נישט בלויז אַ פּריווילעגיע פאַר יודען — נאָר פשוט אַ פערעהרונג פון סיים בעשלוס, וואָס זאָגט וועגען ערלויבען ריטועלע שחיטה לויט דעם פּראָצענט, וואָס מאַכען אויס די יודישע בעפעלקערונג אין לאַנד, צוגעבענדיג אַז די יודישע שחיטה איז אַ באַרבאַרישע, דערצו פערווופט ער זיך אויף עפּעס אַ בראָשור פון אַ געוויסען יעקב פּאָלאַק און אויף א... פעליעטאָן פון העבראַיִשען וואָכענצייטונג „בדרך" (וואַרשאַ)... בנוגע דער יודען פראַגע אין פוילען האָט גלח טשעטשאַק ערקלערט אַט וואָס (אַ פּנים, אַלעס אין ליכט פון דער קריסטליכער עטיק"):

„יודען מוזען פערלאָזען פוילען דורך אַ גע־צוואונגענער וועג, ווייל זיי זענען אינגאַנצען אַ דעסטרוקטיווער עלעמענט, אַ שונא דאָס פּוילישקייט. אויב פראַנקרייך האָט דערוויטערט פּאָלאַקען וועלכע זענען אַ עהרליך, אַרבייטזאַמער און לאָיאַלער עלע־מענט, טאָ ווייס איך נישט פאַרוואָס מען זאָל די געצטע יאָהרען ערלויבט אַ מיליאָן מיט 200 טויזענד יודען (? — וו. ל.) בעזעצען זיך אין פוילען, וועלכעס קאָן נישט ערנעהרען איהרע אייגענע זיהן"...

דער גלח פערגעסט אָבער נישט צו ערוואַנען זיך מיט דעם ג. דעפ. י. גרינבוים, אַז דער לעצטער האָט ערזאָגט זאָגען אַז „יודען מ זען פערל ז וילען" און אַז „מיר זענען אַ קראַנק פאָלק, און קראַנקע זענען איבעראַרעגליך פאַר דער סביבה". דאָס ענדעקישע בלעטעל בעשרייבענדיג איינדרוקען וויסט צו דערצעהלען אַז בעת אין רעפעראַטען פיהלען די פּרוואמילטע אַז „יודען זענען אַ געשווירן אויפ'ן פּוילישען ליב און אַז די געשוויר מוז ווערען איבערגעשניטען".

איצט פרעגען די יודישע עסקנים און בכלל בעפעלקערונג אין זאַגלעמביע צו וואָס האָט די אויפריכטס־מאַכט לעגאַליזירט און טאָלערירט ווייטער די אויבענדערמאַהנטע יודען־העצע, צו וואָס ?..

וו. ליבערמאַן

„עס וועט קומען דער טאָג, ווען דער צייכען פון שאַנד וועט ווערען פאַר יודען אַן עהרען־צייכען"

גובערנאַטאָר פון ניו־יאָרק הערבערט לעהמאַן וועגען דעם נאַצי־אַנטיסעמיטיזם

נ י ו ־ י אָ ר ק (יט"א) אויף אַ פייערונג פון דעם 50־יעהריגען יובל זייט דער גרינדונג פון יודישען טעאָלאָגישען סעמינאַר אין אַמעריקאַ איז מיט אַ בעגריסונגס רעדע אַרויסגעטרעטען דער גובערנאַטאָר פון שטאַאַט ניו־יאָרק, קאָלאָנעל הערבערט לעהמאַן.

מלחמה, עקאָנאָמישע נויט און אוטאָקראַטיזם — דאָס זענען די דריי הויפט פּראָבלעמען פון דער הייטיגער ציוויליזאַציע האָט הערבערט לעהמאַן ערקלערט. די רעליגיע מוז ברענגען דער וועלט אַ ישועה. און אין דער דאָזיגער ווערק מוזען די יודען האָבען דעם פולען חלק, וואָס קומט זיי.

דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם האָט ערקלערט קריג די יודען — האָט לעהמאַן פאָרטגעזעצט — דערפאַר וואָס די יודישע מאָראַל איז אַ דם שונא פון דער נאצי־רעגירונג, וועלכע טרעט מיט די פיס די מענשליכע גערעכטיגקייט. עס וועט אָבער קומען דער טאָג אין וועלכען דער שאַנד צייכען וועלכען די נאַצי רעגירונג וויל אַנהענגען די יודען, וועט בעטראַכט ווערען אַלס עהרען צייכען.

דער פּאָרזיצער פון עקזעקוטיוו קאָמיטעט פון יודישען טעאָלאָגישען סעמינאַר, סאָל מ. טרוק, האָט געהאַלטען אַ בעגריסונגס רעדע לכבוד דעם 80־יעהריגען געבורטסטאָג יובל פון מיטגליד פון העכסטען אַמעריקאַנער פעדעראַל געריכט ריכטער לואיס בראַנדייס.

שווייצאַרישע נאַציס פּרובען דיסקאַנטירען דעם אורטייל איז כור

צ י ר י ך. (יט"א) די גרויסע שווייצאַרישע צייטונגען האַלטען זיך אָב פון וועלכע עס איז קאָמענטאַרען צום אורטייל אין כור'ער פּראָצעס און בעמיהען זיך צוצופאַסען זיך צום וואונש פון די שווייַצאַרישע מאַכט אָרגאַנען, פאַרשטעלענדיג דעם כורער פּראָצעס אַלס נישט קיין פּאָליטישען פּראָצעס. דאַגעגען די שווייצאַרישע נאַציס פּרובען ווי ווייט מעגליך צו דיסקאַנטירען דעם פּראָצעס.

אין ציריך איז די טעג פאָרגעקומען אַ מיטינג וואָס איז צונויפגערופען געוואָרען דורך דעם „נאַצי יאָנאַלען פראָנט" מיט אַ רעדע איז אויף דעם מיטינג אַרויסגעטרעטען דער אָרטיגער גרול אַ געוויסער אַלפּהויער זאַמער.

דער דאָזיגער נאַצי אַגענט איז אין זיין חוצפּה דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז ער פאָדערט, דאָס מען זאָל פיי די שווייצאַרישע יודען צונעמען די גלייכבערעכטיגקייט. זעלבסטפערשטענדליך אַז די שטים פון דאָזיגען נאַציסט איז אַ פּיראָווינציעלטע און קען נישט געפינען אויף קיין שום אָפּקלאַנג אין דער שווייצארישער עפענטליכקייט.

ראַדיאָ - ווינקעל

פּאָפּולערע אָפּהאַנדלונג איבער די יסודות פון ראַדיאָפאָניע.

אַזוי גוט ווי ראַדיאָ ווערט טאָג־טעגליך געהערט, אַזוי פרעגען זיך טאָג־טעגליך אַ סך מענשען: ווי אַזוי קומט דאָס פאָר, אַז מען הערט ביי זיך אין שטוב מוזיק און געזאַנג, מעג עס זיין פון ווי ווייט?

כדי איבערצושיקען אַ פאָרלעזונג אָדער אַ קאָנצערט אויס דער סטודיאָ צום ראַדיאָ־אַבאָנענט, מוזען זיין צוויי סטאַציעס: איינע, וועלכע גיט אויף און די אַנדערע, וואָס נעמט אויף. יעדע אויפגיב־סטאַציע בעשטעהט, אַ חוץ דער ספּעציעלער אַפּאַראַטור, פון אַ מיקראָפאָן, פון אַ קוועלע פאַר עלעקטרישען שטראָם און פון אַן אַנטענע, וואָס שטייט אויף אַ הויכען טורם. די אויפנעהם־סטאַציע, וואָס געפינט זיך אויף אַ מרחק פון עטליכע צעהנדליג אָדער עטליכע הונדערט מעטער ווייטער, מוז אויך האָבען אַן אייגענע אַנטענע, אַן אַפּאַראַט מיט הער־טרייבלעך אָדער אַ הילכער. צווישען די ביידע סטאַציעס איז נישטאָ קיין שום דראָט־פעראייניגונג, ווי מען זעהט דאָס ביי טעלעפאָן. די עלעקטרישע ענערגיע פון דער ערשטער סטאַציע צו דער צווייטער ווערט איבערגעטראָגען אויסשליסליך דורך די עלעקטראָמאַגנעטישע כוואַליעס.

די ענערגיע פון דעם מיקראָפאָן־שטראָם געהט אַזוי, אַז זי קאָן בייטען איהר ריכטונג זעהר שנעל: הונדערטער טויזענדער אפילו מיליאָנען מאָל אין איין רגע. די דאָזיגע ענערגיע געהט דורך אַ גענעראַטאָר, וואָס רעגולירט די גיכקייט און די ריכטונג פון די ווערטער אָדער מוזיק־קלאַנגען. דאָס אַלץ געהט איבער אין אַלע ריכטונגען פון דער וועלט אויף די עלעקטראָמאַגנעטישע כוואַליעס.

די דאָזיגע שטראָמען, וואָס געהען אַרויס פון דער אויפגיב־אַנטענע, מאַכען דורך אַ וועג פון 300.000 קילאָמעטער אין אַ סעקונדע. אויפ'ן וועג טרעפען זיי אָן אויף אַנטענעס פון די אויפגיב־סטאַציעס, וואָס זענען אַ סך שוואַכער און אַזוי־אַרום געהען זיי אַריין אין'ם ראַדיאָ־אַפּאַראַט. דער דעטעקטאָר ווידער מאַכט דאָס, אַז די מעמבראַנע פון די טרייבלעך זאָל זיך ריהרען לויט'ן טאַקט פון דער גערעדטען אָדער געשפּילטען פאַר'ן מיקראָפאָן פון דער אויפגיב־סטאַציע.

דאָס ווערט, וואָס דער פּרעלעגענט זאָגט אַרויס פאַר'ן מיקראָפאָן, געהט אַ יבער אויף דער מעמבראַנע וואָס האָט שוין אַן עלעקטרישע ענערגיע. דער זיך וואַקלענדיגער מיקראָפאָן־שטראָם געהט אַדורך דורך רעהרלעך צו דער אַזוי־גערופענער אַמפּליפיקאַטאָרי, וואו די אַפּאַראַטור מאַכט איהם שטאַרקער, באַך איידער דער ער געהט איבער צו דער סטאַציע. די אַפּאַראַטור בעשטעהט פון עטליכע לאַמפּען און זי פערשטאַרקט דאָס דעם שטראָם אויף ווי ווייט מען דאַרף. אַט די שנעל־לויפענדיגע שטראָמען יאָגען איבער דעם גאַנצען שטח, וואו זיי טרעפען אָן די אַנטענעס פון די אַלערליי אַפּאַראַטען.

אינ'ם דעטעקטאָר־אַפּאַראַט, אָדער אינ'ם לאַמפּען־אַפּאַראַט, ווערען די כוואַליעס, וואָס קומען אָן פון דער אַנטענע, דעמאָדולירט. דאַ ווערען די שטראָמען אַזוי, אַז זיי ווירקען אויף די טרייבלער, וואָס זייערע מעמבראַנעס טוישען אויס די עלעקטרישע ענערגיע אויף אַקוסטישע און — מען הערט מוזיק אָדער אַ שמועס.

אַזוי געהט דאָס אין גאַנצען שטריכען דעם וואַנדער־וועג פון'ם וואָרט, וואָס ווערט אַרויסגערעדט ביים מיקראָפאָן, ביז עס קומט אָן צו די טרייבלעך אָדער צום הילכער.

וואַלענטינאַ

(סקיצע) פון ליאַליאַ קויפמאַן

וואַלענטינאַ איז געווען שעהן און זי האָט דאָס געוואוסט.

מען האָט איהר דאָס איינגעראַלבעט פון קינד־ווייז אָן. די מוטער, די חבר'טעס, די שוועסטער — אַלע האָבען עפּעס בעזונדערס געשמייכעלט צו איהר און זי האָט געוואוסט פאַרוואָס: זיי האָבען זיך געשפּיגעלט אין איהר, נישט געקאָנט זיך זאַט אָנקוקען אויף איהר.

אַז זי, וואַלענטינאַ, וועט טון אַ גלאַנצענדען שידוך — אין דעם האָט קיינער נישט געצווייפעלט. און אַז זי וועט זיין רייך, שטאַרק רייך — וועגען דעם האָט זי געטרוימט הויכערהייט און אַלע אַרום האָבען דאָס איהר בעשטעטיגט. קויפענדיג איהר אַ קלייד אין אַ ביליגען קרעמעל, פלעגט די מוטער געוועהנליך זאָגען

דאָס איז — דערווייל. דו וועסט נאָך אַמאָל קויפען קליידער אין די גרעסטע געשעפטען.

און זאָגענדיג דאָס, האָט זי, די מוטער, פילבעדייטענד געשמייכעלט. וואַלענטינאַ האָט פערשטאַנען אָט דעם שמייכעל. צייטווייליג טראָגט זי ביליגע קליידער; בלויז צייטווייליג, ביז צו יענער צייט ווען...

חתנים האָבען גענומען וואַקסען אַרום איהר, ווי שוועמליך נאָך אַ רעגען. מען האָט איהר געמאַכט הייראַטס־פאָרשלאַגען. וואַלענטינאַ פלעגט וועגען דעם דערצעהלען דער מוטער.

— אָ, דער? דער איז נישט פאַר דיר! — פלעגט די מוטער זאָגען, פערריכטענדיג אַ פלעכטעל פעך־שוואַרצע האָר אויף דער טאָכטער'ס קאָפּ. — דיין צייט איז נאָך נישט געקומען. ס'איז אָבער גוט פון דיין זייט, וואָס דו ערצעהלסט מיר... דו דאַרפסט מיר וועגען אַלץ דערצעהלען. צו אַזאַ שעהן מיידעל וועלען זיך אַ סך יונגעלייט שרכ'נ'ען דו טאָרסט אָבער נישט פערלירען דעם קאָפּ...

וואַלענטינאַ האָט דעם קאָפּ נישט פערלוירען. זי האָט איהם געהאַלטען פעררייסען און פון אויבען אַראָפּ געפעליג געשאַקעלט מיט איהם צו איהרע פערעהרער. ביי איהר איז געווען אַ גאָרנישט אַראָפּצופיהרען זיי פון פון זיבען. איהרע חבר'טעס, אין זעלבען עלטער, האָבען דערווייל איינע נאָך דער אַנדערער חתונה געהאַט, נאָר זי מיט דער מוטער האָבען וועגען זיי גערעדט מיט בעדויערונג: — מ'שטיינס געזאָגט, וואָס פאַר אַ שידוכים זענען דאָ!

זומער־צייט, ביים ים, איז מען געוואוינט געווען צו זעהען די יונגע שעהנהייט אין אַ ברייט־ראַנדיגען הוט. יונגוואַרג האָט אַרומגעשטיפּט, זיך נאַריש געמאַכט, זיך פערליבט, — נאָר וואַלענטינאַ איז געשטאַנען העכער פון דעם אַלעם. זי האָ זיך געהאַלטען אַן אַ זייט און כלעגט שפּאַצירען מיטענס איינע אליין, בעגלייט מיט בעגייסטערטע בליקען פון די זומערגיקעס.

און מען איז צו איהר געוואוינט געוואָרען. מען האָט זיך צו איהר אַזוי צוגעוואוינט, אַז טאָמער האָט זי זיך איין טאָג נישט בעוויזען, האָט מען געפרעגט איינע די אַנדערע: „וואו זשע איז אונזער שעהנהייט?"

אַ קוים בעמערקבאַרער חוזק'ל האָט געשטעקט אין דעם, און עס האָט עפּעס געטראָגען אַזוי, אַז אַלע האָבען זי אָנגעהויבען רופען „אונזער שעהנהייט!"

— זעהט נאָר, אָט זיצט זי דאָך, אונזער שעהנהייט!

און איינמאָל האָט עמיצער אפילו געוואַגט אַרויסצוזאָגען זיך אָפען:

— שוין צייט, זי זאָל אַמאָל חתונה האָבען! ווי אַלט, אייגענטליך, איז זי?

אַזוי, אומבעמערקטערהייט, האָט זיך אָנגעהויבען וואַלענטינאַ'ס פאַלען. דער קרייזון איהרע פערעהרער איז מיט יעדען זומער קלענער געוואָרען. איהרע אַמאָליגע חבר'טעס זענען שוין יע געווען פערהייראַט. עס האָבען זיך בעוויזען אַלערליי יונגע מיידלעך, — און זי, וואַלענטינאַ, האָט נאָך אַלץ אַזוי געשפּאַנט שטאָלץ, מיט אַ פערריסענעם קאָפּ, אין אַ ברייט־ראַנדיגען שוואַרצען הוט.

די בליקען פון די מענער האָבען זיך נאָך אַלץ אָפּגעשטעלט אויף איהר, אָבער נאָכקוקען האָט שוין קיינער נאָך איהר נישט נאָכגעקוקט. דאָס האָט איהר פערדראָסען און אָפטמאָל פלעגט זי, אַנ'אויפגעבראַכטע, זיך אַליין אַרומקוקען:

— עולע'! אַפילו זיך נישט מעהר אומגעקוקט!

איינמאָל, בעת די מוטער האָט געקויפט פאַר איהר אַ ביליג קלייד, האָט וואַלענטינאַ מיט פעררדרוס אַ זאָג געטון:

— אַך, מאַמע! דאָס פּאַסט מיר נישט! אָט ווען איך וואָלט מיר געקאָנט קויפען... און זי האָט נישט פערענדיגט.

אין יענער נאַכט איז וואַלענטינאַ נישט געשלאָפען. זי האָט אָנגעצונדען ביי זיך אַלע לאָמפּען און האָט בעטראַכט איהר פּנים אין שפּיגעל. איז זי דען נישט אַלץ אַזוי שעהן?.. זי האָט נישט געזעהען אין זיך קיין שום פערענדערונג, ווייל זי האָט פערגעסען וואָסערע זי איז געווען פריהער.

איצט, אַז וואַלענטינאַ פלעגט זיך בעווייזען, האָט זי בעגעגענט פיינדליכע אָדער שפּאָטישע בליקען. די פרויען האָבען איינע די אַנדערע אונטערגעשטופּט:

— זעה נאָר, זי האָט זיך אָנגעטון אויסצוזעהן יונגער!

— ווי אַלט איז זי? זיבען־און־צוואַנציג?

— וואָסערע זיבען־און־צוואַנציג! זיכער נישט ווייניגער פון דרייסיג!

מיט אומפערשטענדליכער בייזקייט האָבען זיי זי אויסגעלאַכט, אַזוי ווי זיי וואָלטען זיך איצט נוקם געווען פאַר איהר אַמאָליגער שעהנקייט.

זומער־צייט, איז זי איצט אַרומגעגאַנגען שוין כמעט שטענדיג אַליין, און אַרום איהר האָבען שוין געשטיפּט און געפרעהט זיך נייע מענשען, פרעמדע מענשען, וואָס האָבען אפילו נישט געוואוסט, ס'אַראַ שעהנע זי איז געווען אַמאָל...

— נו, וואָס? — פלעגט די מוטער איצט אומרוהיג עבנגעגענען וואַלענטינאַ'ן, און זי, וואַלענטינאַ, פלעגט, אַנ'אויפגערעגטע, אַ בייזע, פערבייגעהן און אפילו נישט ענטפערען. זי האָט די מוטער אַצינד כמעט געהאַסט, זי האָט זי שוויגענדיגערהייט אין עפּעס בעשולדיגט. און אין די פינסטערע נעכט האָט קיינער נישט געזעהען איהרע טרערען. דער שטאָלץ איהרער איז פערבליבען איבערצולעבען איהר שעהנקייט און יוגענד...

איך האָב זי אַנומלטען בעגעגענט אויפ'ן ברעג ים. איך האָב זי קוים דערקענט. זי האָט אָפּגעבליהט און שנעל פערטריקענט געוואָרען, ווי אויף אַ בוים אַ פערגעסענע פרוכט, וואָס קיינער האָט נישט אָפּגעריסען. די זאַפט איז ערגעץ פערשוואונדען און די פרוכט האָט זיך איינגעקאָרטשעט, מיט קנייטשען בעדעקט — פערטריקענט געוואָרען און מ'ווייסט נישט, צו וואָס זי האָט אַמאָל געצייטיגט אין איהר פולער זאַפטיגער רייפקייט...

זי האָט געשפּאַנט נאָך אַלץ אַזוי שטאָלץ, האַלטענדיג פעררייסען דעם קאָפּ אין דעם ברייט־ראַנדיגען הוט.

— זעהט נאָר, זעהט — האָב איך מיט צערודערט קיים אַ זאָג געטון צו מיין בעגלייטער, אַ שעהנעם יוגענמאַן.

— איהר זעהט אָט דאָס מיידעל? זי איז געווען אַ שעהנהייט...

יענער האָט זיך אומגעקוקט אויף איהר. אין דעם זעלבען מאָמענט האָט זי אויך זיך אומגעקוקט און זייערע בליקען האָבען זיך בעגעגענט. אין איהרע אויגען איז געווען עפּעס אַ שטומער פאָרוואורף. אין זייַנע אויגען האָט אַ גלאַנץ געטון אַ בעליידיגטע פערוואונדערונג. ער האָט מיט בטול אַ לאַך געטון:

— אָט־די־אָ? נו, נו! אַ מין געשמאַק איהר האָט!...

און מיר איז געוואָרען אומעטיג אויפ'ן האַרצען, ווי עס ווערט אומעטיג ביים אָנבליק פון אַנ'אַלטען, פערלאָזטען און פערוואָרפענעם פערם־הויז, וואו עס וואָלט געקאָנט זיין אַזוי הייליג און רעכטליך, און איצט זענען די טירען פערקלאַפּט, די פענסטער אויסגעשלאָגען, דער גאָרטען פערוואַקסען מיט ווילדען גראָז און דערנער און אַלע סטעזשקעס זענען מיט קראָפּעווע בעדעקט...

וויפיל גליק האָט געקאָנט געבען אָט דאָס מיידעל — און קיינעם איז דאָס נישט אָנגעקומען! די אויגען זענען אויסגעלאָשען געוואָרען, די בריסט איינגעפאַלען, די זאַפט פון יוגענד — אויסגעטריקענט. מען ווייסט נישט צו וואָס און צוליב וואָס דאָס האָט אַמאָל געבליהט און געצייטיגט...

אפשר זענט איהר אויך געווען אַמאָל פערליבט אין איהר?..

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

דאנערשטאג, 24 דעצעמבער
י' טבת תרצ"ז
זון-אויפגאנג 7.42
זון-אונטערגאנג 3.25

די חגאות איז די אמטען

געריכטען, אובעזפיעטשאלניע, פאסט, טראמוואיען, טעאטערס א. א. וו.

(א) אין שייכות מיט די אנקומענדע חגאות האט די צענטראל-מאכט ארויסגעגעבען ענטשפרע־כענדע פאראדענונגען וועגען די חגא הפסקות אין בעזונדערע אמטען, אינסטיטוציעס און אנשטאלטען.

מלוכה - און-שטאטישע אמטען

וועלען זיין טעטיג היינט, דאנערשטאג ד. 24, ביז 12 בייטאג, און דערנאך וועט געמאכט ווערען אנ'איבעררייס אינ'ם אמטירען ביז'ן 28 ד. ח. אינ־דערפריה, וליכציייטיג וועלען אין די מלוכה-אמטען געגעבען ווערען אורלאבען פאר די בעאמטע אויף דער צייט פון 23 ביז'ן 27 ד. ח. און פון 30 ביז'ן 3-טען יאנואר.

אין די געריכטען

היינט, דעם 24 וועלן די געריכטען נישט זיין טעטיג, נארמאל צו אמטירען וועלען זיי אנהויבען דעם 28 ד. ח. אין ווייליע דעם 24 ד. ח. וועלען די געריכטס-ביוראס-איינגעשטעלט ווערען די־זשורען פון א בעאמטען פון 10 ביז 1 בייטאג.

די פאסט

וועט היינט אין ווייגיליע דעם 24 זיין טעטיג ביז 5 נאכמיטאג אין אלע אפטיילונגען, די קאנ־צעלאריע וועט אמטירען בלויז ביז 12 בייטאג, אין דעם טאג וועט די קארעספאנדענץ צוגעשטעלט ווע־רען 2 מאל, דעם 25 וועט די פאסט נישט פונק־ציאנירען. עס וועלען בלויז ציגעשטעלט ווערען שפייז-פעקלעך, טעלעגראמען און דעפעשען, דעם 26 און 27 וועט די פאסט זיין טעטיג פון 9 ביז 11 פריה. די קארעספאנדענץ וועט צוגעשטעלט ווערען יעדען טאג נאר איין מאל.

אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

וועט היינט אין דער ווייגיליע דאס ביורא פון דער צענטראלע און די ביוראס פון די אבטיילונגען, ווי אויך די אנשטאלטען זיין טעטיג ביז 12 בייטאג. די „אובעזפיעטשאלניע"-אפטייקען זענען טעטיג ביז עס ווערט אויסגעפיהרט די לויפענדע ארבייט, פאר 5 נ. מ. טארען זיי אבער נישט געשלאסען ווערען, אין דעם טאג דארפען די הויז-דאקטוירים ערלעדי־גען אלע וויזיטען צו שווער-קראנקע, וואס זענען אנגעמאלדען געווארען פאר 1 בייטאג, די נאר־מאלע ארבייט וועט די „אובעזפיעטשאלניע" אנ־הויבען דעם 28 ד. ח.

אנהויבענדיג פון היינט 1 בייטאג, ביז'ן 28 ד. ח. וועט טעטיג זיין די וועכנערין-און קראנקהייט-פאגאטאוויע (טעלעפאן 208-10).

פאגאטאוויע

אין פוילישען „רויטען-קרייץ" (טעלעפאן 102-40) און שטאטישע פאגאטאוויע (טעל. 102-90) וועלען זיין טעטיג אהן איבעררייס.

אפטייקען

זענען אויך אפען טעגליך אהן איבעררייס, אין די בעשטימטע אפטייקען וועלען האבען אויך נאכט-דיזשורען.

די בענק

זענען טעטיג היינט דעם 24 ביז 12 מיטאג און דערנאך קומט אנ'איבעררייס ביז'ן 28 ד. ח.

טעאטערס און קינאס

וועלען היינט ד. 24. ד. ח. נישט זיין טעטיג, אנהויבענדיג פונ'ם 25. ד. ח. וועלען די פארשטע־לונגען אין די טעאטערס און קינאס פארקומען נארמאל.

די טראמוואיען

וועלען היינט ד 24.ד.ח. 7,45 אין אווענט אנהויבען צוזאמענפאהרען זיך אין די רעמיזעס, אזוי, אז אספעטעל 10 אווענט וועט די באוועגונג איינגע־צויגען אפגעשטעלט ווערען, אין דער נאכט אויפ'ן 25 ד. ח. וועלען קורסירען בלויז די ליניעס A און B. דעם 25 בייטאג וועט די באוועגונג בעגינען ווערען 1 בייטאג. פארמיטאג וועלען די טראמווייען נישט קורסירען, די צופאהר-טראמווייען וועלען קורסירען נארמאל אהן איבעררייס.

אויף די באהנען

די באהנען וועלען אויף דער יום-טוב-צייט אפגערופען ווערען אויף דער ליניע לאדז-קאלישקי אלע ארבייטער-ציגען.

האנדעלס -אנשטאלטען

ווי אויך סטראגאנעס, יאטקעס א.א.וו. וועלען היינט אין דער ווייגיליע דעם 24 מעגן זיין אפען ביז 6 נאכמיטאג. מארגען דעם 25 וועלען אלע צוקער־ניעס און רעסטאראנען נישט זיין טעטיג.

רעגיסטראציע פון פאבאר-יאהרגאנג 1916

(א) פונם 2 ביז'ן 15 יאנואר 1937 וועט אין לאקאל פון דער מיליטער - אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג (פעטריקאווער 165) ארויסגע־ליינט ווערען צום בעווייזען פון פעראינטערעסיר־טע פערזאנען — דעם פאבאר-רעגיסטער פון יאהר־גאנג 1916.

די פעראינטערעסירטע דארפען אין משך פון דער דאזיגער צייט קאנטראלירען צי זיי זענען ריכ־טיג איינגעשריבען געווארען אדער צי זיי זענען נישט אויסגעמיטען געווארען אין דער פאבאר רשימה, און אריינטראגען ענטשפרעכענדע אויסבע־זערונגען און אויפקלערונגען.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

וועט טעטיג זיין ד. 28-טען ד. ח.

(א) דעם 28. ד. ח. וועט אין לאקאל (פעטריק. 165) אמטירען די צוגאב פאבאר־קאמיסיע, שטעל־לען דארפען זיך די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1916 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט די מיליטער־פליכט [illegible] זיך שטעלען די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון די 1. 4. 6. 7. 10. 12. 13. און 14-טע פאליציי־קאמיסאר יאטען.

אפגעלייגט דעם פראצעס פון די ליטראווסקיס

(א) דאס קרייז-געריכט האט נעכטען אפגע־לייגט דעם פראצעס פונ'ם פארפאלק ליטראווסקי אויפ'ן 28 ד. מ.

בעשטראפט פאבריקאנטען

(א) דאס סטאראסטע-געריכט האט נעכטען בעמשפט 2 פאבריקאנטען פארן איינהאלטען און נישט איינצאהלען די סקלאדקעס, וואס זענען אונטערגעצויגען געווארען פון די ארבייטער-לוינען פאר דער „אובעזפיעטשאלניע".

עס זענען בעשטראפט געווארען:

ערווין מיהלע (לעשנא 3) אויף 3 וואכען אומבעדינגטען ארעסט און עדמונד ספיקערמאן — אויף 500 זלאטעס שטראף, אדער אויף ארעסט. אין פאל פון נישט בעצאהלען.

טייערער געווארען פיש

אין צוזאמענהאנג מיט די חגאות איז בע־מערקט געווארען אויף דעם פיש-מארק, א געוויסע העכערונג פון די פרייזען אויף פיש. די דאזיגע ערשיינונג ערקלערט זיך דערמיט, וואס עס איז נישטא קיין צופיהר פון פיש פון אויסלאנד און די היגע פיש קענען נישט אנזעטיגען דעם מארק, די פרייזען פון פיש האבען זיך געוואקעלט פון 2,20 ביז 7 זל. פאר א קילא, 7 זל. האט געקאסט א קילא סאנדאק, פאראיאהרען האט סאנדאק געקאסט 240-260 א קילא, שטשופאק האט געקאסט 3,50 ביז 4,50 א קילא.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־טייקען: מ. קאן (פלאץ קאשטשעלני 8), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), וו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (דשיראמסקיעגא 37), ז. גארט־שיצקי (פושעיאזד 59), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנסקי (פשעגדזשעלניאנא 75).

אין די היינטיגע ערב-חגאות

האט געהערשט א געוואלדיגער שטילשטאנד אויפ'ן גאלאנטעריע-מארק

(אג) די לאגע אויפ'ן גאלאנטעריע מארק אין לאדז, איז טראץ די ערב חגאות געבליבען אומפער־ענדערט. די פראדוצענטען און סוחרים שטעלען פעסט, אז אזא שטילשטאנד ווי עס הערשט איצט ערב חגאות איז נאך נישט געווען.

אין לויפענדען יאהר איז בכלל נישט געווען קיין ערב־חנא פדיון, די סיבה איז די ווארימע וועטערען צוליב וואס די אומזאצען אויף גאלאנטעריע זענען געווען מינימאלע, ווי מען מעלדעט פון דער פרא־ווינץ הערשט דארט א פולשטענדיג טויטער סעזאן. אין משך פון די לעצטע צוויי וואכען זענען בכלל נישט געקומען קיין סוחרים פון דער פראווינץ. א פאקט, וואס איז ביז איצט נישט נאטירט געווארען.

עס איז כאראקטעריסטיש פאר לאדז אז עס איז אין לאדז נישטא פאראן קיין קרעדיט. די דאזיגע ערשיינונג טריבט ארויס שוין א רייה פון יאהרען. מיט יאהרען צוריק איז דער האנדעל מיט קארנאוואל אר־טיקלען געווען זעהר וויכטיג און האט בעלעבט דעם גאלאנטעריע־האנדעל. אין לויפענדען יאהר איז אבער דער האנדעל מיט די דאזיגע ארטיקלען געווען זעהר קליין.

די סוחרים פערקויפען איצט די ווינטער גאלא־נטעריע פאר יעדען פרייז, וואס מען לענט זיי פאר. אין שייכות דערמיט זענען די פרייזען געפאלען, בשה אין דער צייט האבען זיי געדארפט שטייגען.

אין שייכות מיט דעם שטילשטאנד וואס גע־הערשט שוין איבער חדשים זענען געוויסע גאלאנ־טעריע אונטערנעהמונגען פינאנציעל זעהר אפגע־שוואכט געווארען. מען האט טאקע דעריבער אין די לעצטע וואכען בעמערקט א שטארקען וואוקס פון די צאהל פראטעסטען אין דער בראנזשע, בעזונ־דערס פון דער פראווינץ.

בעזיצט די שוין א שפאר-ביכעל פון
Bank Kup. Kred.
לאדז, נור פיעטריקאווער 29.

שאניאווסקי, דער מערדער

פון בערקאוויטש און זענדלען

ווערט בקרוב געשטעלט פאר'ן געריכט

(א) ביי אונז אלע איז נאך פריש אין זכרון דער שוידערליכער מארדטאט, בעת וועלכע זענען פון דער האנד פון א ווילדען ענרעקישען כוליגאן אומגעקומען די 2 אומשולדיגע יודען יוסף-יעקב בערקאוויטש און ישראל זענדעל, און עס זענען פער־וואונדעט געווארען משה וויסזאנד און מענדעל רו־בינשטיין.

די וואחנד פונם גרויסען און טיפען צער האט זיך נאך נישט רעכט פערצויגען און אט האלטען מיר שוין באלד ביים עפילאג פון דער טראגישער גע־שיכטע, וועלכע איז א טראפען אינם גרויסען ים פון די יודישע צרות און אפסומענישען.

איצט האלט עס שוין באלד דערביי, אז דער יונ־גער מערדער, דער 19-יעהריגער מאדעאוש שאניאוו־סקי וועט געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט.

כידוע, האט מען גלייך ביים ארעסט, געווענדט די אויפמערקזאמקייט אויף דער מערקווירדיגער האל־טונג פון דעם דאזיגען בלוטיגען ענרעקישען אכזר, וועלכער האט לכתחילה נישט ארויסגעוויזען קיין שום סימן חרטה. אדער נעפאלענקייט.

ער האט זיך געהאלטען שטאלץ, ווי א פאלקס־העלד, וואס האט איינגענומען מיט הוילע הענט א שטארקע פעסטונג...

מחמת דעם האט מען געהאט א חשד, אז ער איז נישט אינגאנצען אין ארדנונג מיטן קאפ, און מ'האט איהם אריינגעשיקט אויף אפסערוואציע אין קאכאנובקע...

די מעדיצינישע אויספארשונג האט אבער ארויס געוויזען, אז שאניאווסקי איז ביים פולען זינען, און דעריבער האט מען איהם צוריקגעשיקט אין דער טורמע.

לויט ווי מיר דערוויסען זיך איצט, האט די לאד־זער פראקוראטור, נאך דער דיאגנאזע פון די דאק־טוירים, צוזאמענגעשטעלט דעם בעשולדיגונגס - אקט געגען שאניאווסקי און דעם דאזיגען אקט איבערגע־שיקט אנם לאדזער קרייז־געריכט.

אין שייכות דערמיט דארף מען זיך ריכטען, אז נאך סוף יאנואר 1937 וועט דער מערדער אומע־געזעצט ווערען אויף דער בעשולדיגונגס באנק.

ער ווערט בעשולדיגט אין דערמארדען בערקא־וויטשען און זענדלען און אין בעמיהען זיך דער־מארדען וויסזאנדען און רובינשטיינען, וועלכע זיי־נען פערוואונדעט געווארען.

פאר די דאזיגע פערברעכענס וועלכע זענען פאר־אויסגעזעהען אין ארט. 225. פאר. 1 — ווארט פאר געזעצען טורמע ביז א לעבענסלענגליכען טורמע, און טויטעסשטראף.

בעצאהלט אייער חוב!

(אויפרוף)

אויפגעציטערט איז געווארען דאס יודישע לאדז דעם 9-טען נאוועמבער דורך דעם שוידערליכען גאר־סען־מארד, פון וועלכען ס'זענען אומגעקומען די קדושים ר' יוסף בערקאוויטש און ר' ישראל זענדעל ז"ל.

אלע האבען דאן בעוויינט די אומגליקליכע אלמנות און יתומים'לעך, אבער נישט אלע האבען עפעס־וואס געטון צו לינדערען זייער שווערע לאגע צו אויפבויען זייערע עקזיסטענצען.

דער הילף קאמיטעט ווענדעט זיך דעריבער צו אלע וועלע האבען נאך נישט געטון זייער פליכט לגבי די שווער־געטראפענע משפחות זיי זאלען דאס גלייך טון.

העלפט די עלענדע אלמנות און יתומים און שיקט אריין אייערע פריי־וויליגע נדבות!

העלפט ברידערליך און שנעל!

דער הילף קאמיטעט
לטובת די פאמיליעס
בערקאוויטש און זענדעל ז"ל.

נ.ב. נדבות נעהמט אן די יודישע קהלה (פאמ. 18) און די דיסקאנטא־באנק (פעטריקאווער 43).

דער קאמיטעט האט נישט ארויסגעשיקט קיין שום זאמלער.

ערב'ן איינשטעלען די ריטועלע שחיטה

(א) לויט ווי מיר האבען שוין געמאלדען, האט די וואיעוואדישע מאכט שוין אנגעהויבען די צו־גרייטונגען איינצופיהרען אין לעבען דאס געזעץ וועגען דער ריטועלער שחיטה פארן נעבראויך פון דער יודישער בעפעלקערונג. איצט ווערען שוין אנורדנונגע פיהרט געגוויע אויסרעכענונגען, אויפן יסוד פון וועלכע עס דארפען פעסטגעשטעלט ווערען די קאנ־טינגענטן אין דער פראגע פון דער צאהל יאטקעס, וואס וועלען קאנצעסיאנירט אין בעזונדערע שטעט און שטעטלעך.

די אם בעקומען א דערלויבעניש אויף ריטו־עלער שיטה און פערקויף פונם כשר'ן פלייש האבען נישט אם רעכט צו שחט'ן פארן הורט־האנדעל, ד.ה. פערקויפען עס אנדערע דעטאליסטען און זיי־ דארפען דאס פלייש פערקויפען אויסשליסליך אין די איינענע געוועלבער.

אויף וויפיל דאס איז נוגע לאדז — איז די צאהל פון די קאנצעסיאנירטע פערקויפס - פלעצער בעשטימט אויף 120—140.

אנהויבענדיג פון 2 יאנואר ק.י. ווערט די שחיטה־מהדגזירה איינגעפיהרט אין לעבען.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער יום-טוב - פראגראם!
PAN TWARDOWSKI
אין די הויפט-ראלען: די שטערנס פון די פוילישע ארטיסטען:
M. Bogda, Brodniewicz,
M. Malicka, Samborski,
Jaracz i inni.
נעכסטער פראגראם: „ליבעס-מאנעווערס"
אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמיטאג,
שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג.

פּרנס קאַרי האָט אַנגעקלאָגט אין דער לאָדזער סטאַראָסטווע

דעם בעשלוס פון קהלה־ראַט צו קויפן דאָס הויז אויף פּאָמאַרסקאַ 18 און צו פערקויפן דאָס חלק הויז אויף שענקעוויטשאַ 26

צוליב דעם, וואָס מ'האָט נישט צוגעלאָזן צו דער זיצונג פון קהלה־ראַט

ווי בעקאַנט איז בעת דער דיסקוסיע אין קהלה־ראַט וועגן דעם אינצידענט צווישן פּרעזעס מינצ־בערג און ראַטמ. אַדוו. ווייצמאַן געקומען צו שטור־מישע מאָמענטען צוליב דעם וואָס פּרנס קאַרי האָט פֿערלאַנגט אַ וואָרט און דער „פֿאָרזיצער" פון קהלה־ראַט האָט איהם דאָס וואָרט נישט געוואָלט ערטיילען. בעת דעם דאָזיגען שטורם האָט דער פּרעזעס פון קהלה־ראַט אָפּגעשטימט דעם פֿאָרשלאַג אויסצושלי־סען דעם פּרנס קאַרי אויף 1 זיצונג.

פּרנס קאַרי איז אָבער אויף דער דאָזיגע" זיצונג געבליבען און זיך אין איהר בעטייליגט. דער פֿאָר־זיצער האָט איהם אויך נישט אויפגעפֿאָדערט צו פֿער־לאָזען די זיצונג.

צו דער צווייטער זיצונג פון קהלה־ראַט פון 13 דעצעמבער, אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען גע־וואָרען צו קויפען פֿאַר דער קהלה דאָס הויז אויף פּאָמאַרסקאַ 18 און צו פערקויפען דעם חלק אויף שענקעוויטשאַ 26, האָט פּרנס קאַרי בעקומען אַנ'איינ־לאַדונג, אויף וועלכער ס'איז געווען אַ צושריפֿט, וועלכע איז איהם מודיע, אַז ער איז אויסגעשלאָסען געוואָרען אויף איין זיצונג.

פּרנס קאַרי האָט דעמאָלט זיך געווענדעט מיט אַ בריף צום פֿאָרזיצער פון קהלה־ראַט, אַז קודם־כל איז ער אומבערעכטיגט אויסגעשלאָסען געוואָרען אויף אַ זיצונג, אָבער ווען מ'זאָל אָננעהמען דעם דאָזיגען בעשלוס, איז ער געווען חל אויף דער זי־צונג, אויף וועלכער דער בעשלוס איז געפֿאַלען, און נישט אויף אַ ווייטערדיגער. פּרנס קאַרי איז אָבער צו דער זיצונג פון 13 דעצעמבער נישט גע־קומען.

באַלד דער זיצונג האָט זיך פּרנס קאַרי גע־ווענדעט צו דער לאָדזער סטאַראָסטווע מיט אַ־אַנ־קלאַגע, אין וועלכער ער דערצעהלט די געשיכטע מיט אויסשליסען איהם פון דער זיצונג און האַלט, אַז דאָס נישט צולאָזען איהם צו דער זיצונג פון 13 דעצעמבער איז געווען נישט בעגרינדעט. אין דער אָנקלאַגע זאָגט ווייטער קאַרי, אַז ס'דאַרף אַנו־לירט ווערען דער בעשלוס פון די הויז־טראַנזאַקציעס ווייל ס'איז מעגליך, אַז ער, אַלס געגנער פון די דאָזיגע טראַנזאַקציעס, וואָלט געקענט, אויב ער וואָלט געווען אויף דער זיצונג, איבערצייגען די פּרנסים, אַז זיי זאָלען שטימען געגען דעם קויפען דאָס הויז, וואָס בעלאַסטעט אין אַ גרויסער מאָס דעם קהלה־בודזשעט.

די סטאַראָסטווע האָט איבערגעשיקט אַנ'אָפּ שריפֿט פון דער אָנקלאַגע צו דער פֿערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה מיט דער פֿאָדערונג צו געבען וועגען דעם גאַנצען ענין אַ גענויע אויפקלערונג.

„בודזינסקי האָט אָפּגעדאַנקט"

דער יודישער בעפעלקערונג פון דער לאָדזער פּראָווינץ פֿאַר די שטימען, וואָס ער האָט בעקומען צום סיים

די פּערזאָן פון דעפּ. בודזינסקי, וועלכער האָט אויסגענאַרט די יודישע שטימען פֿאַר זיי סיים־וואַהלען און אַזוי אַרום געוועהלט געוואָרען אַלס דעפּוטאַט, רופֿט נאָך אַלץ אַרויס די פֿערביטערונג פון דער יודישער בעפֿעלקערונג.

מיר האָבען שוין געשריבען, אַז בודזינסקי איז פֿאַר די וואַהלען אַרומגעפֿאָהרען צו די רבנים און קהלות פון זיין וואַהל־קרייז, זיי פֿערזיכערט אין זיין „ליבעראַליזם" און אויסגעפּוצט, אַ' מ'זאָל זיך בעמיהען אַז די יודישע בעפֿעלקערונג זאָל פֿאַר איהם אָפּגעבען די שטימען. ווי מיר דערוויסען זיך איצט, האָבען איינינע רבנים פֿערלאַנגט פון בו־דזינסקי'ן פֿערפֿליכטונגען, אַז ער וועט פֿערטיידיגען יודען און ער האָט אַזעלכע פֿערפֿליכטונגען געגעבען.

ווייטער דערצעהלט מען פֿאָלגענדען פֿאַקט: אַ געוויסער רב ר. איז מיטגעפֿאָהרען מיט בודזינ־סקי'ן אין די שטעטלעך, כדי פֿאַר איהם צו אַגי־טירען. ווען בודזינסקי האָט צוזאַמען מיט דעם רב זיך אַריינגעזעצט אין צוג, האָט זיך דער רב אויסגע־גלייכט, אַרונטערגעפֿאַלען אונטער'ן צוג און צו־בראָכען אַ פֿוס.

איצט האָט בודזינסקי „אָפּגעדאַנקט" דער יו־דישער בעפֿעלקערונג. ווי מ'ר האָבען זיך איבער־צייגט, האָט דער דזשענטעלמען אין מאָנאַקל גע־האַלטען וואָרט...

אָפּגעלייגט אויפ'ן 28 ד. ח.

דעם פּראָצעס פון זשדזשיעכאָווסקי, קאָזלאָווסקי און פּרל. ווייס

(א) בעכטען האָט דאָס געריכט געזאָלט אַרויס־טראָגען אַנ'אורטייל אינ'ם פּראָצעס געגען דעם בע־קאַנטען אַרבייטער־טוער און קאַנדידאַט אויף לאָוויק פון דער סאָציאַליסטישער ליסטע מיעטשיסלאַו זשדזשיעכאָווסקי, ווי אויך געגען גוסטאַוו קאָזלאָווסקי און מאַגיסטער פילאָזאָפיע, האַלינאַ ווייס. דאָס גע־ריכט האָט אָבער אנשטאָט אַרויסצוטראָגען דעם אור־טייל — אַדורכגעפֿיהרט פֿאָלגענדע דעציזיע.

אויפ'ן יסוד פון אַרטיקעל 364. פּאַר. 1, האָט דאָס געריכט פֿעראָרדנט אַ הפסקה אינ'ם פּראָצעס ביז'ן 28. ד. ח. 10 אינדערפֿריה, בכדי צו פֿערפֿול־קומען דעם בעווייז־מאַטעריאַל אין שייכות דערמיט. וואָס דער עדות פּאָליציאַנט קאַרפּינסקי, וועלכער האָט געפֿונען אינ'ם האַנדבייטעל פון דער פּרל. ווייס באַטאַטקעס און האָט דע־קלערט די קירצונגען, וואָס זענען נוגע זשדזשיעכאָווסקי'ן, האָט זיך נישט גע־שטעלט צום פּראָצעס און זיינע דערקלערונגען זענען אַדורכגעלייענט געוואָרען. דאָס געריכט האָט בע־שלאָסען אַרויסצורופֿען דעם עדות קאַרפּינסקי, ער זאָל זיינע דערקלערונגען אָפּגעבען דירעקט.

אַזוי ווי די עדות האָבען נישט פֿעסטגעשטעלט קאַטעגאָריש, אַז זשדזשיעכאָווסקי זאָל האָבען אויפֿ־געפֿאָדערט אַרויסצוטרעטען געגען דער פּאָליציי, האָט דאָס געריכט בעשלאָסען נאָך אַמאָל אויפֿצו־פֿאָדערען דעם עדות אַספּיראַנט ברילאַק און צוצו־לייגען צו די אַקטען — ראַפּאָרטען, אָדער אויסצוגען.

בריליאַנט און גאָלדוואַסער

אַרבייטען די קונץ אין אַ שטיבעל...

(א) איינער יצחק סטאַשעווסקי, אַ סוחר פון זדונסקאַוואָליע האָט זייענדיג נעכטען נעשעפֿטליך אין לאָ־ דז' עקסקאַדער זיך אַריינגעכאַפּט אָפּדאַווענען אינם דאָרטיגען שטיבעל.

משמעות אין שטיבעל איז געווען היים, האָט ער אויסגעטון דעם פּאַלטען און איהם אָפּגעלייגט אין אַ זייט.

פון מה טובו ביזן עלינו איז עס צוגעגאַנגען כשורה, אָבער אַז ער האָט שוין געהאַט געענדיגט דאָס דאַווענען און געוואָלט אָנטון דעם פּאַלטען אויף צו געהן אַהיים, האָט ער דערזעהן, אַז — ער איז געהאָלפען געוואָרען...

מען האָט איהם דעם פּאַלטען אוועקגעטראָגען צוזאַמען מיט אַ פּאָרטפֿעל אין וועלכען עס איז אויך געלעגען אַ פּאָרטפֿעל מיט 500 זלאָטעס וועקסלען און 150 זלאָטעס קאַסע.

איצט האָט שוין סטאַשעווסקי אָנגעהויבען צו „האָווענען" בקול רם און געמאַכט דעם ריכטיגען ויצעקו.

ווייזט אויס, אַז מיט זיין גרויסען געליאַרעם האָט ער נישט פֿערשפּעטיגט, וואָרים מען האָט תיכף טאַקי געכאַפּט די בעלי דבר'ס, וועלכע הייסען כאַסקעל בריליאַנט און אהרן גאָלדוואַסער.

ביידע זענען אַרעסטירט.

קליינער פעליעטאָן

א הויכער פאָסטען

און צווישען אונז געשמועסט — זאָגט שמיל־שמעלקי — איז ער דען נישט גערעכט ??

דער סאָם־דופּעטאַט, — מיין איך — דעת סיים דעפּוטאַט בודזשינסקי.

איז ער דען נישט גערעכט, ווען ער זאָגט, אַז די יודען טוען פֿערכאַפּען אַלע הויכע פּאָסטענס ווי למשל, אַ שטייגער, די גבאות אין די שוהלען, די פּרע זעסאָווסטווע אין די אַלע ל'נת החולים'ס און הצדקס, אין די אַלע חסד של אמת'ן, רופא חולים'ס, מתיר אסורים'ס און זוקף קפופים'ס??־.

וואָס איז עס מאַקיש פֿאַר א ס'וואַוואָליע ??

וואָס איז עס — הפקר פיעטרישקע ?

די יודען ווילען נעמען און פֿערכאַפּען אלע הויכע פּאָסטענס אין דער מלוכה, און אזא כשר'ער ענדע־טשאַנער פיפיק, אַזאַ געבילדעטער און איי־דעלער מענש, אַזא זיידענע נשמה, ווי דער בודזשינ־סקי — וועט בלייבען אָהן א שטאַך אַרבייט, און נישט האָבען אייבצוטונקען א פינגער אין קאַלט וואַסער...

איז דען א חידוש — זאָגט שמיל־שמעלקי — וואָס אַזאַ שאַלעף יוערט אויסער זיך, און שפּרינגט אַרויס פון די כלים!..

איז א וואונדער, וואָס אזא חברה־מאַן פּלאַצט אַרויס מיט אַזאַ מעבה לשון אויף דער סיים־טריל־בינע (געמיינט — טריבונע!)...

וואָס'אי — זאָגט שמיל־שמעלקי — און איהם סומט דען נישט אַ הויכער פּאָסטען, וואָס זאָל זיין פֿאַר איהם צוגעפּאַסט — כפי כבודו, ווי ער איז לכל הדעות ווערט !

איך מיין, אַז אויב עס זענען שוין פֿערכאַפּט אלע הויכע אמטען ביי קוימען־קעהרעריי, זאָל מען איהם כאַטש שאַפֿען א פּאָסטען אויף א לאָדזשער „כשמים"־פּעסעל, וואָס מ'זעהט פֿאָהרען אַלע פֿאַר־טאָג...

אויך אַ הויכער פּאָסטען :

שמילשמעלקי.

א פאַבריק־סכסוך

(א) אין טיטעלבוימס פאַבריק, קאָפּערניקא 53, איז אויסגעבראָכען א סכסוך צוליב דעם, וואָס ער האָט נישט אויסגעצאָהלט זייערע לוינען.

נאָך א קאָנפערענץ אין אַרבייטס אינספּעקטאָ־ראַט האָט טיטעלבוים זייטע אלע חובות שרלעדיגט און דער סכסוך איז ליקווידירט געוואָרען.

אויף 100 מענשען רויכערן 99

די איינציגע אונשעדליכע פאַר'ן געזונד פּאַטענ־טירטע 4־ון אַטסאווע גילזען זענען

„OSMAN"

דער גורל פון אַ פרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(34

— רחל, איהר ווילט דאָך, מן הסתם וויסען, דעם בעדייט פון דעם אַלעם? מיר זענען שמוגלערס!

זיי האָבען נאָך געדאַרפט זיין פֿאָרזיכטיג. זיי האָבען נאָך נישט געוואוסט, צי רחל וועט וועלען ווערען אַ שפּיאָן פֿאַר דייטשלאַנד. און עס איז די מעטאָדע פון שפּיאָנען, אין פֿאַל זיי פֿאַלען אַריין, צו פֿערדעקען זייער שפּיאָנען פֿערברעכען מיט אַ ־לענערען פֿערברעכען. אַזוי, אַז מען כאַפּט אַמאָל אַ שפּיאָן, זאָגט ער נישט, אַז ער איז אינגאַנצען אומשולדיג, אַז עס זאָל שוין זיין צו אויפֿפֿאַלענד, נאָר ער זאָגט, אַז ער איז אַ שמוגלער, אָדער אַ גנב, כדי ער זאָל אָפּקומען מיט אַ קלענערער שטראָף און נישט האַרפען אַרויסגעבען זיינע חברים. נישט זיי־ענדיג נאָך זיכער מיט רחל'ען, האָבען זיי דעריבער זיך פֿאַר איהר פֿאָרגעשטעלט ווי שמוגלער...

— מיר שמוגלען אַריבער סחורה איבער דער גרענעץ!

רחל'ען איז טאַקע אַראָפּ אַ שטיין פון האַרצען, זי האָט דערוואַרט, אַז זיי זאָלען זיין אַ סך גרעסע־רע פֿערברעכער, ווי שמוגלער. זי האָט דעריבער האַר־פֿערדיג אַ פֿראַגע געטאָן:

— וואָס דאַרף זיין מיין אַרבייט ?!

— וואַרט! לאָמיר נאָך רעדען דעם נישט רעדען!

— פֿאַרוואָס ?

— ס'איז נאָך דאָ צייט! מיר זענען דאָך עפּעס אַלטע פֿריינד; לאָמיר זיך אַביסעל ערינערען אין אַלטע צייטען. רחל, איהר געדענקט, מיר האָבען אַמאָל צוזאַמען פֿערבראַכט ביי אַ באַנקעט פון ציונים. עס איז געווען אַ שיינע שמחה!

— יאָ, איך געדענק.

— איהר האָט זיך דאַן אָנגע'שיכור'ט!

— יאָ, ס'איז מיר דאַן לשווען שווער אויפן האַרצען!

— איהר האָט דאַן שיכור'הייט אויסגעשריגען, אַז עפּעס אַ פֿראַנצויזישער גלח האָט אייך אומגליק־ליך געמאַכט און איהר האָט דעריבער פיינד די פֿראַנצויזען!

— אַ, לאָמיר וועגען דעם נישט רידען!

— אָבער איהר האָט נאָך אַלץ פיינד די פֿראַנ־צויזען!

— איך האָב זיי נישט איבעריג ליב!

— נאָך אַלעמען זענען מיר דאָך דייטשען?

— נו, יאָ!

— מיר, אין האַרצען, ווינשט איהר, מן הסתם, אַז דייטשלאַנד זאָל געווינען די מלחמה!

— איך האָב ליב דייטשלאַנד! איך בין דאָרט געבוירען געוואָרען און ערצויגען געוואָרען. מיין מוטער האָט זעהר ליב געהאַט דייטשלאַנד. פֿער־שטעטעלעך, דאָס שענסטע און בעסטע, וואָס איז פֿערהאַן אין דייטשלאַנד...

— איהר האָט דאָ אין פּאַריז, נאָרנישט קיין צרות, וואָס איהר זייט אַ דייטשקע רחל?!

— קיינער ווייס דאָ נישט פון וואַנען איך קום!

— ווען מען זאָל זיך דערוויסען?!

רחל האָט זיי אָנגעקוקט דערשראָקען!

— וואָס איהר ווילט מיך 'מסר'ן?!

זיי האָבען זי געוואָלט אַביסעל האָבען אין די העט, זי זאָל פֿאַר זיי מורא האָבען, כדי זיי זאָלען מיט איהר זיין זיכערער און זיי האָבען דעריבער אויף איהר לעצטער פֿראַגע נישט געענטפֿערט יאָ און נישט ניין...

— איהר ווייסט רחל, אין פּאַריז זענען פֿערהאַן אַ סך דייטשען שפּיאָנען. אַ סך פון זיי זענען פון די בעסטע מענשען פון דייטשלאַנד. גראַפֿען, אַר־טיסטען, דאַמען פון דער הויכער געזעלשאַפֿט. שפּיאָ־נאַזש איז אַנ'אינטערעסאַנטע אַרבייט און ציהט־צו־וואַנטוריסטישע נאַטורען. עס איז אויך אַ העכסט־פּאַטריאָטישע אַרבייט! די דייטשע שפּיאָנען דאָ, שפּאַרען אָן אין דער העכסטער פֿראַנצויזישער גע־זעלשאַפֿט.

— אַנטקעגען. וואָס זאָגט איהר דאָס?

— ס'איז מיר איינגעפֿאַלען, אַז איהר, מיט אייערע פֿעהיגקייטען, ווי אַנ'אַקטריסע מיט אייער שיינ־קייט, וואָלט געקענט ווערען אַ גוטער שפּיאָן!

רחל האָט זיך שוין איצט געכומען אַנשטויסען, אַז די צוויי זענען דייטשע שפּיאָנען און פֿערשטאַנען, אַז זיי היטען זיך פֿאַר איהר דאָס אַרויסצוזאָגען פון מויל. זי איז זיי תאריבער געקומען אַנטקעגען:

— איך וואָלט טאַקע געוואָרען אַ שפּיאָן!

— אַ דייטשער?

— אוודאי! איהר קאָנט דען מיך דאָ פֿערפֿוני־דען מיט דייטשע שפּיאָנען?

— וואָס פֿאַלט אייך איין רחל?.

מיט אַמאָל האָט זיך דערהערט אַ קלאַפּען אין טיר. די צוויי מענער האָבען אַ כאַפּ געטון רעוואָל־ווערען, אַריינגעטאָן אין קעשענע און אויפגעשפּרונ־גען. זיי זענען אַרויסגעלאָפען פון צימער און זי פֿערשלאָפען פון דרויסען. זי האָט געהערט, ווי זיי גייען פּאַמעליך אַראָפּ פון די טרעפּ. דאָס קלאַפּען אין טיר האָט זיך איבערגע'חזר'ט. רחל האָט געציטערט מיט אַלע איברים. זי איז געווען זיכער, אַז מען וועט זיי איצט אַלע כאַפּען און זי וועט אומד שולדיגערהייט, אַריינפֿאַלען. אויב זיי זענען שפּיאָנען, האָט זי געוואוסט, מיט וואָס דאָס שמעקט. זי וועט זיך זיכער נישט קאָנען פֿערענטפֿערען, ווייל ווי קומט זי אַהער און זי איז נאָך אַ דייטשקע דערצו? מען וועט זי זיכער שטעלען פֿאַר אַ קריגס־געריכט און דערשיסען.

זי האָט זיך נישט געקאָנט איינהאַלטען און איז צו צום פֿענסטער, זי האָט פֿאָרזיכטיג. אַ ריק־געטון אַביסעל דעם רולעט און אַרויסגעקוקט, זי האָט גע־זעהען, ווי אַ פֿרוי, אָנגעטאָן אין טראַנטעס און שמאַ־טעס שטייט ביים פֿענסטער. מיט אַמאָל האָט זיך דאָס פֿענסטער געעפֿענט און אַ האַנד האָט זיך פון דאָרטען אַרויסגעשטעקט און עפּעס צוגעגעבען ביי דער פֿרוי. די פֿרוי איז אוועק דאָס פֿענסטער האָט זיך צוגעמאַכט און אַלץ איז צוריק געוואָרען שטיל.

(פֿאָרטזעצונג קומט)

Zarząd Telefonów Łódzkich

podaje do wiadomości, że z dniem 1 stycznia 1937 r. zostaną wprowadzone do obecnych taryf następujące zniżki:

		Łódź Zł.	Pabianice i Zgierz Zł.	Aleksandrów, Andrzejów, Grotniki, Konstantynów, Lutomiersk, Ruda Pabian, Stryków, Tuszyn, Wiśniowa Góra
Opłaty jednorazowe.				
Zainstalowanie linii wraz z aparatem głównym ściennym		55.—	45.—	40.—
Przeniesienie telefonu końcowego lub głównego na inną posesję		35.—	25.—	20 —
Opłaty abonamentowe.				
Aparat końcowy lub aparat główny	I kat.	bez zmian	11.—	7.—
	II kat.		16.—	11 —
	III kat.		21.—	14.—
Dodatkowy dzwonek		0.80	0.80	0.80
Dodatkowa słuchawka		0.40	0.40	0.40
Dodatkowe gniazdko wtyczkowe		0.80	0.80	0.80

קריסטעז דאנקעז די ייד. נאכט-פאגאטאוויע
נאכט=שפאציר מיט'ן אויטא פון „לינת=הצדק"

(סוף)

פון דאַ לאָזען מיר זיך אויף אַ ווייטער נסיעה, ק'ין זובאַרדז. דער אויטאָ פליהט איבער דער נאַ־וואָמיעסקאַ. אַלעקסאַנדער גאַס, איבער שמאָלע גאַ־סעך און געסלעך. אָט זענען מיר שוין טיף אין זו־באַרדז. אַ ריין קריסטליכע געגענד, אַ חוץ אַ פּאָ־ליציאַנט און אַ נאכט-סטרוזש זעהט מען נישט קיין לעבעדיגען מענש. די שטילקייט פון דער נאַכט ווערט פון צייט צו צייט איבערגעריסען פון דעם אויטאָ־סיגנאַל מיר בלייבען שטעהען ביי א שמאָל גע־סעל, וואָס איז נאָך נישט ברוקירט. צוליב די בלאָ־טעס קען דער אויטאָ נישט אַריינפאָהרען, אזוי אַז מיר מוזען צוגעהען צו פוס ביז פּרעבנאַ 11. אַ נידריג הילצערן הייזעלע. פאר דער טיר שטעהען עטליכע יונגע קריסטען, לויפען אונז ענטגעגען: —

— פּראָשען... פּראָשען...

מיר געהען אַרויף אויף אַ לייטער־טרעפּ, א בוי־דעם-שטיבעלע, דער דאַך ליגט אויפ'ן קאָפּ. ביי אַן'אַרבייטער־פאַמיליע באַרטשאַק. אין בעט ליגט א יונג 19 יאָהריג קריסטליך מיידעל אין מוראַ'דיגע יסורים. די געוואַלדען געהען ביז אונטערן הימעל. די הענד זענען ביי איהר פון יסורים שטייף. וואַרפט זיך ווי אַ שלאַנג. די אַלטע מוטער דערצעהלט דעם דאָקטאָר:

פאַרנאַכט בעקומען שרעקליכע שמערצען, טעלעפאָנירט נאָך דער שטאָטישער פּאָגאָטאָוויע. יזיל זי נישט קומען. צו דער „אובעזפּיעטשאַלניע" גע־הערט זי נישט, ווייל זי איז ארבייטסלאָז. האָט מען אַרויסגערופען די יודישע פאָגאָטאָוויע.

— פּראָשען פּאַנאַ דאָקטאָראַ — זאָגט די מוטער מיט טרעהרען אין די אויגען, די יודישע פּאָגאָטאָוויע האט שוין אמאָל אפּגעראַטעוועט מיינס אַ קינד פון טויט, זייט איהר, פּאַנאָוויע, די גוטע שליחים, וואָס וועט מיין סאַבינקע אויך ראטעווען פון טויט.

דער דאָקטאָר אונטערזוכט די קראַנקע, און שטעלט פעסט

ענטצינדונג פון שלעפּ-קישקע

זי מוז שוין קומען אין שפּיטאָל אַריין, נאָך די נאַכט מוז זי ווערען אָפּערירט. מאָרגען קען זיין צו שפּעט.

איצט שטעלט זיך אַ פראַגע: אין וועלכען שפּיטאָל? וואו וועט זיין פּלאַץ? און דער עיקר, ווי אזוי קען מען זיך דאָ, אין דעם העק, קאָמוני־קירען מיט'ן שפּיטאָל?

דער דאָקטאָר, דיזשורנע צוזאַמען מיט איינעם פון דער משפּחה, לאָזען זיך צו אַ נאָהענטער פאַבריק טעלעפאָנירען. מ'קלאַפּט אָן אין אַ קריסטליכע פאַב־ריק, דער סטרוזש לאָזט נישט אריין, לויפט מען אין אַן'אַנדערע פאַבריק, מ'לאָזט ווידער נישט, קוים ס'איז דעם דאָקטאָר געלונגען צוצוקומען צו אַ טעלע־פאָן אַ גאַרבעריי. דער דאָקטאָר קלינגט אין שפּי־טאָל אויף דער דרעווטאָוסקאָ. ענטפערט מען:

זייענטע. נישטאָ קיין פּלאַץ, דעם זעלבען ענט־פער בעקומט ער פון אַנדערע שפּיטאָלען. ס'העלפט נישט די רייד און בקשות פון דאָקטאָר, אז ס'איז אַ „נאגלע וויפּאַדעק", צום סוף קלינגט ער אָן אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל. דאָ געלונגט צו דעם דאָק־טאָר צו בעקומען פאר איהר אַן'אָרט.

עס געדויע־ט אינגאַנצען עטליכע מינוט, און די קראַנקע ליגט שוין אין אויטאָ אויפ'ן בעט. די אַרומיגע קריסטען, וואָס האָבען בעלאַגערט דעם אויטאָ, האָבען געדאַנקט דעם יודישען דאָקטאָר, די יודישע דיזשורנעס, און דער יודישער פּאָגאָטאָ־וויע, וואָס קומט און ברענגט הילף מיט אַזאַ איבער־געבענהייט אַלע אָהן אונטערשיד פון נאַציאָנאַליטעט און גלויבען.

אַרום 2 ביינאַכט, האָט מען די קראַנקע איבער־געגעבען אין רשות פון דער שפּיטאָל-מאַכט.

זעהענדיג דאָס בילד־על אויף דעם פּערוואָרפע־נעם געסעל אין זובאַרדז, און הערענדיג די לויב־ווערטער פאַר דער יודישער פּאָגאָטאָוויע, פאר דער יודישער הילף צו קריסטען, האָט זיך נישט ווילענדיג געשטעלט די פראַגע:

— פאַרוואָס זעהען דאָס נישט די קאָוואַלסקי־טשערניקס, בעלקאס און אַנדערע שונאי ישראל וואָלטען זיי דאָס געזעהען, וואָלטען זיי אפשר געהאַט אַן'אַנדערע מיינונג וועגען יודען!

אונטערצייהענדיג דעם סך-הכל פון די ערשטע דריי וויזיטען, זענען מיר געקומען צו דער איבער־צייגונג, אַז די נאכט-פּאָגאָטאָוויע איז א נויט־ווענדיגקייט אין אונזער שטאָט, דאָס איז אַן'אינ־סטיטוציע, וואָס מוז געשטיצט ווער־ען פון דער גאַנ־צער לאָדזער בעפעלקערונג, אונטערשטיצען „לינת הצדק" איז נישט קיין נדבה — נאָר אַ הייליגע פליכט פון יעדען איינציגען, זאָל דאָס די לאָדזער יודישע בעפעלקערונג געדענקען

אב.—

30.000 פערעגיסטרירטע ארימע פאמיליעס
אין קאמיטעט פאר ווינטער-הילף
בעזוך אין די קוכעז פאר די ארימסטע
אַ 105 יעהריגע אַלטעטשקע ביי דער אַרבייט פאר די ארימסטע

אין לאָדז זענען טעטיג איצט עטליכע קוכען, וועלכע געבען אַרויס מיטאָגען דער אָרימסטער בע־פעלקערונג. די קוכען געפינען זיך אין די פערשי־דענסטע טיילען פון דער שטאָט.

די דאָזיגע קוכען געפינען זיך אונטער דער אויפ־זיכט פון דעם שעף פון דער געזעלשאַפטליך - פּאָלי־טישער אָפּטיילונג אין דער וואָיעוואָדשאַפט הר. וורונאַ, וועלכער וויזיטירט אָפט די קוכען און גיט אַכטונג דערויף אז זיי זאָלען ווי געהעריג פונקציאָנירען און בעזאָרגען מיט א געהעריגען לע־פּעל געקעכטס די אָרימסטע אין אונזער שטאָט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט א גרופּע, וואָס אינטערעסירט זיך מיט דער אַרבייט פון די קוכען, בעזוכט איינע פון די גרעסטע קוך, וועלכע געפינט זיך אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפט „פּשישלאַ־שטש" מלינאַרסקאַ 32 ביים רוג דוואָרסקאַ. די דאָ־זיגע קוך איז בעשטימט פאר דעם דרום-טייל פון דער שטאָט און נעהמט אַרום דריי פּאָליציי־קאָמי־סאַריאַטען: 1, 2, 3, ד.ה. די טייל פון שטאָט, וואָס איז שטאַרק בעזעצט דורך דער אָרימסטער בעפעל־קערונג.

די דאָזיגע קוך גיט אַרויס 3500 מיטאָגען א טאָג. דער מיטאָג בעשטעהט פון זופּ מיט פלייש און א פערטעל קילאָ ברויט.

נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער צאָהל מיטאָ־גען וואָס ווערען אַרויסגעגעבען איז דאָס נאָר א טייל פון דער הילף, וועלכע דאַרף צעטיילט ווערען אין דער דאָזיגער טייל שטאָט.

און דעריבער גרייט זיך די קוך טעכניש צו פערברייטערען איהר טעטיגקייט אזוי, אז זי זאָל זיין אימשטאַנד אַרויסצוגעבען 8000 מיטאָגען טעג־ליך.

ווען דעם פערנעהם פון דער אַרבייט וועלכע עס פאָדערט זיך, כדי צוצוגרייטען אזא גרויסע צאָהל מיטאָגען קאָנען עדות זאָגען פאָלגענדע ציפערען: איצט, ביים אַרויסגעבען די 3500 מיטאָגען געהען אוועק 15 קערי קאַרטאָפעל. עטליכע צעהנדליג קילאָ זאַלץ און אַנדערע צוגאַבען. עטליכע צעהנדליג קילאָ פלייש און פעטס.

די גרעסטע אַרבייט איז ביים שיילען קאַרטאָ־פעל, און דאָ ווייזט זיך אַרויס, ווי גרויס עס איז די אָפּפערווילינגקייט פון די אָרימסטע עלטערע פרוי־ע פון די, וואָס בעת מען די מיטאָגען קומען שיילען די קאַרטאָפעל און פערברענגען דאָ די צייט ביי דער אַרבייט פון 6 אינדערפריה ביז 8 אין אָוועגד. עס איז כאַראַקטעריסטיש אז צווישען די קאַרטאָפעל שיי־לערינס געפינט זיך אַן'אַלטיטשקע פון 105 יאָהר.

די עטליכע צעהנדליג אַנדערע קוכען גיבען אַ־רויס פון 400 ביז 600 מיטאָגען טעגליך. אויך אין די דאָזיגע טיילען פון שטאָט איז די נויט גרעסער ווי מען קאָן איהר צו הילף קומען. און צוליב דעם ווענדט זיך דער געוו. סטאַראָסטאַ הר. וורונאַ צו דער געזעלשאַפט זי זאָל צו־הילף קומען און מיטהעלפען צו אָרגאַניזירען און פערברייטערען די קוכען, כאָטש אין די גרעניצען, וועלכע עס איז אונבעדינגט נויטיג.

די מיטאָגען וועלען היינט אַרויסגעגעבען ווי שטענדיג, נאָרמאַל.

אין משך פון 1 און 2 טאָג חגא, וועלען די קו־כען נישט זיין טעטיג, די אָרימסטע וועלען דערפאַר אָבער בעקומען טאַלאָנען לויט וועלכע מען וועט זיי אַרויסגעבען אין די קאָמיסאַריאַטען גרויסע פּאָרצ־יעס קאָלבאַס, צוקער חלה און שמאַלץ.

אַנ'אונגעוועהנליכע פּיערליכקייט איז פּאַנ־ מען געכטען אין לאָקאַל פון קינא, וואָס געפינט באַלד ביי דער קוך, אויף מלינאַרסקאַ גאַס.

עס האָבען זיך דאָרט פערזאַמעלט א 1500 דערט פון די 1, 2, און 3 קאָמיסאַריאַטען, דאָס נען די קינדער פון די עלטערען וועלכע בעקומען מיטאָגען אין די קוכע. די קינדער האָבען בעקומ פּעקלעך (1500) יעדער פּעקעל ענטהאַלט 250 צוקערלעך, און שאָקאָלאַד, געבעקס און אַנדערע נינקייטען.

די פערענדיגטע רעגיסטראַציע פון די אָרימס אין דעם הילפס-קאָמיטעט האָט בעוויזען אז עס געפינען זיך אין אונזער שטאָט אַרום 30.000 פאַ ליעס וואָס נויטיגען זיך אין הילף. בעקומען ה קאָנען דערווייל נאָר 10.000.

איז עס דעריבער דער חוב נישט נאָר פונם קאָ מעט פון ווינטער-הילף פאר די אָרימסטע, נאָר פון דער געזעלשאַפט אַליין. פון איינציגער איינ טיווע צו הילף צו קומען די אָרימע און נויטל ־ענדע

בכדי צו „באוויעז זיך חגא"
זענעז די צוויי ברידערלעד געווארעז געננסטערס

(א) לעצטענס זענען א סך פּויערים פון די דערפער אַרום אַלעקסאַנדער טעראָריזירט געוואָרען די ר אומבעקאַנטע פערשוינען, וועלכע האָבען גע־סטראַשעט זיי דורך בריף, אז זיי וועלען זיי אויסק־רויבען די ווייבער אדער די קינדער און אונטער־צינדען זייערע ווירטשאַפטען, אויב זיי וועלען נישט בעצאָהלען אַזויפיל און אַזויפיל אויסקויפס-געלד.

גלייכצייטיג האָבען זיי אין די בריף געוואָרענט, אַז מ'זאָל וועגען דעם נישט א פּיפּס טון פאר דער פּאָליציי, ווייל — האָבען זיי געסטראַשעט — עס קאָן נאָך ערגער זיין... אַזא שוואַרץ-שבת וועלען זיי מאַכען!..

האָבען זיך די פּויערים'לעך נעבעך געשראָקען, און געטון, וואָס מ'האָט זיי געהייסען — געטראָגען אויף די אָנגעוויזענע ערטער דאָס אויסקויפס-געלד.

מאַכט זיך אָבער א מעשה, אז אַזאַ כתיבה'לע בעקומט אין די רייכע פּויערטע צעציליא ראַגאַלסקאַ — א ברייוועלע, הייסט עס, אַז זי זאָל אין משך פון די 3 טעג, און שפּעטסטענס ביז'ן 22. ד. ח. זייגער 2 איועקלייגען אונטער א שטיין, אויף דעם און ה אָרט 100 זלאָטעס — אנישט וועט מען זי מאַכ „זחת ושתי"...

איז די דאָזיגע צעציליא ראַגאַלסקאַ פונ'ם ה ברוהשיצא וויעלקא נישט פון די צוויי פאר א דריי — א פויערטע אַנ'אשת חייל — האָט זי זיך מיט ה מעשה נישט איבערגענומען, נאָר געמאָלדען אין פּאָליציי פּאָסטערונעק די גאַנצע געשיכטע און מ'האָט די 2 פויגעל-בחורים געפּאַקט, געשמ אין קייטען און זיי זיצען שוין אויף בײדע האַלבע

דאָס זענען די 2 ברידערלעך וואַלטשאַק יו (22 יאָהר) און קאַזשימיעזש (19 יאָהר). ביי זענען זיי פונ'ם דאָרף יאַסטשעמביע דאַלנע, זייער פערברעכען האָבען זיי זיך מודה געוועזען, דערקלערט, אַז דאָס האָבען זיי געזאַמעלט געלט, צו „באַוויען" זיך אין די חגאות.

וויכטיג פאר די וואס זענעז שולדיג חיבות אין דער אובעזפיעטשאלניע

די לאָדזער אובעזפּיעטשאַלניע מאַכט בעקאַנט, אז אין הסכם מיט'ן פּאַראַגראַף 5, אויסט. 1 פונקט 3 פון דער פעראָרדנונג פון מיניסטער פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ פון 12 יולי 1935. דז או. ר. פּ. נ' 54 פּאָז. 353) וועלען אַלע בעלי-חובות — אַרבייטס-געבער, וועלכע וועלען דעקען ביז דעם 15 יאַנואַר 1937 (איינשליסליך) די אַלטע חובות, וואָס עס קומט דער אובעזפּיעטשאַלניע פאַר דער צייט פון 1 יאַנואַר 1934 ביז'ן 31 דעצעמבער 1936. געניסען פון אַנ'אַנולירונג אין דער הויך פון 15 פּראָצענט פון חוב-סאַלדאָ וואָס קומט דער געוו. קראַנקען-קאַסע.

אונאָפּהענגיג דערפון וועט יעדער בעל-חוב וואָס וועט רעגולירען זיין חוב בנוגע דער געוו. קראַנקען-קאַסע ביז דעם 31 דעצעמבער 1936, פערעכענט ווערען יעדער איינגעצאָהלטער זלאָטי פאַר 1 זלאָטי מיט 25 גראָשען.

וועגעז דער אונטערשטיצונג פאר 140 קוועסטיאנירטע סעזאן-ארבייטער

(א) אין שייכות דערמיט, וואָס מען האָט 140 סעזאָן-אַרבייטער אפּגענומען די רעכט אויף אונטער־שטיצונגען, האָט נעכטען א ספּעציעלע דעלעגאַציע איבערוועעניט אין דער שטאָט-פערוואַלטונג און ביי דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט, און אין רעזולטאַט דערפון וועלען די קוועסטיאָנירטע אַרבייטער בעקו־מען הילף אין אַנ'אַנדער פאָרם, און די דעציזיע וועגען אַבערקענען אונטערשטיצונגען וועט קומען נאָך די חגאות.

אומזיסטע מיטאגעז פאר יודישע ארימעלייט איז „נותז לחם"

ווי מיר האָבען די טעג געמאָלדען האָט „נותן-לחם" צוגעשטעלט א רשימה פון 1200 יודישע משפּחות, וואָס דאַרפען געניסען פון דער ווינטער הילף פון דעם אַלגעמיינעם קאָמיטעט. היינטיגע וואָך האָט שוין „נותן-לחם" אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען עסען אהיים פאַר קרוב הונדערט משפּחות פון ער־סטען און 7. קאָמיסאַריאַטען, גלייך נאָך חגא וועלען בעקומען די אָרימעלייט פון די אַנדערע קאָמיסאַר־יאַטען.

ס'ליגט אין אינטערעס פון אַלע יודישע אָרימע לייט וועלכע ווילען געניסען פון דער דאָזיגער הילף אַכצווזעהען אין די קאָמיסאַריאַטען, אָדער אין „נותן־לחם" צי זיי זענען פערעגיסטרירט, ווען נישט מוז מען זיך אומבעדינגט פערשרייבען און אָנגעבען דער ביי גענויע אינפאָרמאַציעס וועגען דער צאָהל מיט־גלידער פון דער משפּחה, כדי די קאָנטראָלע זאָל נישט מאַכען קיין שוועריגקייטען.

אנ'אפפערע מיט מיטגלידס-אפצאהל-מארקעס

(א) עס איז געכאַפּט געוואָרען ביי דער האַנד און איבערגעגעבען געוואָרען צו דער פּראָקוראַטור דער 36-יאָהריגער אַלפאָנס קאַפּאַצקי, א פאַבריקס אינקאַסענט, וועלכער האָט בשותפות מיט זיינע 2 קאָלעגעס באָלעסלאַוו יעשטשאַק און בערנאַרד פּיטעק, געפעלשט מאַרקעס פאַר די פּראָפעסיאָנעלע פעראיי־נען און בעגאַנגען מיסברויכען ביים איינקאַסירען מיטגלידס-אָפּצאָהל פאַר די אַרבייטער.

די אַלע דריי זענען איינגעזעצט געוואָרען.

משה קאפויר
איבערגעדריימערהייד הייסט ער־יאנקעל

(א) די לאָדזער פּאָליציי האָט בעת אַנ'אַבלאַווע אויף גנבים, וועלכע אַרבייטען איצט מעשים צו־ליבן חנאַרסעזאָן — האָט אַרעסטירט איינעם א פּערדעכטיגען וועלכער האָט זיך אָנגעגעבען, אז ער איז משה וויצמאַן. א סוחר פון וואַרשא.

נאָך א חקירה ודרישה האָט זיך אָבער אַרויסגע־וויזען, אז ער הייסט נישט משה וויצמאַן, נאָר ער איז א וואַרשאָווער פּראָפעסיאָנעלער גנב מיטן נאָמען יאַנקעל שיינלאַטר, וועלכער איז אהער געקומען אויף גאַסטשפּילען...

מען האָט איהם אַריינגעזעצט.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

אָנהויב 4 נ.כמ. אין יום-טוב—12 בייטאָג.

גרויסער יום=טוב - פראָגראַם!

Róża

לויט דעם בעקאַנטען ווערק פון
Stefan Żeromski.

אין די הויפּט-ראָלען:

Eichlerówna, Zacharewicz, Znicz, Jaracz, Samborski i in.

יודען געהן צופיל אויף פיעטריקאווער-גאס זיי געהן צו חוצפה'דיג

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

שופט פון מיינע כוחות, וועלכע איך האָב מיר גע־מוזט צוזאַמענגענעמען צו מיין אַרויסטריט, האָב איך געהאַט אַ געשפּרעך אין די קולואַרען מיט עטליכע דעפּוטאַטען, צווישען וועלכע ס'איז אויך געווען אַ לאָדזער דעפּוטאַט פון די אַרבייטער־שיכטען. ער האָט מיר געגעבען צו פאַרשטעהן, אַז יודען געהען צופיל אויף פּעטריקאַווער גאַס זיי געהען צו חוצפה־דיג און די אויפגאַבע פון די יודישע פאַרשטעהער איז זיי צו ערציהען. דער זעלבער דעפּוטאַט האָט גע האַט טענות, וואָס איטינגאָן, למשל, האָט נישט אין זיין בירא קיין פּוילישע אָנגעשטעלטע, דאָס איז דאָך ציניזם, בעת איטינגאָן האָט 5000 נישט־יו־דישע אַרבייטער האָט מען טענות וועגן ער, אָלס יוד, נעמט צו עטליכע יודישע אָנגעשטעלטע.

דער זעלבער „אַרבייטער" - דעפּוטאַט האָט וויטער טענות, אַז ס'זענען פאַראַן צופיל יודישע פאַבריקאַנטען אין לאָדז, צי לאָזט אימיצער נישט, אַז פּאָלאַקען זאָלען ווערען פאַבריקאַנטען? אָבער די אופנים וואָס ווערען חוץ אַנגעווענדעט זענען נישט צו דערליידען. די דאָזיגע טענות אילוסטרי־רען גענוג דעם „קוק" פון די דעפּוטאַטען אויף דער יודען־פראַגע.

זאָל מען בעטראַכטען אַזאַ פאַקט, אַ דעפּוטאַט, וואָס ווייס, אַז ער איז געוועהלט געוואָרען מיט יו־דישע שטימען און איז אַרומגעפאָהרען צו רבנים און קהלות, צוזאָגענדיג, אַז ער וועט זיין אַ ליבעראַ־לער און ווי איך האָב געהערט זענען אַפילו פאַראַן פון איהם פערפליכטונגען, אַז ער וועט פערטיידיגען יודען, דער דאָזיגער דעפּוטאַט וואָס ווייס דאָס אַליז זאָל דאָך האָבען דעם טרויעריגען מוט צו אַזעלכע אַרויסטרעטונגען, אַ מענש וואָס האָט שטאַלצירט כסדר דערמיט, וואָס ער איז אַ ראַדיקאַל זאָל אויף דעם אופן האַנדלען.

ס'איז דעריבער זעהר שווער צו שטעלען וועל־כע ס'איז האַראַקטער ביי אַזאַ לאַגע, וואָס איז נאָכמעהר ווי אומנאָרמאַל. ס'איז באמת מעהר ווי

טרויעריג די לאַגע פון די עטליכע יודישע דעפּוטא־טען, וועמענס גורל ס'איז זיך צו געפינען אין חוץ קאַלך־אויווען. דער בטחון, וועלכער האָט אונז שטענדיג געשטאַרקט מוז איצט ווייטער געבען מוט צו בלייבען, אַז עס קען אַזוי נישט בלייבען, ס'מוז דאָך קומען צו אַן אויסגליכטערונג פון געוויסע קריי־זען, וואָס זאָלען אָנערקענען, אַז 3 און האַלב מיל־יאָן וועלען זיך באין אופן, חלילה, נישט לאָזען אויס ראָטען, און אַז די אויסראָטונג פון יודען וואָלט אויך נישט געקאָנט זיין קיין גליק פאַר פּוילען, וועל־כע האָט באמת איצט איינע פון די בעסטע פּאָליטי־שע קאָניונקטורען אין דער וועלט, ס'איז נאָר צו בענוצען, אַז אַנשטאַט די קאָניונקטור אויסנוצען פאַר פראָבלעמען, וואָס זענען וויכטיג פאַרן לאַנד, זענען אַלע כוחות געווענדעט צום יודען־פראָבלעם און אין וועלען עס לעזען מיט נאַצי־מעטאָדעם.

זאַל פילהאַרמאָניע

נאַרוטאַוויטשאַ 20 — טעל. 213-84.

נאָר 3 קאָנצערטען

פרייטאָג, דעם 25 דעצעמבער, 9 אוונט און

שבת, דעם 26 דעצעמבער, 4 נאָכמיטאָג און 9 אוונט

דער מייסטער פון פאָלקס-לידער

יאָסעלע קאָלאָדני

נאָכ'ן וועלט־טורנעע, וואו ער האָט געהאַט אַזאַ ריזיגען ערפאָלג.

— פּראָגראַם: —

1) צו שפּעט (י. קאָלאָדני)
2) דער חלף און די זעג (א. שטיינבערג)
3) שמעון "צאַצקע" (י. קאָלאָדני)
4) בטחון (י. קאָלאָדני)
5) משה'לע (י. קאָלאָדני)
6) דאָס נערוועזע ווייב (י. קאָלאָדני)
7) דער בעל־יועץ (א. שטיינבערג)
8) שבת אין די וועלדער (נחום שטערנהיים)
9) דאָס אייניקל (נחום שטערנהיים)
10) געוואָרען אַ כלה (י. קאָלאָדני)
11) סאַלדאַטאַלאַק (י. קאָלאָדני)
12) דער שניידער (י. קאָלאָדני)
13) טעאַטער (י. קאָלאָדני)
14) אָהן אַ בילעט (י. קאָלאָדני)
15) דער פריזיער (י. קאָלאָדני) און אַנדערע.

באַנקעט לכבוד זלמן רייזען

לכבוד דעם חשובען גאַסט זלמן רייזען, וואָס האָט געווײלט אין לאָדז אַ פּאָר וואָכען אין שליחות פון „ייוואָ", איז צו זיין אָפּשיד איינגעאָרדענט גע־וואָרען אין לאָקאַל פון דש.ט.ק. (פּעטריקאָווער 101) אַ באַנקעט.

געעפענט דעם באַנקעט האָט דער פאָרזיצער פון „געזעלשאַפט פריינד פון ייוואָ" אין לאָדז, ל. לע־ווין און דערצעהלט, ווי אַזוי דער חשובער גאַסט האָט „ענטדעקט" לאָדז. ער דער גאַסט זלמן רייזען, האָט ווי קאָלומבוס ענטדעקט און בעוויזען, וואָס מען קאָן אויפטוען אין דעם אָרימען און גרויען לאָדז.

רעד. י. אונגער אַלס טאָאַסטמייסטער רעדט וועגן הונדערט־פּראָצענטיגען אידעאַליזם, וועלכען דער גאַסט האָט אַריינגעבראַכט אין זיין אַרבייט פאַר „ייוואָ" און עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס דער מאָראַלישער און מאַטעריעלער ערפאָלג איז אַזאַ גרויסער.

דיכטער בראָדערזאָן בעוואונדערט דעם גאַסט, וועלכער האָט געפינען אין לאָדז אַזוי פיל „שעהנע" יודען, ער ערקלערט דערביי מיט אַ פאָלקס־אַנעק־דאָט אין וואָס פאַר אַ זין דאָס וואָרט „שעהנע" איז געמיינט געוואָרען.

עס רעדען נאָך די פרייטד ווישעוויאַנסקי און פרידריך, וועלכע פאָדערען „טאַטען" אויפן אָרט ד. ה. זאָל דער „ייוואָ" זיך נישט אָפּגרעניצען מיט וויסענשאַפט, נאָר זאָל אויך קולטור־אַרבייט אויף די ערטער.

י. זעלקאָוויטש רעדט וועגן דער אַר־בייט אויפ'ן אָרט. ד"ר פיליפּ פרידמאַן האַלט אַ קליינעם היסטאָריאָגראַפישען רעפערעט ווע־גען דעם קולטורעלען גייסט וואָס דינט דעם יודענטום אַלס געוועהר אין קאַמף מיט די אַרומי־גע גזירות אין די אַלע יאָהרען פון פערפאָלגונג, און פיהרט אויס אַז דאָס דאָזיגע געוועהר, דאָס קולטו־רעלע געוועהר צום קאַמף קאָוועט פאַר'ן כלל ישׂ־ראל דער „ייוואָ".

רעד. בזשוסטאָווסקי רעדט וועגן פערזענליכע צוזאַמען־קונפט מיטן חשובען גאַסט, וועלכען מיר געזעגנען (געזעגנען) וועגן זיין שמייכעל מיט וועלכען ער עראָבערט זיך מענשען און הערצער.

ד"ר. הערשפינקעל אונטערשטרייכט די ווירקונגס קראַפט, וועלכע בעאיינפלוסט און לעבט אויף דאָס דערימלענדע אין מענשען, וועלכע עס פערמאָגט זלמן רייזען.

די ה"ה וויינבערג און פערשטלינג ווייזען אָן דע־רויף אַז אין דער אַרבייט אין „ייוואָ" זענען אויך אַריינגעצויגען די ברייטע פּראָלעטאַרישע מאַסען. ה' אייזענראַוויטש וועלכער געפינט זיך אין לאָדז אין צוזאַמענהאַנג מיט אַן ענגלישער אַקציע פאַרן „אָרט" ווי זלמן רייזען פאַר'ן „ייוואָ", דערצעהלט אין אַ זעהר שעהנער און געלונגענער פאָרם וועגן די שאַ־טען און ליכטיגע זייטען פון זייער אַרבייט.

אויף די אַלע רעדעס ענטפערט זלמן רייזען. ער בעטאָנט די וויכטיגקייט, די אַרבייט, די דערגרייכונגען פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטי־טוט וועלכער האָט זיך מיט זייטע ערנסטע אַרבייטען ערוואָרבען אַזאַ וואוינגען נאָמען אין דער וויסענ־שאַפטליכער וועלט. ער דערצעהלט, ווי עס איז ענט־שטאַנען דער געדאַנק פון שאַפען דעם „ייוואָ", ווי די אַרבייט האָט זיך אָנגעהויבען פון גאָר קליין און דערגרייכט אַזאַ מדרגה, ביי וואָס פאַרא בעדינ־גונגען עס אַרבייטען איצט ביים „ייוואָ" די וויסענ־שאַפטלער, אַז זיי בעקומען פאַר זייער אַרבייט כמעט קיין בעלוינונג נישט און כמעט אויף זייער אָפּפער־ווילינגקייט האַלט זיך די גרויסע וויסענשאַפטליכע אינסטיטוציע וואָס ריפט זיך — יודישער וויסענ־שאַפטליכער אינסטיטוט.

די אָפּשידס־פייערונג האָט געדויערט ביז שפּעט אין דער נאַכט און מען מוז עס דאָ אונטערשטריי־כען, אַז כאָטש עס זענען געווען אַזוי פיל רעדעס וואָס פערוואַנדעלט אָפט אַ באַנקעט אין אַ לאַנג־ווייליגקייט — דאָס מאָל איז דער באַנקעט אויסגע־פאַלען זעהר וואַרעם און האַרציג.

האַרציג האָט געזעגענט לאָדז דעם חשובען גאַסט זלמן רייזען און איהם געבעטען ווי אַמשנעלסטען אונז ווידער בעזוכען. אויפפרישען און אויפמונטערן.

גרויסער ליטעראַרישער אוונט

לכבוד דעם דיכטער בער שנאַפּער

זונטאָג דעם 27. דעצעמבער 8 אוונט קומט פאָר אין „ליכטענשטיין קלוב" (פּיעטריקאָווער 10) אַ גרויסער ליטעראַרישער אוונט לכבוד דעם גאַסט: דיכטער בער שנאַפּער. אין אוונט בעטייליגען זיך די דיכטער משה בראָדערזאָן, ח. ל. פוקס, יצחק יאַ־נאַסאָוויטש, מ. י. סמאָלאַרזש און בער שנאַפּער. איינלייטונגס וואָרט פון ח' סערגיי, רעציטאַציע פון בער שנאַפּער'ס לידער פון ח. באַראַנקעוויטש.

דער אוונט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינ־טערעס אין די קרייזען פון די ליבהאָבער פון דער יודישער דיכטונג.

די בילדער-אויסשטעלונג פון מארעק שאַפּירא

פּעטריקאָווער 90 פּראַנט 1־טער שטאָק, ווערט זעהר גוט בעזוכט, די בילדער פונ'ם קינסטלער דער־פרייען דאָס פּובליקום מיט זייער וואַרעמען טאָן און רייכקייט פון דער פּאַלעטע די אויסשטעלונג בלייבט אָפען נאָך אַ קורצע צייט, ווער פון די קונסט ליבהאָבער עס האָט זי נאָך נישט בעזוכט מוז זיך צואיילען, דער איינטריטס פרייז איז 25 גראָשען.

זעלבסטמאָרדען

(א) אויף וואָלטשאַנסקאַ 230 האָט זיך גע־סמ'ט מיט זאַלץ־זויער אַ געוויסע פּעטראָנעלאַ קאָסט־זשינסקאַ, פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

* * *

(א) אויף דער זשעראָמסקיעגאָ האָט זיך גע־סמ'ט דער אַרבייטסלאָזער און היימלאָזער מיכאַל גאַלקיעוויטש. ער האָט עס געטון מחמת עקסטע נויט, אין אַ שווערען מצב האָט איהם פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

איבערגעפאָהרען

(א) אויף דער פּאַביאַניצער גאַס איז איבערגע־פאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ דער 59־יאָהרי־גער אַנטאָני טראַווסקי.

איינגאַנצען אַ צושעדיגטען און מיט אַ צובראָכע־נעם פוס האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

Dr. Wołkowyski

ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אוונט.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אוונד

דאָס לעבען אין אַלעקסאַנדער

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

פייערונג פון דער גמילת חסדים־קאַסע

זעהר אימפּאָזאַנט איז אויסגעפאַלען די פייערונג פון דער אַלעקסאַנדערער גמילת־חסדים־קאַסע (נע־פּענונג פון אַ ביים לאָקאַל) וועלכע איז פאָרגעקומען שבת אוונט אין גרויסען זאַל „פּאָלי הימאַניאַ" ביי אַ פול־געפּאַקטען זאַל עפענט דער פאָרזיצער ה ריוואַן די פייערונג און רעדט אַרום אין אַ ברייטען פאָרם די אויפגאַבען פון דער ג. ח. ק. און שטעלט זיך אָפּ אויף דער לאַגע פון יודען, וועלכע זענען אַרויסגעשטויסען פון זייערע אַרבייטס פּלעצער. דער באָיקאָט וועלכער ווערט געפיהרט געגען יודען דערפיהרט צו ליקווידאַציע פון יוד. האַנ. ע"ל. דערי־בער איז די אינסטיטוציע אין איצטיגען מאָמענט ג. ח. ק. די וויכטיגסטע וועלכע קאָן אַרויסהעלפען די יוד. קליינהענדלער און בעל מלאכה פון זייערע שווערע עקאָנאָמישע לאַגע.

אַדוואָקאַט קאַפּלאַן (לאָדז) רעפערירט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען. דאַן קומען בעגריסונגען: פון דער קהלה ה' יאַקובאָוויטש — „בייער פאָלקסבלאַט" הערשקאָוויטש — האַנדווערקער ראָזענבלום, פ. צ. רעכטע „לינת החולים", אָרגאַני־זאַציעס, אינסטיטוציעס און בתי מדרשים.

ס'איז אויך געקומען שריפטליכע בעגריסונגען פון „אַגודה", „פּועלי אגודת ישׂראל". צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וואָס די בתי מדרשים האָבען אונטערגעשריבען.

„מיר בירגער פון דער שטאָט אַלעקסאַנדער פערזאַמעלט אין זאַל פּאָלי הימניא דריקען אויס אונזער באַגריסונג די גרינדער און פערוואַלטונג פון די גמילת חסדים קאַסע אין אַלעקסאַנדער פאַר זייער מיהפולער טעטיגקייט, אַ דאַנק וועלכע ס'איז געלונגען אָן שום אויסערליכע הילף אין משך פון די לעצטע 2 חדשים פון דער עקזיסטענץ פון דער ג. ח. ק. אַרויסצוגעבען ביי 50 הלוואות און דערמיט כאָטש טיילווייז צו לינדערען די נויט און אַרויסהעלפען דעם אין דער היינטיגער שווערער צייט אונטערדריקטען קליינ־הענדלער און האַנדווערקער פון די ברייטע פאָלקס־מאַסען, וועלכע ווערען אַרויסגעשטויסען פון זייערע פּאָזיציעס. מיר פערזאַמעלטע אונטערגעשריבענע פאַר שטעהער פון אַלע שיכטען און אָרג. פון דער שטאָט אַלעקסאַנדער פערלאַנגען פון די צענטראַלע פון ג. ח. ק. אין פּוילען פון דזשאָינט א. אַז. ו. אַ גרעסערע סובסידיע פאַר דער אַלעקסאַנדערער שטאָטישער אומי־פּאַרטייאישער גמילת חסדים קאַסע בכדי צו קענען ענטוויקלען אַ ברייטע טעטיגקייט.

סקאַנדאַליעזע האַנדלונג פון שטאָט-ראַט

נעגען אָרימע יודישע קינדער

אויף דער לעצטער שטאָט־ראַט זיצונג אין אַלעקסאַנדער האָט דער ענדעקישער ראַטמאַן שיוועק אַרייגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַזוי ווי ס'געפינט זיך אין דער קאַסע 200 זל. וועלכע זענען נישט בעשטימט אויף קיין שום צוועק, דעריבער זאָל די סומע בע־שטימט ווערען אויף בענק אין קאַשטשאָל די 2 יודישע (פּועלי אגודת ישׂראל) און ה' ב. קליין האָבען געשטימט פאַר דעם פאָרשלאַג און ער איז אַדורך, גלייכצייטיג איז געוואָ־רען אַריינגעטראָגען דורך דעם זעלבען ענדעק אַ צווייטער פאָרשלאַג: אַזוי ווי ס'געפינט זיך נאָך 500 זל. זאָל דאָס געלד ווערען צוטיילט פאַר די קריסטלי־כע קינדער אויף קליידונג און די יודישע קינדער זאָלען פון דעם נישט געניסען, דער פאָרשלאַג איז אַדורך דאָס איז געווען אַ מין „פערגיטיגונג" פאַר די יודישע ראַטמענער. דער פאַקט האָט ביי דער יו־דישער בעפעלקערונג אַרויסגערופען פערביטערונג.

דער בודזשעט פון שטאָט־ראַט אויפ'ן יאָהר 1937 בעטרעפט 208.368 זל. דערויף איז בעשטימט 200 זל. פאַר די יודישע פרעבל־שול — אין דער צייט ווען די יודישע בעפעלקערונג אין אַלעקסאַנדער בע־טרעפט 30 פּראָצ. דאָס איז אַן אונדערהערטער סקאַנ־דאַל.

י. ל. הערשקאָוויטש.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע־האַנדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

1־טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאַר כירורגיע פון ציהן, קיהן־באַקען און יאַסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.

עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאַכט

שוין מארגען דער ערשטער קאנצערט פון יאסעלע קאלאדני אין פילהארמאניע

שבת 2 ווייטערדיגע און לעצטע קאנצערטען

פרייטאג דעם 25-טען 9 אווענד און שבת דעם 26-טען 4 נאכמיטאג און 9 אוונד קומען פאר אין ניגע בוטאפאריעם, רעדשיינט יאסעלע קאלאדני פארן עולם. ער קומט ארויס אין א עלעגאנטען פראק און מיט אייגענע ארטיסטישע מיטלען האלט ער דעם עולם אין שפאנונג במשך פון א גאנצען אווענד.

ער איז א דערציילער, זאגער, קופלעטיסט און פערמאגט גענוג מיטלען אויף צו אילוסטרירען און ארויספיהרען טיפען און געשטאלטען.

מען דארף נישט פערגעסען, אז זיין זשאנר איז זעהר א גליטשיגער און ס'איז שווער נישט אריינצופאלען אין צווידייטיגקייטען און נישט פערשוועדעוועט צו ווערען.

קאלאדני'ס פראגראם איז א ליכטע א ריינע, א אייראפעאישע, ער האלט דעם עולם א גאנצען אוועגד און פאלט נישט אריין אין קיין וואולגארען טאן. ער האלט זיך בסדר אין בעשטימטע ראהמען פון וועלכע ער טוהט נישט ארויס און לאזט זיך נישט אראפ צו קיין בילינע געשמאקלאזיגקייטען, נישט נאר ער זינגט און טראגט פאר, נאר ער שפילט.

זיינע טעמעס זענען ליכטע שוועבענדיגע און פרייליכע וואס גיבען דאך א אילוסטראציע פון אונזער לעבען, זיין שפראך איז זאפטיג, זיין פערז ריטמיש און אנגעזאפט מיט הומאר.

ער איז פון די נעציילטע און אפשר דער איינציגער. ס'איז פערשטענדליך, אז די 3 קאנצערטען פון יאסעלע קאלאדני האבען ארויסגערופען דעם נעהעריגען אינטערעס.

יאסעלע קאלאדני

פילהארמאניע 3 גרויסע קאנצערטען פון יאסעלע קאלאדני.

אהן גרים, קאסטיום, דעקאראציעס און סצע-

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

די פרעהליכע לעמבערגער כוואליע שטעלט זיך צום יום-טוב ראפארט אין לאדז

די ידיעה וועגען דעם, אז די לעמבערגער כוואליע קומט קיין לאדז און פוילען קאמפלעט, האט ארויסגערופען א סענסאציע אין לאדז. די גאנצע לעמבערגער כוואליע מיט איהר גרינדער וויקטאר בודזינסקי, וועט ארויסטרעטען אין דער לאדזער פילהארמאניע.

דער פראגראם צו דעם אוונד איז ספעציעל אראנזשירט און שטעלט זיך צוזאמען אין א גאנצען ספעקטאקל אין צוויי טיילען און 16 בילדער א. נ. „יום-טוב-ראפארט". דער מחבר פון פראגראם איז וויקטאר בודזינסקי.

דער צוזאמענשטעל איז פאלגענדער וולאדזא מאיעווסקא, וויקטאר בודזינסקי, אפיקאזיענקראנץ און אונטעגבוים (פאלישער סאטיריקער) סטראנטש, יוזעף וויעשטשאקי און קאראביאווסקי. די כוואליע וועט ארויסטרעטען דעם 27 דעצעמבער אין פילהארמאניע 2 מאל 4 ביוטאג און 7 מיט 15 אווענד.

צווייטער קאנצערט פון שורא טשערקעסקי אין לאדז

נאך די גרויסע ערפאלגען אין גאנץ פוילען, וועט אויפ'ן צוריקקעהר קיין אמעריקא אויפטרעטען אין פילהארמאניע דער פיאניסט - ווירטואז, דער בעריהמטער שילער פון יוזעף האפמאן — שורא טשערקעסקי.

דער קאנצערט וועט פארקומען אין פילהארמאניע דעם 29 דעצעמבער.

פריץ קרייזלער אין לאדז

דער בעריהמטסטער וועלט-פידלער פריץ קרייזלער וועט ארויסטרעטען דאס איינציגע מאל אין לאדזער פילהארמאניע שבת דעם 16 יאנואר האלב נײַן אין אוועגד.

אין פראגראם: קאנצערט פון פאגאניני, מאצארט און בעטהאווען. בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע.

„צירוליק ווארשאווסקי"

אין משך פון די ווינאכטען וועט אין פוילישען פאפולערען טעאטער שפילען דער צירוליק ווארשאווסקי" אין דער אויספיהרונג פון גאנצען אנסאמבל פון ווארשאווער טעאטער.

פרייטאג ד. 25 דעצעמבער וועט די פארשטעלונג פארקומען 8.15 אין אווענד.

שבת דעם 26 דעצעמבער 5 נאכמיטאג און 8.15 אין אווענד.

פון שטאטישע טעאטער

היינט איז דער טעאטער נישט טעטיג.

פרייטאג 8.15 אין אווענד „די מאראל פון פאני דולסקא".

שבת 12 א זייגער „מענשען אויפן אייז" צו זעהר מעסיגע פרייזען.

4 א זייגער „די מאראל פון פאני דולסקא", 8 אין אווענד „פרידריך דער גרויסער" מיט לודוויק סאלסקי.

זונטאג אויך דריי פארשטעלונגען 12 א זייגער צו נידריגע פרייזען „די מאראל פון פאני דולסקא". 4 א זייגער נאכמיטאג „דער קארגער" מיט לודוויק סאלסקי און 8.15 אין אווענד „מענשען אויפן אייז".

עס ווערט רעפעטירט אונטער דער רעזשי פון קאנסטאנטין טאטארקעוויטש די מוזיקאלישע קאמעדיע „א נאכט אין גראנד-האטעל" מיטן אנטייל פון דער פרימאדאנע פון ווארשאווער טעאטערן יאנינא קולטשיצקא. א חוץ דעם א פאנטאסטיש מעשה'לע פאר קינדער „די קינדער פון ה' מייסטער".

ראדיא - פראגראם

דאנערשטאג, דעם 24-טען דעצעמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פליטען). 8 אודיציע פאר שולען, 11.30 אודיציע. 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 סאלאן-מוזיק (פליטען), 12.40 ידיעות, 12.50 פון דער אפערע „האלקא" (פליטען), 4 באלעטען (פליטען), 4.30 קאנצערט, 5 הערשפיל פאר קינדער (פון 5.30 ביז 8 אווענט ווייגיליע-פראגראם), 8.10 סאליסטען - קאנצערט, (פון 9.30 ביז עטדע ווייגיליע-נומערן).

Doktor Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע
וועגערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

הייגט און פאלג. טעג! מעכטיגער פילם, רעזשי פון FRITZ LANG
„FURJA" (כ'ביז אונשולדיג)
אין די הויפט-ראלען: Sylvia Sidney
אויסערן פראגראם: אקטואליטעטען פון PAT און אנדערע.
הייגט און פאלג. טעג
פרייזען פון די פלעצער איך אלע סעאנסען פון 54 גר.

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א צעטעל גענומען פון חוה ... אויף 1000 זל. דאס צעטעל ווערט ... קלערט פאר אונגילטיג, גיטל ק...

Zgubiony został weksel na sumę ...24.— bez daty wystawienia z pod... em B. Butkowski. Znalazca proszony o zwrócenie pod adresem B. Butkowski, Wolborska 27. Weksel zostaje unieważniony.

Rutynowany buchalter-bilansista ...KAC, Łódź, Al. Kościuszki 37, zaprowadza i prowadzi książki handlowe ...rodajne dla władz skarbowych za ...ką opłatą.

BUCHALTER-PODATKOWIEC
...stanowisku zaprowadza i prowadzi ...gi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza ...nse. Organizuje również księgowość ...bitkową. Za uznanie ksiąg gwarant... kaucją. Opłata przystępna. LEON ...ELL, Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64.

אין פערלויף פון 3 מאנאטען ... איך די העברעאישע שפראך אין ... און אין שריפט מיט אלע כללים ודקדוק ... איך מפטיר מיט א דרשה צו א ... מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאנסקא 24, לעהרער א. איטקין.

שרייבען שעהן און שנעל ...
...ערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ... בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווער ... אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם ... קאן גארנישט שרייבען. די עלטער ... נישט קיין ראלע. די פרייזען—צוגענגליך. אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיץ.

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפיעז 37 בענעדיקטא 6
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

פרייע פאסטענס
ס'ווערט געזוכט שטיקערינס צו דאמען-וועש אין א הורט-געשעפט, צו ערפאהרען פיעטרק. 79, „אזיל" פון 2—10 און פון 4—7 ...

ראקאלעז
צו פערמיטען 6 אדער 7 צימערדיגע וואוינונג 1-טער שטאק און 5 צימערדיגע וואוינונג אויף א הויכען פארטער מיט זעמטליכע בעקוועמליכקייטען, צענטראל בעהייצונג מיט אדער אהן גאראזש, צו ערפאהרען נארוטאוויטשא 37 טעל. 176-63, אדער טעל. 111-89.

אפצוגעבען.
פאר א פערפאלק אדער 2 פריילינס א שטוב מיט א קוך, קארידאר, בעקוועהמליכקייטען, באלקאן, 2. שטאק, ביליג אפצוגעבען.
אלעע 1-טער מאי 96, וו. 10.

פערשידענעס
א געהילפס - בוכהאלטער מיט א האנדעלס- און בירא-פראקטיק זוכט א פאסטען (עווענטועל אויף שעה'ן) פאר א צוגענגליכען פרייז. טעלעפאן 187-59.

עלעקטרישע קויהלען-בירשטען צו עלעקטרישע מאטארען ארבייט אויס ר. קארן, לאדז שרודמיעסקא 8 טעל. 116-11.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעט פון איירא פע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פארקויפט אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריעס.
Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

WELLA

צו דער אויפמערקזאמקייט פון די ג' דאמען!
שיינט אייערע האר!
ווארפט אפ זעמפל. פליסיגקייטען פון אנאנימער פראדוקציע פערלאנגט פון אייער פריזיער, ער זאל מאכען א דויערהאפטיגע אנדולאציע נור מיט דער פליסיגקייט
ORIGINAL-WELLA
Original-Wella בעשיצט זארגפעלטיג אייערע האר כעגן פערניכטונג.
מ'בעט אכטונג צו געבען אויף די פאבריקס-מארקע WELLA

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארט-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אבדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
צוריקגעקעהרט

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב — פון 8 1 בייטאג

ד"ר העלצער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
טראוגוטא 8. טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

קלעפסידרעס
ווערען אנגענומען
א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט
אין דער אדמיניסטראציע פון
„נייעם פאלקסבלאט"
פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 224-71
און ווערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון איין שעה.

Dr. med.
Szarlotta EIGER
Zawadzka 5,
telefon 107-20.
נעמט ווידער אן.

אנאנסען - פרייז:

פארן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. נעבן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער-שורה אין דער ברייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער ברייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער ברייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל, יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

...מעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם ... האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערווי... קען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנ... פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז ה... פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסט... ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבערר...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.